

Hamlet

ՄԶ ՊԱԲԵՐՆԵ
ՐՕՏՏԱՄ Մ. Ա. ՎԼԱՏՕՎ
ՇՅՔՄԻՏԻՐ

V. ŞEQSPIR

HAMLET

REDAQTORU
Ə. TRINIC
TEXREDAQTORU
Z. AQAJEV

Cevirəni: Ç. ÇABARLb

M. F. Axundov adına
Azərbaycan Dövlət
KİTAPXANASI

A ZƏRNƏŞİR
BƏDİİ-ƏDƏBİYYAT ŞƏBƏSİ
Bakı — 1935

RED AQSIJADAN

Ç. Ç a b a r l ь n ь n bytyn tərçymələri, redaksiya tərəfindən hec bir dəyişikliyə uğramadan əvvəldə çap olunmuş şəkildə buraxılıb. O çümlədən Şeşpirin «H a m l e t» əsəri də redaqte edilmədən olduğu kimi verilir.

Redaksiya.

O J U N D A K Ҙ L A R

1. Q l a v d i u s , Danimarqa qralь.
2. G e r t r u d , Onun qadъь.
3. H a m l e t , Gertrudun birinçi әrdәn—Qlavdiusun qardaşьndan doқurduqu oқlu.
4. P o l o n i u s , saraj mьsaviri.
5. L a j e r t , onun oқlu.
6. O f e l i j a , onun qъzь
7. H o r a t s i o , Hamletin dostu vә mәktәb joldaşь.
8. V o l t i m a n d
9. Q o r n e l i u s
10. R o z e n q r a n s
11. G i l d e n s t e r n
12. O z r i q
13. M a r s e l l o s
14. B e r n a r d o
15. F r a n s i s q o
16. R e j n a l d o , Poloniusun xidmәtcisi.
17. F o r t i n b r a s , Norvec prinsі.

} Saraj mә'murlarь.

} Zabıtlәr.

K o l g ә—Hamletin atasььn kәlgәsi (Qlavdiusun qardaşь).

Saraj mә'murlarь, zabıtlәr, әskәrlәr, aқtiqlar, Norvec nymajәndәlәri, mәzarсьlar, xalq.

Vәq'ә D a n i m a r q a qralьqь рајtaxtьnda—E l i s i n o r d a vәqe olur.

BİRİNÇİ PƏRDƏ

BİRİNÇİ GÖRÜŞ

Saraj önyündə bir meşdan.

Fransisqo *keşik çəkir*. Bernardo *gəzir*.

Bernardo
Orda kim var?

Fransisqo
Dajan! Cavab ver! Kimsən?

Bernardo
Jaşasın qral!

Fransisqo
Bernardo?

Bernardo
Mənəm.

Fransisqo
Neçə də vaxtında gəlmişən.

Bernardo
Geçə jarıdır. Get, jat!

Fransisqo

Onda coq razıyam. Bərk saxtadır. Özüm də xəstəyəm.

Bernardo

Hər bir tərəf sakitmişdir?

Fransisqo

Hər bir şey yerindədir.

Bernardo

Coq gözəl, keçəniz xeyrə qalsın; mənim joldaşlarımda, Horatsio və Marsellosu görsən tələsdir, tez gəlsinlər.

Horatsio və Marsellos
gəlirlər.

Fransisqo

Budur, deyəsən onlardır. Dajan! gələn kimdir?

Horatsio

Vətənin dostları.

Marsellos

Və qralın təbəələri.

Fransisqo

Pəki, keçəniz xeyrə qalsın.

Marsellos

Bura baq joldaş! Jerində kim qaldı?

Fransisqo

Bernardo, keçəniz xeyrə qalsın!
Gedir.

Marsellos

Ej Bernardo! Əzizim!

Bernardo

Çavab ver, Horatsioməsan?

Horatsio

Dejəsən əzydyr.

Bernardo

Xoş gərдыk. Horatsio və Marsellos.

Horatsio

Pəki, neçə oldu? O, bu geçə də gəlmişdimi?

Bernardo

Mən burada bir şey görmədim.

Marsellos

Horatsio inanmaıyr. Dejir ki, bulağın hamıyь xəjalatdır.

Mənim, o maraqlı kəlgə haqqında dediklərimin heç birinə inanmaıyr, ona görə də əzyny buraja sađırmısam ki, qoı bir də uly gələndə, öz gözlərilə görsün və onunla danıssın.

Horatsio

Boş şeydir. O gəlməyəçək.

Bernardo

Oturunuz. Mən bir də səjləim, sən gəzəlçə anla və inan ki, biz saıyqlamıyьq. İki jol gərmısyk.

Horatsio

Pək gəzəl, oturalım. Bernardo, səjlə!

Bernardo

Sən geçə... baq orada sьđan o jьldьz; baq burada gəjyn burasьnda, tam indi olduqu jerdə ikən, mən və Marsellos... Geçə jəğsьь salırdь...

Saat on ikini vurur.

Marsellos

Javaş, baq, odur kəlgə gəlir.

Bernardo

Əzydyr, bizim mərhum qralımyzдыr.

Marsellos

Horatsio! sən biliklisən, onunla qonuş.

Bernardo

Baq, jaxşь baq, bənzəməjirmi?

Horatsio

Əvət, mən qorqu və hejrətdən ditrəjirəm.

Bernardo

Danış onunla!

Marsellos

Horatsio! danış.

Horatsio

Sən ej mərhum qralımyzьn vьqar və əzəmətli qıjafəsində gəryənən geçələr səjjahь. Kim olursan ol, səni and verirəm, səjlə!..

Marsellos

Ona toqundu.

Bernardo

Baq gedir.

Horatsio

Dajian! Səjlə! And veriram! Saqlan! Səjlə!

Kəlgə *gedir*.

Marsellos

Getdi. O bizə cavab vermək istəmədi.

Bernardo

Horatsio, nə olursan? Sən saralmıssan? Ditrəjirsən. Neçə oldu? Dedijimiz kəlgə bir ujdurma ja bir xəjal idimi? Necə bilirsən?

Horatsio

Mən öz gözlərimlə görməsəidim, deməklə hec bir vaqt inanmazdım.

Marsellos

Fəqət o, qrala bənzejirmi?

Horatsio

Sən əzün-əzünə bənzedijin kibi. O, myharəbələr icində cəpşmalarda, düşmənlər arasında öz ordusunu zəfərlərə doqru jirydyrkən, əlkələr, məmləkətlər fəth edirkən olduqu kibi açyqlı idi.

Marsellos

İştə, iki jöl belə açyqlı bir gərkəmdə bizə gəryndy.

Horatsio

Bu nə deməkdir? Mən anlamajbram. Ehtimal ki, bu əly bizə bir fəlakət olaçaqyn bildiri.

Marsellos

Joqsa o bizə myharəbə olaçaqyn anladır. On-suz da hər jerdə əlajlar, belyklər duzəlmiş, toplar təkylir, tələsik gəmilər hazırlanır, tədaryk gərylyr. Səjlə, bunların hamys necindir?

Horatsio

Siz ehtimal ki, son myharəbənin hər bir cihə-tini bilirsiniz. Bizim; kəlgəsinə indiçə gərdiyumyz mərhum qralymyz, Norvec həkmdar Fortinbrasın mejdan oqumasına və məqrur saqrəynə qarşy top gurultularilə cavab verdi. Fortinbras myharəbədə əldyryldy. Baqlanmys şərtə gərə qalib məqlubun məmləkətinə sahib olmalı idi. Qralymyz da caldyq qələbədən sonra Norvec əlkəsinə jejeləndi. İndi de-jirlər ki, guja qralymyz əldykdən sonra Fortenbrasın oqlu gənç Norvec prinsy vurus və qəhrəmanlyq həvəsinə düşmys və bir coq ijit qəhrəmanlar toplajyb, bizi myharəbə və əç alaçaqyl ilə qorqudur. İştə dejirlər ki, bizim indiki qralymyzın tələsik əskər toplaması və gəmilər hazırlatdırmasynın da səbəbi budur.

Bernardo

Ehtimal ki, bəjyk fatehin məzardan qalqması da buna gərədir. O, vurus və myharəbə olaçaqyn bildiri.

Horatsio

Fəqət, bu gəlişlə bizi rahatsız etməkdən məqsəd nədir? Romanın şanlı zamanlarında qeisər

усун олым hazыrlanыrkan, mydhiş хәjallar дунjаны қорқуја салытты. Сәһәрләрдә өйләр дolaşыр, гөjlәрдә janар қујруқлу jылдызлар гөрүnyr, қанлы jaқыслар jaқыр, гүнәш dutulur, гөйдән jылдызлар төкүлүmys. Joqsa indi дә belә hallar гөрәçәjiz və бу бәлә bildirişleri sonunda қанлы фәlakәtlәр төрәjәçәkdir.

(Kөлгә girib javaş-javaş jyryjyr.)

Jenә gәldi, o gәlir, qoj o мәni мәhv etsin, mән qorqmajaçaqam. Mән ondan soruşaçaqam. Ej көlgә! Dajan! Sәnin sәsin varsa, danьsa bilirsәnsә sөjlә! Sәnin myәzzәb ruhuna хәjir bir iş jardьm edәrsә, sөjlә! Mән jarmaja hazьram. Joqsa sән vәtәnin fәlakәtini гөryb onu qajtartmaja салыьrsan. Sөjlә! Aman sөjlә! Bәlkә sән bir хәzinә basдыртмыьsan və ijit bir nәfәр сығьb bulunçaja qәdәр, onларын keşigini cәkәрәk dolaşьrsan. Sөjlә, sөjlә, mәнә çavab ver. Marsellos onun jolunu көs!

Marsellos

Dajan!

Horatsio

Indi ki çavab vermәk istәмәjir, vur!

Bernardo

Dajan, dajan!

Horatsio

Buraja, buraja gәl.

Marsellos

Getdi...

Kөлгә gedir.

Biz qralьn көlgәsini төhqir' etdik. Onun şanлы руһu inçidi, асықландь. Biz nə jara bilәrdik? Qь-һиçларьmьz, myzraqларьmьz ona әsәр etmәjirdi.

Horatsio

Әvәt, biz sәiaһәtimiz ilә onu төhqir etdik. Artьq sabah jeli дә әsir. Şәrqдә gөj yzy allanmyşдыr. Arqadaşlar, bizim jerimizә nevbәtcilәр gәlir, gәlin dьsynәlim. Bunларын hamьsьnь Hamletә sөjlәjәlimmi? Bәlkә o, өз oqlu ilә danьsьb gәlişinin sirriini ona асаçaqдыr. Hәр halda bu sirri gizlin saqlajьnьz, qoj bu көlgәniñ gәlişi aramьzda gizli qalsьn.

Marsellos

Razьjьq, biz sirri saqlarьq, fәqәt Hamletә bildirmәlijik. Qoj nə jaraçaqьmьz və nə dьsynәçәjimizi o көsdirsin. Artьq durmaьn. Mән onun jerini bilirәм. Gedәk! Bizi qorquja salan bu sirri ona аnladalyьm!

İKİNÇI GÖRÜŞ

Qral sarajьnda bir salон.

Qral, qralicә, Hamlet, Polonius, Laiert, Voltimand, Qornelius,

saraj adamlarь.

Qral

Өлым рәңçәsilә алытмыş qardaşьmьzьn хәtirәsi, bizçә nə qәdәр әziz olsa da və onu itirdijimizдән nə qәdәр jas dutmamьz lazьm gәlirdisә дә, fәqәt çәmijjәtin fajdasь və sizin idrakьnьz bizi başqa dьrly hәрәkәt etmәjә, jas və şәnliji birlәşdirmәjә mәçbur etdi. Indi biz gezyмыzyn birilә аqlajьr, o bi-

M. F. Axundov adına
Azərbaycan Dövlət
Kitabxanası

rila gylyr, sevinirik. Aç bəfn mərasimi bitər-bitməz, biz öz qardaşymızın qadın, sizin qalicanız, indi isə bizim sevgili qadınımız ilə izdivaç şənliji başladır. Biz bəyik Danimarqa topraq üzərində hökmranlıq onunla təqsim edirik. Biz sizin hakimana məsləhətinizə əməl etdik, siz də bizim təşəkkürümüzy qəbul ediniz.

İndi başqa məsələyə keçəlim. Sizcə bəlli olduqu kimi gənc Fortinbras, bizim qüvvətimizə ehtiram etmədən, elcilər gəndərib atasının müharəbə qanunilə aldatmış irsini geri istəmək cəsarətində bulmuşdur.

Bəlkə də o, qardaşımızın ölümy ilə ədəbsizlik haqqı aldatmış düşündür. Biz sizi toplayb bu iş haqqında qərarımız bildiririk. Biz Norvec hökmdarına, gənc Fortinbrasın əmisinə məktub yazıb, onun bujuqu ilə ədavət və vuruş tədarykunun saqlanmasını istəmişik. Qornelius! və Voltimand! Biz sizi intixab edirik. Qoça Norvec hökmdarının janyına gedib, ona bizdən salam deyiniz. Biz sizə məktubdan xaric iş görmək səlahiyyəti verməyiriksə də, hər halda sizin idrak və bacarıqlınıza əmin olaçaqız. Gediniz və işi tez bitirməklə ixlasmızı bizə isbat ediniz.

Q o r n e l i u s

Vəzifəmiz uqrunda jorulmadan calsaçarımız ucun sizi təminə cəsarət edirik.

Q r a l

İnanırlıq. Gediniz, jolda və işdə müvəffəqiyyətiniz ucun səmimi arzımız sizinlədir.

Qornelius və Voltimand gedirlər.

Lajert! İndi sezyumuz sənə ajiddir. Biz eşitdik ki, sənin bizdən bir diləjin vardır. İstədiyini söylə, baş—qəlbin və əllər—aqlın xidmətində hazır olduqu kibi, biz də öz dostumuz və sədiq qulumuz Poloniusun və oqlunun bytyn diləklərinə əməl etməyə hazırıq.

L a j e r t

Padsahım! Mənim jenidən Fransaja getməmə maysədə ediniz. Mən vətənimizin təxtinə cəqmanız ucun olan şənlikdə, öz iqlas və məhəbbətimi isbat ucun buraja gəldim. İndi jenə geri getmək istəyirəm.

Q r a l

Fəqət sənin atan Polonius maysədə edirmi?

P o l o n i u s

Padsahım! O məni tənqə gətirdi. Mən də onun istəjinə məmnunijətlə məhyr basdım. Jəni maysədə etdim. Fəqət sizin iradənin olmadan o gedəməz.

Q r a l

Jalınız mənim iradəm gərəksə, mən məmnunijətlə maysədə edirəm. Lajert! İstəyinin zaman gədə bilərsən. İndi mənim dostum, əziz və məhriban oqlum Hamlet! Səzlərim sənə ajiddir.

H a m l e t

(Əz-əzyna)

Oquldan jaqın, dostdan uzaq.

Q r a l

Necin yzyny qəm və kədər bulutlar gərtmişdyr?

H a m l e t

Şadlıq günəsinə bu qədər jaqın ikən, qəm bulutlarına ertylə bilərmijəm, qral?

Q r a l i c ə

Bizim mehriban Hamletimiz, qysseji unut! Dostluq nəzərini qrala doqru çevir. Mərhum atanın torraqlarda arar kibi, necin baqışlarına jerə dikirsən? Taleimiz belədir. Bytyn yaşajanlar oləcəklərdir.

H a m l e t

Əvət qralicə, taleimiz belədir. Bytyn yaşajanlar oləcəklərdir.

Q r a l i c ə

O zaman necin atanın olumy səni bu qədər kədərləndirir, sanki bir oğlun olumilə təbiətin qanunu pozulmuşdur. Sənin kədərindən belə gərynyr.

H a m l e t

Gərynyr dejil, mən doqrudan-doqruya belə dyyunyrəm, nə qara paltarlar, nə niltilər, nə göz yaşlar, qysse, kədər hec bir şey, hec bir şey mənim gənlumy gəmirən çoşqun duyqulara ifadə edəməz. Əfv edərsiniz.

Q r a l

Hamlet! Biz sənin kədərlərini oqul yrajinin ejilji və mehribanlığa kibi gərynyk. Fəqət hər bir şeyin vaqıtı vardır. Kədər də jerində olmalıdır. Biz kədərimizi davam etdirib, ölənler ucun əsrlər boju aqlajaçaq olursa, bu müqəddarata qarşı bir təşəvvuz, təbiətin əbədi qanunlarına qarşı bir tarıtmazlıq, bir isjan olmuş olur ki, bu da bir səfahət,

bəlkə pək bəyik bir gynahdır. Bizim vəliəhdimiz və mehriban oqlumuz, kədəri tərək et! Sən mənə ata-lıq görə bilirsən. Biz sənin itgini sevgimiz ilə əvəz edərik. Fəqət təhsili bitirmək ucun jad ölkələrə getmək xahişinə biz razı dejilik.

Hamlet! Bizim mehriban qardaşımız və oqlumuz, bizimlə qal! Bizə təsəlli və əjlənçə ol!

Q r a l i c ə

Hamlet! Əmidəm ki, ananın jalvayışları sonsuz qalmaz. Sən bizimlə qalmağa razı ol! Bizdən ayrıma!

H a m l e t

Hər şeydə sizə itaət mənim borcumdur.

Q r a l

Belə bir cavab mənim gənlumy sevindirir. Bizimlə barabar ol! Sevin, əjlən; sənin bizimlə qalmağa razılıqın mənim bytyn duyqularına sevinirdi. Mən bu şənlikdə məsrur bir yrəklə hər saqlıqda qaldırılan qədəhin top jayına ilə qarşılanmaşın və sevincimizin bytyn dnyajaya bildirilməsini istəjirəm. Gəjlərin gurultusu jərlərdə patlamalıdır. Gedəlim Qralicə!

Hamısa gedir.

H a m l e t

(Tək)

“Necin sən əriməjirsən? Necin sən topraq kibi təkylməjirsən? Oxi.. Necin... Necin, sən bu qədər məhkəmsən, ej insanın bədəni? Hərgah bəyik jardan bizə intiharə jasaq etməmiş olsajdı... Ulu tarım! Bəyik jardan... İnsanın jer yzındəki işləri nə

qədər rəzil, nə qədər gərəksiz və mə'nasızdır. Hə-
jat, həyat sən nəsin? Meivəsiz syryk otlar altında
sərilmiş solqun bir baqca; onun; bu jaramaz həkm-
dara, bu mənim anamın rəzil ərinə qarşı jenilməz
bir ijit, bir qəhrəman, bir jarym allah kibi olan onun
əlyumyundan hələ altı həftə belə kecməmişkən... onu...
qadъныъ bu qədər odlu bir eşlə sevən onu... Gəj-
lər, jerlər, unuda bilərmijəm? Anam, öz ərini bu
qədər odlu bir ehtiras ilə sevən bir qadъn... bir aj
belə kecməmiş... mən təsəvvür edə bilmirdim. Qadъn-
lar! Qadъnlar! Rəzalət sizin adъnyzдыr... Bir aj... za-
vally dul bir qadъn gəzy yaşly ərinin çənazəsi ardъn-
ça gedərkən, gejdiji başmaqlar belə jərtlymatъşkan;
aman allah dujqusuz, idraksъz həjvanlar belə daha
artъq kədərlənə bilirdi. Fəqət o əmimin qadъn
oldu. Halbu ki, onun atama bənzhəjisi, mənim Herqu-
lesə olan bənzhəjismdən artъq dejildir. Ançaq bir
aj... hələ jarma gəz jaslarynyъ izləri belə quruma-
mъşkan o başqasъnyъ qadъnyдыr. Təsəvvür edilə-
məz məl'un bir syr'ət... Joq! Belə bir izdivaçь hec
bir qyvət təqdis edəməz. Bəlalər doqqaçaq, fəlakət-
lər tərəjəçəkdir.

Parcalan yəjijim! Dilim ki susmalъдыr. Barь sən
didil, parcalanь

Horatsio, Bernardo, Marsellos
gəlirlər.

Horatsio

Prinsə salamlar.

Hamlet

Sizi gərməklə məmnunam əfəndilər. Bu nədir?
Gəzlərim janlyşmь gəyr? Horatsio?

Horatsio

Mənəm. Qulluqunuzda hazьram, prins.

Hamlet

Prins nədir? Əziz arqadaş! İstə hər ikimizin adь.
Fəqət Horatsio, Marsellos! Siz burada nə gəzirsiniz?

Marsellos

Prins!

Hamlet

Gəlişinizdən pək məmnunam, inanъnyz! Fəqət
necin təhsili tərک etdiniz? Onu səiləjiniz!

Horatsio

Tənbəllikdən prins!

Hamlet

Jalandьr! Bunu sənin yəyn dъşmənin belə de-
jəməz. Mən bilərəm, Horatsio. Sən tənbəl dejilsən.
Joq, joq. Sizi buraja nə isə başqa bir şəj syryklə-
mişdir. Joqsa burada sərxoşluq əjrənmək istəjirsiz-
niz? Pəki biz sizi əjrədəriz, həm də coq tez.

Horatsio

Prins, mən sən borçumu vermək istəjirdim. Si-
zin atanъnyъ dəfn mərasiminə gəlmişəm.

Hamlet

Mənə gylmə arqadaş. Səjlə ki, ananъnyъ tojuna
gəlmişəm.

Horatsio

Əvət prins! Doqurdan da ara coq syrmədi.

Hamlet

Ejb etməz. Burada təsərryfət mylahəzələri gə-
zədilmişdir. Ehsandan bir coq jeməklər qalmъşdy.

Ona görə də onlar tojda jedilər. Oх, əgər mənim çə-
hənnəmə getməmi, ja amansız bir düşməne tarьn-
mamь əmr etsəjilər, bu məl'un gyny görməmdən
asan olurdu. Arqadaş, mənə elə gəlir ki, mən hələ
də atamь geryəm.

H o r a t s i o

Harada prins?

H a m l e t

Gənlərimin gözəllərlə geryəm, Hoгatsio.

H o r a t s i o

Mən onu görmüşdüm prins. Тапъььрдьм. O bə-
iyk və şanlı bir hökmdardь.

H a m l e t

O adamlar içində bir adam idi.

H o r a t s i o

Mənə elə gəlir ki, mən onu gördüm.

H a m l e t

Gərdyn? Kimi?

H o r a t s i o

Mənim prinsim, mən qralь, Hamletin atasььь
gərdym.

H a m l e t

Mənim atamь gərdyn?

H o r a t s i o

Səbr ediniz prins! Mən sizə bir mə'çiz nəql edə-
cəyəm. Bunlar da mənim şahidim olsunlar.

H a m l e t

Aman, allah eşqinə səjə!

H o r a t s i o

Bu gyn iki geçədir ki, Bernardo və Marsellos
nevbə cəkirən, geçə jaryьь atanyza bənzər, başdan
ajaqa mьsəlləh birisinin vuyqar və əzəmətlə, fəqət
kamal təmkin ilə janlarььndan kecdijini görmüşlərdir.
Bunlar bu sirri mənə açdılar. Uсунçy geçə mən
də onlar ilə nevbətə getdim. İştə kəlgə mьyəjjən vaq-
tənda əvvəlki qıjafətində gəldi. Mən onu tanıdьm;
o, sizin atanьz idi; cunky atanьza son dərəçə bən-
zəjjisi vardь.

H a m l e t

Bu iş harada olmuşdur?

M a r s e l l o s

Nevbə cəkdijimiz mejdanda.

H a m l e t

O sizinlə danьşdьmь?

H o r a t s i o

Xajьь prins. Bir kəlmə də danьşmadь. Mən
onunla danьşmaqa cəsarət etdim. O da sankь bir
seji səjləmək istəjirdi. Fəqət səhər jaqlaşdь. Kəlgə
bulanlьq bir gərkəmlə qejb oldu.

H a m l e t

Bu pək maraqlь bir sejdir.

H o r a t s i o

Səzymьzyn doqruluquna sizi əmin edirəm prins.
Bu sirri sizə bildirməji əzymьzə borç bildik.

H a m l e t

Təşəkkür edirəm. Təşəkkür edirəm arqadaşlar,
fəqət mən sizin sözüyüzdən şaşırılmışam. İndi siz
nevbətə gedəcəkmisiniz?

H a m b s b

Gedəcəjik prins.

H a m l e t

O mysəlləh idimi?

H a m b s b

Əvət, prins.

H a m l e t

Мүкəmməl?

H a m b s b

Tərədən dərnaqa.

H a m l e t

Fəqət siz kəlgənin yzunu görürdünüzmy?

H o r a t s i o

Dəbilqənin yziyü qaldırılmış idi. Biz yzunu
gərduyk.

H a m l e t

O асыqlыть idi?

H o r a t s i o

Aсықдан даһа артық кəдərli idi.

H a m l e t

Cəhrəsi sararmışdımy?

H o r a t s i o

Olduqca sararmışdı.

H a m l e t

O sizə itimi baqırdı?

H o r a t s i o

Қырмысыз, iti və syrəkli.

H a m l e t

Necin mən sizinlə olmamışam!

H o r a t s i o

Siz şaşırardınız prins.

H a m l e t

Əvət! Əvət! O sizin janıңызda coqmu qaldı?

H o r a t s i o

Javaş sajdıqda iyzə qədər ancaq sajbə bilərdi.

Bernardo və Marsellos
Daha coq.

H o r a t s i o

Hər halda mən olduqum zaman ondan artıq
qalmadı.

H a m l e t

Bu geçə mən əyzüm sizinlə nevbətə gedəcəyəm.
Bəlkə o jənə gəldi.

H o r a t s i o

İnanınız prins gələcəkdir.

Hamlet

Əgər mən atamın şanlı hej'ətini, sevimli cəh-rəsini gərsəm, cəhənnəm özü də cəhəngini ajrıb mənə jasaq etsə, mən jənə onunla danısaçaqam. Rə-ça edirəm, əgər siz gərdujnyzy bir kəsə bildirmə-mişsənizsə, bu sirri gizlin saqlayıbız. Bu xysusda sykut. Bu geçə də nə olursa hamısbın gəryunuz! An-çaq dilinizə bir şey tapşırmaıybız. Mənim məhəb-bətim sizə mykafat verər. Baqıslayıbız. Biz orada jənə gəryşərik.

Hamısb

Saq olunuz prins.

Hamlet

Məhəbbət və dostluqumu apara bilərsiniz. Saq olunuz.

Gedirlər.

Atamın kəlgəsi. Silahlı. Bu aclaçaq bir çina-jətin izi, bir fələkat bildirişidir. Oh, birçə tez geçə olajdı. Sən də gənyım o vaqta qəder uıu. Çinajət özy öz çəzasınl bulmaq usyn aclaçaq və jerin dibinə də basdırlınl olursa jənə topraqı silkəjib araja cıqaçaqdır. (*Gedir.*)

USYUNÇY GƏRYŞ

Poloniusun evində bir oda.

Lajert və Ofelija *galirlər.*

Lajert

Artıq mənim sejlərim gəmmidədir. Jel arqadan əsir. Jolum uzun syrməjəçəkdir. Saq ol baş, ançaq məktub jazmaqə tənbellik etmə.

Ofelija

Pəki.

Lajert

Hamleti və onun eşqini isə unut. İnan ki, bun-ların hamısb bir xylja, bir coçuq olunçaq və coq syrmədən məhv olaçaq bir jaz cicəjindən artıq bir sej dejildir.

Ofelija

Elə bu qəder?

Lajert

Qardaşına inan. Bəlkə də Hamlet səni doqru-dan da səmimi bir eşqlə sevir. Fəqət o öz my-qəddəratınlın hakimi dejildir. Sən ona joldaş ola bilməzsən. Bir dısyn, onun məhəbbət tərənələ-rindən onun qorqunc xyljalərindən sən nə gərə bil-lərsən? Sən yrəjiniñ dujqularınl prinsə bildirəçək olsan, onun səni hələkətə syrykləməjəçəjinə kim za-min ola bilər? Dıynja o qəder mə'nasız, insanlar o qəder jırtıçdırlar ki... Ujdurmalary usyn ufaçıq bir səbəb bulunursa, dēdi-qudular səni məhv edər. İnan ki, çozğun bir ehtirasa və xalqın zəhərli sōz-lərinə qarş, ehtijət jeniilməz bir qalqandırl.

Ofelija

Jaqş məsləhətdir. İnanıram. Ançaq sevgili qar-daş! Orasınl sejlə ki, sən özgələre doqrı jol gēs-tərib, özy əjri jollarla gedənlərə bənzəməjirmisən.

Lajert

Joq, qardaşınlın səmimijət və sevgisinə inan. İstə atamz gəlir. (P o l o n i u s *galir.*) Məhtə-rəm ata! Biz gərysyb ajrıldıq. İndi jənə gərysyryk.

P o l o n i u s

Necin jubanьrsan? Jel jola doqrudur. Jaxşь jol, elə isə mən sənə jenidən xejir-dua və bir necə jaxşь məsləhət verim. Xatьrьnda saqla, unutma. Lajert hər bildijini səjləmə! Əvvəlçə dьşyn, sonra jər. Həlim və mehriban ol. Fəqət dostlaşьrkan dьşyn. Dostluqda doqru ol. Ançaq dostluqda hər jətənə e'tibar etmə. Dalaşma. Dalaşьdьnsə mөhkөm ol. Hər sөzy eşit, hər eşitdijini laqqьldama. Namьşьnь fikrini öjrənməjə calьs. Ançaq nə jərmaq lazьm olduqunu özyn dьşyn, xəsis olma, fəqət gərəksiz israf da etmə; bizi paktar ilə qarşьlaьrlar. Ona gərə də paktarda xəsis gөrsənmə. Ançaq artьq bəzək və zij-nətdən saqlan. Özyn borç istəmə, özgəjə də borç vermə. Borç vermək və almaq, hər ikisi dostluqu pozur. İştə oqlum, sənə demək istədijim bunlardьr. Jetişir. Artьq allah amanьnda.

L a j e r t

Saq olunuz, mənim mөhtərəm atam!

P o l o n i u s

Axьr səni gөzləjirlər. Necin jubanьrsan? Alla-ha tapşьrdьq.

L a j e r t

Saq ol Ofelija, sөzlərimi unutma!

O f e l i j a

Mən onlarь gөnlүmdə gizlətdim, Lajert. Asarьnь özynlə apar.

L a j e r t

Saq olunuz. (*Gedir*)

P o l o n i u s

Ofelijam! Lajert nə dejidirdi?

O f e l i j a

Prins Hamlet haqqьnda mənə səjləjidirdi.

P o l o n i u s

Doqrudan mən eşitdim ki, prins Hamlet sənə qarşь pək mehribandьr və guja sən də ona qarşь nə isə pək mehribansan. Mənə baq, bunlar hamьşь doq-rudursa, mən bir ata və namuslu bir adam kibi sənə dejidirəm acьq e'tiraf et, bu sөzlər nədən doqur?

O f e l i j a

Bilməjidirəm ata, prins mənə demişdir ki, o... o, mənə qarşь hörmət və ehtiram bəsləjidir.

P o l o n i u s

Sən də sarsaq bir cocuq kibi bu sacmalara inan-dьn, eləmi?

O f e l i j a

Nə edəcəjimi mən özym də bilməjidirəm.

P o l o n i u s

Elə isə mən sənə səjləjidirəm. Sən sarsaqsan. Boş sөzləri nəqd altun kibi qəbul edirsən. Hörmət, ehti-ram iəqin sən hələ olduqunu deməjidirsən, aqtarsan o hələ səni sevdijini də səjləmiş olar. Səni sevmiş, sən-siz jəşəjə bilməjidir.

O f e l i j a

O, öz sevgisini mənə səjləmişdir. Fəqət o qədər incə, o qədər mehriban və ditrək idi ki...

P o l o n i u s

Daha nə var ki? Artıq nə deirsən? Get, get,
sən sarsaq qızsan.

O f e l i j a

O, məni sevdijinə and icmişdir.

P o l o n i u s

Bujur aqa. Afərin prins Hamlet. Sən mahir bir
avcısan. Əzizim, dutalım ki, o doğrudan da sevir.
Bir ehtiras yzərinə sənə baqlanmışdır. Fəqət bun-
dan nə sığar? Aqzıma aş—qarnıma daş; (*Lşəqə
var—istisi joq.*) Ancaq bu qədən. Bundan sonra calı
onunla danıma! Xususilə eşq və məhəbbət sözlə-
rindən qac! Həm də usulça. Prins gənçdir. O bir
prins kibi baqıslana bilər. Fəqət sən Ofeliya baqı-
slana bilməzsən, uzun sezyın qıssasə, hec bir şe-
inənma; bu gənçlər aldadıçdırlar. Özlərini elə gəs-
tərərler ki, guja qıjamətdir. Həqiqətdə isə... Sən an-
lamajırsan. Fəqət mən sənə bir jolluq və həmişəlik
dejiyəm bu kibi şejlər haqqında bir söz belə sejlə-
məji və prins dınləməji sənə jasaq edirəm, eşdir-
misən? rəça edirəm jadında saqla və unutma.

O f e l i j a

Sizə təbə olmaq mənim borçumdur.

D Ö R D Y N Ç Y G Ö R Y Ş

Birinçi gərynyşyn deqorlar.

H a m l e t, H o r a t s i o, M a r s e i l o s

H a m l e t

Bərk sojuqdur, kylək kəsir.

H o r a t s i o

Əvət, şaxtadır. Ruzgar da pək itidir.

H a m l e t

Saat necədir?

H o r a t s i o

Geçə jarıya az qalmışdır (*tək-tək boru səsləri*)
Bu nədir?

H a m l e t

Nədir? Bəyjk həkmdarın ojnaq şənlijidir. Hər
dəfə şərəb qədəhlərini dodaqlarına jaqlaşdırtıça,
boru səsləri qəhrəman qralın fytulhatıny bytyn ala-
mə bildirir.

H o r a t s i o

Adət belədir.

H a m l e t

Təbii, mən bir söz deməjirəm, fəqət bu fəna adət
necin atılmamalıdır? Bu adət bizi başqalar jany-
da gylınc etmişdir. Dutalım ki, bu bir səhvdir, bu-
na alıymışdır. Fəqət necin biz özümüzy qıjmət-
dən dışyrməli, öz şərəfimizi saqlamaq usyn ufaçyq
bir ləkəni qaldırmağa calımmamalıjyq?

H o r a t s i o

Baqınyz prins, işte odur gəlir.

Kəlgə girir.

H a m l e t

Aman, ej gəjlərin ulu qyvveləri. Siz bizi əsirgə-
jiniz. Sən ej myqəddəs kəlgə! Ja məl'un öly! Sən bizə

səədətmi? Fəlakətmi? Gəllərin qydsijətini ia çəhən-
nəmin ucıruımlarınlın gətirirsən? Sən ki, belə bir
əzəmətlə bizə qarşy səqırsan, mən səninlə danıyma-
lıyam. Çavab ver! Hamlet! Bəyık qral, mənım atam,
məni bilməzlik icində məhv etmə; necin sənin gə-
miklərin məzardan qalqmış, necin sən kəfənini par-
calamıssan? Sən çansız bir çəsəd ikən, jənıdən sə-
lik gejimlərlə buralarda, ayn ısqıqlar altında do-
laşaraq bizim kibi idraksızlar qorqudur və elə dy-
şuncələr tərədirsen ki, jazıq dımaq mıhakəməsini
itirib dəlilik əsiri olur. Necin gəlmişsən? Səilə, nə
jarmalıjıq?

H o r a t s i o

Prins! O sizə işarə edir. O sizi saqırbır. Sankı
təklikdə sizə bir sirr acmaq istəjir.

M a r s e l l o s

Baqınlız, nə qədər də məhrıbanlıqla saqırbır.
Ancaq allah eşqinə, prins, getməjiniz.

H o r a t s i o

Getməjiniz, prins!

H a m l e t

O burada danıymajır. Mən onun ardınça gedirəm.

H o r a t s i o

Joq, joq, prins, getməjiniz!

H a m l e t

Nədən qorqacaqam? Mənım ucun həjatım bir
hecdır. Ruhuma gəlincə ölymsyz bir ruhla o nə jara
bilir? Baqınlız, saqırbır, gedirəm, gedirəm.

H o r a t s i o

Bəlkə də o sizi dənizlərin gırdablarına ja da su
dəniz sahilində dalqalar üzərinə əjilmış sıldırım qa-
jalıqın üzərinə saqırbır; orada müdhiş bir gərkəm-
də sizə gəryuyub mıhakəmənizi sarsıdaçaq və sizi
sıldırdaçaqdır. O sıldırım qajalıq altında səry-
nan dalqaların təkçə gəryuyuşy ajır bir dəhşətdir.

H a m l e t

O jənə saqırbır. Get, mən gəlirəm.

M a r s e l l o s

Siz getməjəcəksiniz, prins.

H a m l e t

Mənə doqunmajınlız!

H o r a t s i o

Əzryuzə gəliniz, prins.

H a m l e t

Qəza ozy məni saqırbır. Mən hər damarımda
bir aslan qıvvəsi his edirəm. O jənıdən saqırbır.
Mənə doqunmajınlız. Gəllərə and icirəm ki, qarşy-
ma duran ələçəkdir... Get. Mən gəlirəm! (*Kəlgənin
ardınça gedir.*)

H o r a t s i o

O sıldırdb. Əqlini şaşırdb.

M a r s e l l o s

Onun ardınça gedəlim. Bu bizim borcumuz-
dur.

H o r a t s i o

Gedəlim, ancaq gerisi nə olaçaqdır?

M a r s e l l o s

Mənçə vətənimiz bir fəlakətə oqrajaçaq.

H o r a t s i o

Gəjlər bizi əsirgəsin.

M a r s e l l o s

Gedəlim. (*Gedirlər.*)

BEŞİNÇİ GƏRYŞ

Mejdanyň o biri hissəsi

K ə l g ə , H a m l e t (*onu tə'qib edir.*)

H a m l e t

Məni haraja şyrykləjirsən? Səjlə, mən artıq getməjirəm.

K ə l g ə

Məni dinlə!

H a m l e t

Səjlə!

K ə l g ə

Mənim, gynaahkarların jahnız adın eşitməklə ditrəjəcəji jerlərə getməmə az qalmışdır.

H a m l e t.

Aman ataşyqym.

K ə l g ə.

Mənə acыma. Dinlə, sözlərimi dinlə!

H a m l e t.

Dinləmək mənim borçumdur.

K ə l g ə.

Mənim ucun intiqam almaq da sənin borçundur.

H a m l e t

Aman, mən nə eşidirəm?

K ə l g ə

Gynaahlar çəhənnəm odlarında jahnız bitənə qədər geçələrin zylmatında dolaşыb əzab cəkməyə, çəhr olmağa məhkum olan atanın səsini. Ah, əgər mən bu dəhşətləri sənə səjləyə bilsəjdim... Birçə söz-dən qanın donar, gözlərin göz jaşlarından dutular, tyklərin birər-birər ərpərdi. Fəqət hejhat, əbədi sykut dodaqlarыm qaraјыр. Dinlə! Dinlə! Dinlə! Sən məni sevirmidin?

H a m l e t

Aman allah!

K ə l g ə

O zaman mənim ulyumya qarşы qatildən intiqam al!

H a m l e t

Nəçə qatil?

K ə l g ə

Əvət, çanavar kibi amansыз bir qatil... Sansыз, ulyudсыz, hydudсыz bir çinaјət.

H a m l e t

Səjlə, o bir xəjal, bir eşq xyljasы belə olsa, ondan intiqam almağa qoşarым.

K ə l g ə

Sən hazыrsan. Sən cыryk bir ot da olsajдын, jendə hazыr olmalıы idin. Dinlə məni oqlum, belə bir

xəbər səqardıylar ki, guja məni jatmış jerdə zəhərli bir ilan calmışdırlar. Belə deşirlərdi. Fəqət sən mənim gənç oqlum! Bil ki, məni calıb məhv edən ilan indi mənim taşım dəşir.

H a m l e t

Mənim əmim, yurəjimə dammışdı, dısyndıyklarım doqruıldı.

K o l g ə

Əxlaqsızlıq və fəsad cəvhəri olan o, əql və jərma nəzakət çadusu ilə mənim qadınım, qalicanı məftun etdi. Hamlet! sən mənim şan və şərəfinin neçə ləkələndijini anlaşırmısan? Qadınım əxlaqsızlıq uşurumlarına atıldı. Çanı qalib səqə; fəqət hiss edirəm ki; səba nəsimi əsir. mən sözlərimi qəsaltmalıjam; mən baqda uşumuşdum. O javaşçadan gəlib qulaqıma zəhər tökdy... zəhər... insanın qanını donduran, bədənini cıyduy məjidə cəvirən müdhiş bir zəhər... Bir qırdımda öz qardaşım məni qadınımdan, taşımndan və həyatımdan ajırdı; mən tevbə etmədən. gınahlarım icində məhv oldum. Oh, dəhşət! Dəhşət! Dəhşət. təbiətin səsinə unut, mənim namusumu və təxtimi ləkələrdən təmizlə! Anana əl qaldırma! Buraq! Qoj o, əzab və kədərli icində cəjnənsin. Qatıldən intiqam al! Artıq gecə həcəjinin ışıltı solur, (*dan jeri qızarır*) dəhşət və əzab səhəri acımaqdadır. Əlvıda! Əlvıda! Məni unutma! (*Kəlgə gərynməz olur.*)

H a m l e t

(*Tək*)

Aman jərlər! Gəjilər! Daha bilməm nələr! Joqsa cəhənnəmin özünüdəmi cəqırtmalıjam. Qorqma yur-

jim! Qoçalma bədənim! Jeni bir qıvvətlə bərkin! Səni unutmamaq, zavallı ata. Jaddaşım olduqca mən unutmajaçaqam. Səni unutmamaq?.. Əvət mən jadımda olan hər bir şeyi, bytyn dısyncələrimi, duş-qularım, diləklərimi, bytyn həjatım jaddaşımndan pozaçaq, orada ançaq sənin sözlərinə, sənənin bujuruqların jazaçaqam; qıjamətə qədər onlara hec bir şey qatışmajaçaqdır. Oh, anam... Fəsad cəvhəri. Mənim dəftərim nə oldu, ystındə jazaçaqam.

Təbəssım və çınajət bir jerdə ola bilər! Daha nə? Mən onun sözlərini jazaçaqam. «Əlvıda, əlvıda, əlvıda. Məni unutma». And icirəm ki, unutmamışam.

H o r a t s i o

(*Səhnə ardından*)

Prins! Prins!

M a r s e l l o s

Prins Hamlet!

H o r a t s i o

(*Səhnə ardından*)

Allah, sən onu əsirgə.

H a m l e t

Əvət, unutmamışam.

M a r s e l l o s

Prins, siz haradasınız?

H a m l e t

Buradajam javrum, burada. Buraja gəliniz, buraja; mən buradajam.

H o r a t s i o və M a r s e l l o s *gırlirlər.*

Marsellos
Nə olursunuz, prins?

Horatsio
Nə oldu?

Hamlet
O... Əçajib mə'çizlər.

Horatsio
Səjləjiniz prins! Səjləjiniz.

Hamlet
Joq. Sən hambya səjlərsən.

Horatsio
Joq, and icirik.

Hamlet
Sözün nədir? Mən insanlara inanarmıyam? Sən
sütyn sirrləri acarsan.

Horatsio və Marsellos
Joq, joq... And olsun gəjlərə.

Hamlet
Elə isə biliniz. Danimarqada hər bir sər-səri, ej-
ni zamanda jaramaz bir jaltaqdır. Əvət.

Horatsio
Bunu bizə danışmaq ucun hec məzardan qalq-
maq dəjməzdi.

Hamlet
Əvət, doğrudur. Ona görə əl veriniz, dost ola-
raq ayrılalım. Diləkləriniz və işləriniz sizi haraja
sevq edərsə gediniz. Hər kəsin bir diləji, bir işi

vardır. Mən isə miskin taleimin göndərdişi jərə ge-
dirəm. İbadətə gedəcəyəm.

Horatsio
Prins, bu pozuçu, həjəcanlı sözlər necindir?

Hamlet
Pək təəssyf. Sizi sözlə təhqir etdijimə, pək tə-
əssyf edirəm. Pək təəssyf.

Horatsio
Burada bir təhqir joqdur.

Hamlet
Xajır Horatsio, vardır, həm də böyük bir təh-
qir. O kəlgə haqqında isə mən sizə ançaq onu deyə
bilirəm ki, o, məhtərəm bir kəlgədir. Ипатьев? Ara-
mızda olan səjləri bilmək istəmənizə gəlinçə, istə-
jinizi mymkyn qədar boqmaqca calışınыз! İndi isə
dostlar və arqadaşlar, mysaədəniz ilə sizdən ufa-
çyq bir rəça.

Horatsio
Səjləjiniz, prins.

Hamlet
Bu geçəki işlər haqqında kimsəyə bir söz de-
jilməməlidir.

Horatsio və Marsellos
Hec kəsə prins!

Hamlet
And iciniz!

H o r a t s i o

Mən öz namusuma and icirəm.

M a r s e l l o s

Mən də özüm usun and icirəm.

H a m l e t

Joq, mənim qəlbncəmə and iciniz!

M a r s e l l o s

Biz and icdik.

H a m l e t

Olmaz, qəlbncəmə and iciniz!

K ø l g ə

(*Jer altəndan*)

And iciniz!

H a m l e t

Ah! O burada imiş. Sən buradasan dostum, pə-ki. Səq gəl. Siz onun dedigini eşitdinizmi? «And iciniz» dejir.

H o r a t s i o

Андѣмьзъ тѣкратъ едирикъ.

H a m l e t

Burada olan işlər hec bir zaman səjlənməjəcəkdir. Mənim qəlbncəmə and icərmisiniz?

K ø l g ə

(*Jer altəndan*)

And iciniz!

H a m l e t

Ardəməzçə gəzir. O hər jerdə hazırdır. Jerimizi dəjşdirəlim, arqadaşlar. Buraja gəliniz. Əllərinizi mənim qəlbncəmə basınız və burada gərdyklərinizi hec bir zaman səjləməjəcəjiniz usun qəlbncəmə and iciniz!

K ø l g ə

(*Jer altəndan*)

Onun qəlbncəmə and iciniz!

H a m l e t

Jaşş. Jer altənda gəzən kəsəgən. Sən gözəl qazıjırsan. Bytyn jer altənbə dolaşırsan. Buraja. Uzaq ondan, arqadaşlar, buraja gəliniz.

H o r a t s i o

And icirəm ki, bu gərynməz bir mə'çizdir.

H a m l e t

Салышыңызъ ки, о гərynməz дə qalsын. Horatsio! Jerdə və gəjdə bir coq şejlər vardır ki, onlarъ bizim idrakъmьz bir xylja kibi belə təsəvvyr edəməz. İşə kecəlim. Bəjyk jaradana and iciniz ki, gərək burada, gərksə orada, bəlkə mən özümü birdən necin isə dəlilijə vurmaq istədim. Mənim hərəkətlərim nə qədər tuhaf gərynərsə, mən nə edəcəк olursam, siz hec bir zaman əllərnizi baq «belə» qəjub, başnьzъ baq «belə» jellətməməlisiniz və «biz bilirik» ja «biz istəsəjdik başara bilərdik» ja «demək olsajdı» və ja «bilmək olurdu» kibi ikibaşlı mybhəm səzlər səjləməməli. Xylasə, bir şeј bildijinizi, bir və hec bir səz, bir işarət və bir iham ilə anlatmamalışnьz. And iciniz və allah sizi and pozmaqdan qaqlasın.

K ə l g ə :
(*Jer altəndan*)

And iciniz!

H a m l e t

Oh... sakit ol zavallə kəlgə, sakit ol. Arqadaşlar, sizə qarşə məhəbbətim bərkamaldır. Olduqu kimi də qalaçaqdır. Hamletin taledən qisməti nə qədər az olsa da, jənə tanrınlə kəməjilə öz dostluq və məhəbbətini sizə isbat edə bilər. Gedəlim. Fəqət rəça edirəm barmaqlar dodaqlara! Və əbədi sykut! Hadisə hər bir şey xaricindədir. Məl'un çinajət! Necin mən sənə çəza verməyə doquldum? Fəqət arqadaşlarım, həjdə! Barabar gedəlim.

Gedirlər

İKİNCİ PƏRDƏ

BİRİNCİ GƏRYS

Qralın sarajı

P o l o n i u s və R e j n a l d o

P o l o n i u s

Anladınıb? Al, iştə bu da paralar, bu da kağızlar.

R e j n a l d o

Əmrini jerinə jetirirəm.

P o l o n i u s

Ançaq dedijim kimi, sən ənçə əlaltı hər şeyi öjən, anlaşırmısan?

R e j n a l d o

Anlaşıram.

P o l o n i u s

Afərin, Rejnaldo. Belə hej... Sən ənçə Parisdə danimarqalıylardan kimlər olduqunu, orada necin? harada? və nə vaxtdan olduqlarını və kimlər ilə tanışlıq jərdəqlərini sor. Belə dolama danışyqdan sonra əsl məqsədə janaşyınca, Lajertdən söz salarsan. Elə səjlə ki, guja sən onu hec tanımayırsan, ja da dejərsən ki, atasını tanıyıram. Sonra dejərsən ki,

bir az qohumlağынь тапъығрам; bir az da ozyny тапъығрам... Anlağыртмъсан?!

R e j n a l d o

Әвәт.

P o l o n i u s

Belә hej... bir az da ozyny... Ançaq çoq az. Bu, o дәcәl, flan-flan dejilmi? Ançaq fәna bir sej demәjәsәn joq, joq. Bilirmisәn... Gәnçlik usyn ba-qьslana bilәcәk cәrәn-pәrәn, mәsәlән... mәsәlән...

R e j n a l d o

Mәsәlән, qumar.

P o l o n i u s

Qumar da demәk olar. Sonra mәsәlән: icgi, дә-cәllik, dalaşqanbьq, belә дә... Sәrbәstlik vә gәnçlijin joldaşь olan bu kibi sejlәр. Ançaq bundan әtәjә kectmә.

R e j n a l d o

Fәqәt bunlar insan usyn bir lәkә dejilmidir?

P o l o n i u s

Lәkәdir, ançaq bunlar hamьsь sөzyn dejilişindән asьldьr. Doқurdan-doқruja demәzsәn ki, o qumar-bazdьr. Sөzy elә gәtirәrsәn ki, guja bunlar hamьsь odlu bir qәlb, çoşqun bir qandan, gәnçlijin susmaz hәjçәнlağыndan doқan sejlәrdir. Burada bilirmisәn bir mәharәtlә belә...

R e j n a l d o

Fәqәt...

P o l o n i u s

Dejәcәksәn ki, bunlağынь hamьsь necindir, elәmi?

R e j n a l d o

Әвәт, mән sizin fikrinizi bilimәk istәrdim.

P o l o n i u s

Iştә mәnim planьm belәdir, jaman tәlә dә de-jildir. Sәn işarә vur? Mәnçә myxatәbin dediklәрinә diqqәt et vә inan ki, dediklәрindә azaçьbьq da olsa bir doқruluq varsa, o saat myxatәbin başlajaçaqдьr: «bәli aqa» vә ja «өjlәdir әzizim» vә ja da «әвәт әfәndim», jә'ni onlağынь jerlәрindә işlәнirsә o çьr dә başlajaçaqдьr.

R e j n a l d o

Nә isә axьr bir çьr başlajaçaqдьr.

P o l o n i u s

Hә... дә... başlajaçaqдьr ki, mән gөrdym; o. dьnәn flan jerdә idi; bu gyn flanda idi; flan jerdә kefli idi; flanda uduzmuşdu; flan jerdә dalaşьrdь. Flan jerdә... ha belә дә... gөrymysәn, sәnin işarә-lәрin ançaq bir tilovdur, sәn bu jalan qьrtmaçь ilә hәqiqәt balьdьbьnь duta bilәrsәn. Belәliklә әzizim, id-rakь vә baçarьbьq adamlar, dolamadan dajlaqa, әj-ri-yjry jollarla әsil mәqsәdә vara bilirlәр. Sәn dә bu işdә belә japьb oqlumdan mәнә doқru bir хәbәр gәtirmәlisәn, anlaşьldьmь?

R e j n a l d o

Anlaşьldь.

P o l o n i u s

Pәk gөzәl, allah amanьnda. Gedә bilәrsәn, jaxşь jol.

R e j n a l d o
Saq olunuz.

P o l o n i u s
Təbii, sən əzən də göz jetirməji unutmazsan.

R e j n a l d o
Şybhəsiz.

P o l o n i u s
Calsı ki, o bir şey anlamasın.

R e j n a l d o
Salamat qalıңыз.

P o l o n i u s
Allaha ismarladıq. (*Rejnaldo gedir, Ofelija gəlir*). Hə, Ofelija nə var, nə joq?

O f e l i j a
Aman, qorqudan bədənim əsir.

P o l o n i u s
Nə var? Tez sejlə gərək nə olmuşdur?

O f e l i j a
Mən odamda tikis tikirdim. Birdən prins Hamlet baş əsəq, gejjimi daqınyq, pərişan bir halda icəri girdi. Bytyn bədəni əsirdi. Elə mydhiş bir gərəkəmi var idi ki, guja çəhənnəmin sirrlərini əjrənmişdir.

P o l o n i u s
Sənin eşqindən cəldərməs olmasın.

O f e l i j a

Bilməm. Ancaq mənə belə gəlir ki, o dəli olmuşdur.

P o l o n i u s

Pəki, nə dejirdi?

O f e l i j a

O mənim əlimi dutdu bərk səqə; o biri əlilə gözlərimi, baq belə ortdy. Qyrymsız baqşlarla uzmə baqə, baqə; sonra elə dərin, elə aç bir ah cəkdi ki, guja bu ah ilə bytyn varlıq parcalanaçaq, ruhi gəjlərə ucaçaq. Nihajət, uc yol başın sallajb ajrıldı, getdi. Fəqət gedərkən məndən baqşları uzməjirdi. Ehtimal ki, haraja getdijini özü də düşynməjirdi.

P o l o n i u s

Jetər, gedəlim, qalın janyəna gedəlim. Mən anlajram, o eşq divanəsidir. Məhəbbət bizi hər şeydən tez cəldərtər. Təəssyf prinsə, pək təəssyf. Jəqin sən onun məhəbbətinə qarş pək kobut və sərt olmuşsan.

O f e l i j a

Joq, mən ancaq sizin əmrinə bojun əjərək artıq ondan məktub almajram və mənimlə gerysməsini jasaq etmişdim.

P o l o n i u s

İştə buna görə də cəldərməşdər. Pək təəssyf. Təəssyf ki, mən bu tezliklə, belə sərt rəftar etdim. Mən zənn etdim ki, o ancaq əjlənir. İşin gerisini düşynmədim. Tələsdim. Əqlimi uduzdum. Bunların

hamьbь məl'un şybhələrin nətiçəsidir. Biz qoçalar inadьbь oluruq. Tez gedib hər şeyi qrala anladalybь. Onu Hamletin eşqindən daha artьq, işin ondan gizli saqlanmьbь təhqir edə bilər. Gedəlim. (*Gedirlər.*)

İKİNCİ GƏRYS

Qəsrdə bir otaq

Qral, qralicə, Rozenqrans,
Gildenstern, və saraj adamlarь

Qral

Xoş gəlmisəniz əziz Rozenqrans və Gildenstern. Biz sizi görməkdən pək məmnunuq. Bundan başqa ardьbьzça adam göndərməimizin səbəbi sizdən bəyjk bir yardım gözlədiyimizdir. Siz təqin ki, hər kəsin Hamletdə gərdyجy dəyişikliyi eşitmişsiniz. Mən dəyişiklik ona gərə dejirəm ki, artьq o öz-özünə bənzəməjir. Bəlkə atasьbьn ölyumyundə bu hala dьşmьşdyr. Anlamajьram. Siz onun joldaşlarь və dostlarь olduqunuz ucyn, hər ikinizdən janyьmьzda qalьb bir çyr Hamleti əjləndirməjnizi, eji zamanda onun xasijjətində, dimaqьnda və hərəkətlərində gərylən dejjisiklijin səbəblərini ciddi diqqətlə anlamaqə calьşmamьzь rəçə edirəm. Beləliklə xəstəlijini əjrəninqə myaləçəsini tez bula bilərik.

Qralicə

O həmişə sizi bir arqadaş kibi xatьrlajьrdь. Siz myvəqqəti janyьmьzda qalьb fəlakətimizdə bizə kəmək etməjə razь olarsьnьz. Mənim məmnunluqum və qralьn razьbьqь mykafatьnьz olaçaqdьr.

Rozenqrans

Qralicə, biz sizin sөzünüzdən sьqa bilmərik, siz rəçə dejil, əmr edə bilərsiniz.

Gildenstern

Biz hər ikimiz qulluqumuzu, özümüzcyn səadət sanьr və bytyn öz qyvvet, başarьq və diləklərimizi sizin qralьq hakimijjətinizə təslim edirik.

Qral

Təşəkkyr edirik, Rozenqrans və Gildenstern.

Qralicə

Mən də təşəkkyr edir və tezliklə zavallь Hamletin janyьna getmənjizi rəçə edirəm. Qoj bir adam sizi onun janyьna gətərsyn.

Qral

Allah etsin ki, bu sizə də, bizə də fajdalə olsun.

Qralicə

Amin, amin! (*Rozenqrans və Gildenstern saraj adamlarəndan birilə gedirlər.*)

Polonius

Sizin Norveçə göndərdijiniz elcilər gəlib, xəjir xəbərler gətirmişlərdir.

Qral

Sən həmişə xəjir xəbərlərin babasь olmuşsan.

Polonius

Siz, qral, eləmi dьşynərsynuz. Mənim mərhəmətli həkmdarьm, inanьz ki, allahdan sonra hər bir şeyi, özümü, çanyьbь, başarьq və iste'dadьmь sizə

təslim edirəm və əgər bu dəfə də həmişə olduqı kibi zənnim məni aldatmayırsa, mən prinsin pərişanlıqlarını da səbəbini öyrənmişəm.

Elə isə sejlə, tez sejlə!

Polonius

Bəlkə siz əvvəlçə elciləri qəbul etmək istərsiniz. Mənim bəyuk kəşfiyyatım isə onlardan sonra sizin ucun məzə ola bilirdi.

Qral

Pəki, tez buraq gəlsinlər. (*Polonius gedir.*)
Gertruda, o dejir ki, Hamletin dəlilijinin səbəbini bulmuşdur.

Qralicə

Atasızın olumu və bizim tələsik izdivaçımızdan başqa nə səbəbi ola bilər.

Qral

Pəki, biz hamızın öyrənərik
Polonius *ilə bir jerdə girən* Voltimand və
Qornelius

Qral

Xoş gəlmişsiniz, əzizlərim. Voltimand! Bizim qardaşımız, Norvec hökmdarından nə gətirmişsiniz?

Voltimand

Təbrikə qarş təbrik, dostluq və ittifaq. Biz Norvec ölkəsinə catar-catmaz, qoça Norvec hökmdar öz jəgəninin ədavətdən vaz keçməsinə əmr et-

di. O, əskəri hazırlıq Lehistana qarşə bilirmis. Fəqət biz işin əslini ona anlatdıq. Qral onun səbrindən istifadə edilməsindən, xəstəlik və ixtiyarlıq ilə oınandıqından pək hiddətlənib öz jəgəninə açdıqlandı və jəgəni gənc Fortinbras öz əmisinin bujruquna bojun əjərək, sizə qarşə hec bir zaman silah qaldırmajaçaqına and icdi. Buna qarşə qral ona Lehistan ilə hərə acmaq və toplandıq əskərləri Lehistan üzərinə saldırmaq ucun mysaədə verməje razı oldu. Nəticədə qoça Norvec hökmdar Lehistana keçmək ucun jəgəninə Danimarqa topraqından jol verilməsini rəça etdi. O sizin qorqusuzluqunuz ucun zamin olur. Lazımı şərtlər bu məktubda jazılmışdır.

Qral

Bu xəbərlərdən olduqca məmnun qaldıq. Sonradan əsəq fikirlə düşyub, qoça qralın dostluqunu qiymətləndirdijimizi öz çavabımız ilə isbat etməlijik. Sizə də əməjinizə qarşə təşəkkür edirik. Gedib dinçələ bilərsiniz. Bu aqşam bizimlə bir jerdə əjlənməni rəça edirik.

Voltimand və Qornelius gedirlər.

Polonius

Deməli, bu yaxşıyla bitdi. Pək gözəl. Qral və qralicə! böyüklyk və ixlasın nə demək olduğundan bəhs etmək, gundyzyngundyzy, geçənin-geçə və vaqıtın-vaqıt olduğunu isbata qalqışmaq, gundyzy də geçəni də, vaqıt da boş jərə itirmək deməkdir. Fəqət ixtisar əqlin ruhi, uzunculuq isə bədəni olduğundan mən pək az danışaçaqam. Sizin oqlunuz dəlidir, jəni səz gəlişi demək, dəlidir. Bu hələlik bir jana dursun.

Qralicə

Polonius uzatma, sözün çapnıy sejlə. Muxtəsər fəqət myfid danış.

Polonius

Qralicə! And icirəm ki, mənim də fikrim belədir. O dəlidir. Bu doqrudur. Pək təəssyf və ona görə də təəssyf ki, bu doqrudur... Sarsaq qəzdyr... Səzüm orasında dejildir. Ançaq işdə iş vardy... O dəlidir... Biz bunu kəsdirdik. İndi deməli biz bu nətiçələrin, daha doqrusu gizli səbəblərin əsl səbəblərini tapmalıyıq. İş belədir ki, işin əsl izləri itmişdir. Təbii belədir. Nəhajət, işə janaşırq. Qral və qralicə! Lytfən diqqət ediniz. Mənim bir qəzəm vardy. Bu qəz mənim olduqu ucun, mənə qarşə dəşdəqə vəzifə üzərinə bu kaqəzə mənə vermişdir. İndi lytfən dinləjib nətiçə səqarmanəzə rəçə edirəm. (*Oqujur.*) «Ruhumun səmavi məbudi fisunkar Ofelijaja»... «Fisunkar», sarsaq səzdyr, köhnəlmış təbirdir. Nə işə gerisini dinləjiniz... (*Oqujur.*) «Sənin gözəl köksyndəki aqlıq»... və habelə...

Qralicə

Bunların hamı sənyə prins Hamlet onamə jazmış?

Polonius

Diqqət ediniz qralicə, özünüyz gərərsiniz.

Oqujur.

«İnanma ki, jəldəzlərdə bəşq var.
Gynəş gəjdə gəzər, köksünü oqsar
İnanma ki, hər gərdəjyn səj, odur
Ançaq inan mənim eşqim doqrudur».

Sevinli Ofelijam! Mən sə'r jazmağram. Bu sətirler də mənim kədərini artırdılar. Mən öz fərjadlarınə gözəl təsvir edəməjirəm. Ançaq mən səni sevirəm, pək coq sevirəm. Ruhum bədəniində durduqça sənindir.

Hamlet.

İştə qəzəm mənə bojun əjərək bu kaqəzə mənə verdi və Hamletin ona nə vaqt neçə və nələr səjlədijini anlatdı.

Qral

Fəqət Hamletin eşqi nəsyə qarşylanmışdyr?

Polonius

Siz məni neçə tanıjırsənyə?

Qral

Məhtərəm, doqru və sədiq bir adam.

Polonius

Mən bunu isbat edərəm. Mən bu eşqi qəbul etsəjdim, halbu ki, mən bunu qəzəmənyə sözlərdən əvvəl ehtimal edirdim. Mən bu işi boş və mənasız bir iş kibi əhməjjətsiz buraqajdım və bu işə sojuqanlənləqlə baqajdım, siz, həkəmrən qral və qralicəmiş, nə dısyinə bilərdiniz? Xajır, mən işə qətijjətlə janaşdım, və qəzəmə dedim ki: «Baq Hamlet prinsdir. O sənə taj dejildir. Bu iş olamaz». Mən Hamleti qəbul etməji, ondən hədijjələr almaqə qəzəmə jasaq etdim. Hamletin məktublarınə qajtar-masənyə, bir səzlə eşqinin dərinləşməsinə jol verməməsinə tapşırđım. Bunların nətiçəsində muxtəsər dejirəm. Hamletin eşqi rədd edilmişdir. Bundan

sonra Hamlet kədərənmiş, sonra əzab, iztirab, sonra ujqusuzluq, sonra zəiflik, sonra şaltaqlıq, dəçəllik və beləliklə nihəjət dəlilişə qədər varmış. Bununla da bizi kədərəndirmişdir.

Qral

Doqrudan da beləmi olmuşdur?

Qralicə

Bu coq ola bilər.

Polonius

Hec bir zaman mən, «belədir» dedijim bir işin sonradan başqa dırly cıqıqıq gerylmüşmydyr? Olmuş isə lytfən göstəriniz...

Qral

Joq. Zənn edərsəm olmatmışdır.

Polonius

İndi bu da belə deşilsə, bojnım vurulsun. Ancaq bir az siz jərdəm göstərsəniz, həqiqət jərin dibində də olsa, mən onu bulur, araja cıqararam.

Qral

Pəki, biz bunun əslini nədən əjrənə biləriz?

Polonius

Siz bilirsiniz ki, Hamlet bə'zən saatlarla bu evanda təkbaşına gəzişir.

Qralicə

Əvət, doqrudur.

Polonius

İştə o gəzişirkən, mən də öz qızımın onun jəynə gəndərərəm. Biz də burada xalcaların arдын-

da gizlənilib sözlərini dinləyə biləriz; siz də gərərsiniz. Hamlet onu sevməjirsə, Hamletin dəlilişini onun eşqindən deşilsə, o zaman mən sizin muşaviriniz olmaq deşil, məhtərlişə, cobanlığa belə lajiq deşiləm.

Qral

Pəki, mən razıyam.

Hamlet *kitab oqujaraq gəlir.*

Qralicə

Odur gəlir. Nə isə oqujur. Nə qədər də məhzundur.

Polonius

Elə isə siz hər ikiniz gediniz. Mən mysaədənizlə işə başlaım. (*Qral və qralicə gedirlər.*) Əziz və mehriban prins! Nasılsınız?

Hamlet

Şykyr allaha pək gözəl.

Polonius

Prins! Məni tanıjırmısan?

Hamlet

Pək gözəl tanıjıram. Sən balıqçısan.

Polonius

Xajır prins.

Hamlet

Onda mən o çyr namuslu olmaqıy istərdim.

Polonius
Namuslumu dediniz prins?

Hamlet
Əvət. Bu dıynjada namuslu olmaq on min nə-
fərdən secilmış olmaq deməkdir.

Polonius
Pək doqrudur, prins!

Hamlet
Gynəş əzy gəbərmiş itin bədənində qurd tərə-
dirsə... Doqrudan sənin qızın varmıdır?

Polonius
Vardır, prins.

Hamlet
Onu gyn altına buraqma! Sınky məhsuldarlıq
jaxş da olsa, ancaq sənin qızına doqunursa... Onu
qoru əzizim.

Polonius
Nə demək istəjirsiniz, prins? (*Əzy-əzynə*) hej
mənim qızımdan da bəhs edir. Öncə məni tanıma-
dı. Dedi ki, mən balıq satanam. O da doqrudur;
mən balıqсыjam. Ancaq şikəym o əzydur. Gənçli-
jimdə mən də çıldırarçasına sevmişəm. Mən də
beləcə sərsəmləmişdim. Baqalım daha nə deyəcək.
(*Bərkdan*) Nə oqujursunuz, prins?

Hamlet
Səzlər, səzlər, səzlər.

Polonius
Pəki, o səzlərdə nə denilir?

Hamlet
Kimə?

Polonius
Jə'ni mən demək istəjirdim ki, o kitabda nə ja-
zıymışdır?

Hamlet
Bohtanlar. Utanmaz jazыь deјir ki:—Qoçala-
rın sacь aq, yzləri qırтыьq olur. Gəzləri jaxşь gər-
məјir. Başlarь isə ajaqlarь qədər boş olur. Bunla-
rın hamсыь doqrudur. Ancaq bunlarь jazmaqа gəl-
məz... Sınky əzyn təsəvvyr et, sən də həјat jolun-
da xərcənk kibi geriləsən, mənim indi olduqum kibi
bir ixtijar ola bilərsən.

Polonius
(*Əzy-əzynə*)
Səzləri boş olsa da, hər halda myntəzəmdir.
(*Bərkdan*) Prins, gəzməjə gedəcəkmisiniz?

Hamlet
Haraja? Məzaramь?

Polonius
Amma da bu doqrudan bir sejr olurdu. (*Əzy-
əzynə*) Nə qədər də iti cavab verir. Dəlilər bə'zən
də elə iti səzlər bulurlar ki, hec əqillilərin başına
gəlməz. Artıq jetər, gedib tez qızımla gəryslərini
dyzəltməlidir. (*Bərkdan*) Məhtərəm prins! Getmə-
jə mysaədə almam ucyn çəsarətimi əfv edərsiniz.

Hamlet

Məndən ala biləcəyiniz heç bir şeyi, sizə o qədər kənyilly verəməm. Məmnuniyyətlə verə biləcəyim bir şey varsa, o da yalnız öz həyatım, öz həyatım, jenə də öz həyatımdır.

Polonius

Saq olunuz, prins.

Hamlet

Qoça, sarsaq, cərənci.

Rozenqrans və Gildenştern
gəlirlər.

Polonius

Siz prinsimi gərmək istəyirsiniz? İstə oradadır.

(Polonius gedir.)

Gildenştern

Ə'la-həzrət!..

Rozenqrans

Və mehriban prins!

Hamlet

Mənim əziz arqadaşlarım. Nəşylsənz. Gildenştern? Rozenqrans sən nəşylsan? Nəşyl kecinirsiniz?

Rozenqrans

Prins, bizim kibi əhəmiyyətsiz adamlar nəşyl kecinə bilər?

Gildenştern

Biz coq səadət, gözəlmədiyimiz ucun də məs'udıq. Biz səadət ilahisinin örpəyində pərək dejiliz.

Hamlet

Jəqin ki başmaqınyın nəşyl da dejilsiniz.

Rozenqrans

O da joq prins!

Hamlet

Demək, siz qurşaq boju dolaşrsənz. Hər şeyin ortasında olmaq istəyirsiniz. Pək gözəl, ancaq o jaramaz bir qadındır. Əzynyzy gözləyin. Pəki əfəndilər. Jeni nə var nə joq?

Rozenqrans

Heç bir şey prins, ancaq orası var ki, dinya getdikcə jaxşylaşır.

Hamlet

Doqrudanmı? Joqsa dinya dəlimi olmuşdur? Pəki, hələ orasıny səyləyiniz gərək, siz taleə nə jardıny ki, sizi həbsxanaya göndərdi?

Gildenştern

Həbsxanajamı dediniz, prins?

Hamlet

Əvət! Axı Danimarqa həbsxanadır.

Rozenqrans

O zaman deməli bytyn dinya həbsxanadır.

Hamlet

Təbii. Dinya sadəcə bir həbsxanadır. Ancaq dyrly-dyrly bəlmələri, şə'bələri vardır. Ən cirkin bəlməsi Danimarqadır.

Rozenqrans

Bizim fikrimiz başqadır prins.

Hamlet

Bəlkə də sizin ucyn elə də dejildir. Hər kəs yaxş və ямань öz fikrinçə təsvuyr edir. Mənçə dунja həbsxanadır.

Rozenqrans

Bəlkə dунja sizin geniş qəlbiniz ucyn dardır, ona görə də həbsxana kibi görünüy.

Hamlet

Aman allah, mənim geniş qəlbim bir qoz qabь-
qьна jerləşə bilirdi. Mən isə özümü sonsuz bir va-
dinin hökmranь sanardım. Ançaq mən pək fəna ju-
qular görüyəm, pək calraşьq juqular.

Gildenstern

Sybhəsiz, bu rə'jalar səhrətpərəstlikdəndir. Cyn-
ky səhrətpərəstlər rə'janьн xyljalарьн tə'qib edər-
lər.

Hamlet

Fəqət rə'ja ozy bir xyljadır.

Rozenqrans

Təbii, ona görə də mənçə səhrətpərəstlər xyl-
jalарь tə'qib edərlər.

Hamlet

Eləmi? Deməli, bizim tənbel diləncilərimiz hə-
qiqət, bəyuk adamlарьмьз isə xyljalарla yaşajьrlar.
Bu cын mən nə isə sərsəm kibijəm. Qralьн janьна
getsəjdik, yaxşь olmazdьмь?

Rozenqrans və Gildenstern
Biz məmunijətlə sizə joldaşьq edərik.

Hamlet

Sərsəmlikdəmi? Joq, joq, əfəndilər, mənim on-
suz da burada joldaşьm coqdur. İnsafən mənə coq
xidmət göstərirlər. Doqrusu bizim sarajda sərsəmlik
uçuz bir şeydir. İndi biz bir dost, bir arqadaş kibi
qonuşalm. Siz Elsinorda nə gəzirsiniz.

Rozenqrans

Sizi görmək ucyn gəldik prins.

Hamlet

Mən təşəkkürdən joqsulam, diləncijəm. Fəqət
jenə təşəkkür edirəm arqadaşlar. Və təbii ki, mənim
təşəkkürym hec olmazsa bir quruşa dəjər. Pəki, sizi
mənim janьна gəndərmişlər, ja öz xoşunuz ilə kə-
nylly olaraq gəlmişsiniz? Doqrusunu dejin. Sojləji-
niz!

Gildenstern

Nə sojləjəcəjiz, prins?

Hamlet

Sorquma çavabdan başqa istədiyinizi. Mən sizin
jerinizə utanardım. Baqьсьньzdан bir şey görüyü.
Danьşanda isə başqa bir şey dejəcəksiniz. Mən bili-
rəm, sizi mehriban qral və qralicə gəndərmişlərdir.

Rozenqrans

Necin prins?

Hamlet

Onu siz bilməlisiniz. Fəqət mən sizi joldaşlıq-
mıza, gənclijimizdəki səmimi dostluqumuza, daimi
və doğru məhəbbətimizə ən gözəl bir natiqin qəlbi-
mizə tə'sir ucyn səjləyə biləcəyi ən gözəl səjlərə and
verirəm. Doğrusunu dejiniz; sizi buraja gəndərmiş-
lərimi? Əvət ja joq.

Rozenqrans

(Gildensternə)

İndi buna nə deyəcəksən?

Hamlet

(Əzy-əzynə)

Jetər. Artıq anlaşıram. (Bərkdən) Məni sevir-
səniz, doğrusunu dejin.

Gildenstern

Prins! Biz sizin janьmıza gəndərilmişiz.

Hamlet

Səbəbini isə mən sizə səjlərəm. Mənim deyəcə-
jim ilə siz e'tirafdan, bununla da qral və qralicənin
sirrini acmaqdan jaqa qurtarmış olursunuz. Bu ja-
qənlarda mən nədən isə bilməm şadlıqым qeyb
etdim. Adi işlərimi buraqдым. Qəlbim elə səqlədy
ki, bytyn jer mənə bir parca samыр və bytyn gəj,
bu əzəmətli altun jəldəzly məhtəşəm gəj isə, bir jь-
qьn zəhərli buqlar kibi gərynyr. Dərin əqli, sonsuz
iste'dad, gözəl gərynyşy, tərənəji olan insan, gəj-
lərin myçəssəməsi, dьnjanyн jaraşыq, bytyn çanly
varlyqьn taşь olan insan, mənə bir samыр çəvhərin-
dən başqa bir şey gərsənmir. Mən insanlary, xysusən

qadınlary sevməjirəm. Necin gylrsynyz? Doğru-
dan da belədir.

Rozenqrans

Mən inanmayıram, prins.

Hamlet

Mən insanlary sevməjir isəm, bu gylməli bir
şeymidir?

Rozenqrans

Elə isə prins! Bilməm aqıjorlary nasyl qəbal
edəcəksiniz. Onlar bizə jolda təsadyf etdilər. Xid-
mətinizdə bulunmaq ucyn buraja gəlmək istəjirlərdi.

Hamlet

Gəlsinlər, Qral rotu ojnajanlar xoş gəlirlər, səfa
gətirirlər. Mən qulluqa hazыram. Səjjar pəhləvan da
öz qьlnəç, mizraqь ucyn iş bula bilər. Seviçi boş
jerə ah cəkməz. Dəlxək öz jerində, ahmaq əqilliləri
ələ salaçaq, qralicə də şe'rdə dili toruq vurmazsa,
öz eşqini sərbəst səjləyə bilər. Pəki, bu hankь aq-
ıjorlardьr?

Rozenqrans

Bir zamanlar sizin pək bəjəndijiniz aqıjorlar-
дыr, prins. İndi də əzlərini sizə bəjəndirə bilərsələr,
pək məmnun olarlar.

Hamlet

Ola da bilər. Burada da, mənim əmimin, indiki
Danimarqa qralьnyн təsadyf etdiji mə'cyz yz ver-
məjəcəkdir ki? Atamьn saqlьqьnda onu dəjərsiz bir
adam sajanlar, indi onun ufaşьq bir şəklinə on, iji-
mi, qьrğ başaqly verirlər. Burasьn həll etməkin
fəlsəfə lazьmdьr ki, necin bojyklər aradan qalqьdь-
da kicik adamçьqlar bojykləşirlər. (Boru səsi eşi-
dilir).

G i l d e n ş t e r n

İstə aqıjorlar!

H a m l e t

Aha, əfəndilər. Xoş gərdyk, əlinizi veriniz. Tez-tez nəvaziş salamdan başlaıbr. Mən aqıjorlarə nəsəl qəbul etməji sizin yzərinizdə əjrənmək istəjirəm. Sonradan deməjəsiniz ki, sizdən əşaqə adamlara mən daha artıq hərmət və ehtiram göstərdim.

Xoş gəldiniz, səfa gətirdiniz, əfəndilər. Ançaq mənim əmim—atam və mənim anam—əmmim arvadı, pək janıblırlar

G i l d e n ş t e r n

Nədə prins?

H a m l e t

Onlar bilməjirlər ki, mən ançaq xəzri əsəndə dəli oluram. Gilavarda isə hər halda qartalə qarqadan secə bilirəm.

P o l o n i u s

(G i r i r)

Xoş gərdyk, əfəndilər.

H a m l e t

Gildenştərn və Rozenqrans dinləjiniz. Gərdyju-yuz bu qoça coçuq, hələ qundaqdan səqmamışdır.

R o z e n q r a n s

Bəlkə jenidən qundaqa girmişdir. Dejirlər ki, guja insan qoçaldıqça coçuqluqa qajıdır.

H a m l e t

Baqənz. O, aqıjorların gəlməsini bizə bildirmək ucun gəlmişdir... Deməli, sizcə bu, dşənbə gyny səhər tezdən olmuşdur...

P o l o n i u s

Prins! Mən təzə xəbərlər gətirmişəm.

H a m l e t

Mən də sizə təzə xəbərlər deyə bilərəm. Roma-da Ross aqıjor ikən..

P o l o n i u s

Aqıjorlar gəlmişlər, prins.

H a m l e t

Olamaz.

P o l o n i u s

Namusuma and olsun ki, doqrudur.

H a m l e t

Hərəsi də bir uzunqulaq minmişdir, dejiimi?

P o l o n i u s

Gözəl aqıjorlardır... Hailə, qomedija, faciə, tarixi faciə, coban qomedijası, tarixi hailə, tarixi coban tragiqomedijalarə, uc-vahidli və bysbytyn vahidsiz əsərləri pək gözəl oınajırlar. Bunların janında Seneq də hyzn-kədər Plavtda isə əjləndirici bir şey joqdur. Əzbərdə və bədalətdə tajlarə bulunmaz.

H a m l e t

Oho... əcajib-əçibə, qərajib-qəribə. Sənin nə bəyik bir xəzinən vardır.

P o l o n i u s

Nasıl, xəzinə, prins?

H a m l e t

Nasıl! Qazın da var, nazın da var.

P o l o n i u s
(Əz əzynə)

Qьзым dilindən düşməjir.

H a m l e t

Elə dejilmi, əcajiblər babasъ?

P o l o n i u s

İndi ki siz məni lytfən əcajiblər babasъ adlan-
dьrgьrsьmьz, o zaman biliniz: doqrudan da mənim
qьзым vardı. Əzynu də mən coq sevir, nazьнь da
cəkirəm.

H a m l e t

Bunla biri-birinin gerisi dejildir.

P o l o n i u s

Bəs nədir, prins?

H a m l e t

Nədir? Odur ki:

İnsan jazar, taleh pozar } Sən sajdьqьmьz əaj
Baq gər fəlak nə sajr.

Sonra da əzyn ki, bilirsən:

Олацаца сара јоцидур. } Јазьлан розулмаз.

Sonra da gerisini əzyn əjrənə bilərsən. Cynky
jeni adamlar səzümü kəsirlər.

A q t j o r l a r g ə l i r l ə r .

H a m l e t

Xoş gəldiniz, səfa gətirdiniz əfəndilər. Gəryşy-
nyzdən pək məmnunam. Gəz əjdən əzizlərim. E...
hej... qoçaman dostum. Son gəryşyymyздən bəri sə-
nin yzyny sac-saqqal basmьşdьr. Aha, səni də xoş
gərdyk. Aha, mənim gəzəlim o vaqtdan sən tam bir

daban uzanmьşsan. Allah etsin ki, səsin də syrtky
pul kibi çingiltisini itirməsin.

Xoş gərdyk əzizlərim, artьq jubanmajalьm. Haj-
dь iş başьna! Avсь kibi ilk təsadyf edən şikara atəş
acalьm. Təz iste'dad və məharətinizdən bir nymu-
nə gəstəriniz. Belə... Çoşqun bir monoloq.

1 - ç i a q t j o r

Nə əmr edərsiniz, prins?

H a m l e t

Jadьndamьdьr? Sən oqujurdun? Zəhirmar nə
idi? Ojnanmьşdь ja ojnanmamьşdь. Hələ bir coqu
da bəjanməmişdi. Bir taqьmь əsərdə mə'nasъz sөz-
lər, bir taqьmь da pək dərin mə'nalar bulurdu. Bir
taqьmь dejirdi ki, bu mahir bir adam tərəfiüdan ja-
radьlmьş icərisində olduqca dərin, saqlam, doqru,
gəzəl və jeni fikirlər vardı. Bir taqьmь da... Nə isə
orada Enejin sөzləri pək maraqlь idi. Xysusilə Pri-
amьn olumьny danьşdьqь jər coq gəzəl idi. Jadьn-
dadьna baq, bu bənddən başla.

«Pirr Afrіqa arslanlarь tək cəhrəsi mydhiş...»

Joq, dejesən, belə dejildir. Ancaq Pirrdən baş-
lanьr...

Pirr, onda ki olmuşdu atьn qarьna pinhan,
Guja ki, qarantьqlarь amьş o zamandan
Hər əjlə qarantьqlara sarmьşdь xijalьn
Artьq o dəjişmiş bojasьn, gərkəmin, halьn
Jaqdьrdьqь evlərdə qoran odlara janmьş
Hər cəhrəsi denmyş yzy qanlarla bojanmьş.
Qьzlar, atalar, şanь oquklar ona qurban
Aqdьrdьqь qan, judduqь qan; dert janь od, qan
Kindən, qəzəbindən boqujor qəlbini hiddət
Od jaqdьrьjor gəzləri hər varьqь dəhşət
Piriam deje Pirr aqtarьjor qətlinə hazьr...
Gərisini oqu!

P o l o n i u s

Vallahi ki, prins, pək gözəl oqudunuz. Hissilə.
təmkin ilə coq gözəldir.

I-çi a q t j o r
(*şe'ri davam etdirir.*)

Aqtardə onu buldu ən axır;
Piriam alijorkan eş Enendən;
Sarsıldə hamən qılnıç əlindən,
Düşdü jerə... başlanıldə hərbə
Pirr caldə qılnıç birçə zərbə.
Sarsıtdə zavallə ixtijarə
Xəncər jolu etməmişdi jarə.
Piriam jerə sırgınlə dəjandə,
Guja butyn ölkə dalqalandə.
Şaşqın kibi Pirr jerində qaldə,
Bir saniyəçik sykuta daldə.
Bənzərdi sykutu bir sybuta
Tufandan əvəlki bir sykuta
Hejkəl kibi Pirr jerində durdu
Qaldırdə qılnıç əjlə vurdu,
Sarıldə silahlə pək dərinədən
Guja ki, gəj ucdu öz jerindən.
Bir vurqusu acdə son məzarə
Məhv etdi zavallə ixtijarə...
Bəxt ilahəsi nədir bu hiddət
Nifrət sənə xain işte nifrət
Əncə sənə tanrılar nə carə
Məhv etmədi, gəmmədi məzarə.

P o l o n i u s

Bu coq uzun oldu.

H a m l e t

Bərbər də sənin saqqalın ucun belə dejirdi.

Davam et, o indicə jatacaqdır. Pəki indi Heku-
baja kecəlim.

A q t j o r

Gərsejdi Hekubajə kim ançaq,
Aqlardə nasıl jarəm sojunçaq.

H a m l e t

Nasıl, jarəm sojunçaq?

P o l o n i u s

Burasə doqrudan da jaxşədır... Jarəm sojun-
çaq, əvət, əvət pək gözəldir. Pək gözəl.

A q t j o r

Səjlərdi dejiil bu sadə həjəcan,
Dünjajə boqar bu göz jaxşəndan.
Gəzdirdiji taçə tale' almış
Ançaq ufaçəq bir erty qalmış.
Təkdykçə zavallə qanlı jaxlar,
Aqlardə hər aqlasajdə daşlar.
Lə'nət dejerək butyn həjata
Nifrət! deşə qanlı kainata,
Gərsejdi onu jəqin ki, gəjlər.
Ol dəmdə ki, Pirr əlində xəncər,
Məhv etdi ənyundə ixtijarə.
Ejlərdi ilahələr də çari.
Göz jaxlarə aqlajardə aləm.
Saqlardə bu halə həpsi matəm.

P o l o n i u s

Baqınləz! Nasıl da zyz dəjişdi. Nasıl da sarar-
mış, gözələrinədən jax aqır. Jetər artıq. Jetər. Allah
eşqinə jetər

H a m l e t

Pəki, gerisini sonradan mənəim ucun oqujarsan.
Əzizim Polonius, bunlarə gözəlçəsinə qonaq edə bi-

lərmisiniz? Axı onlar bizim əməllərimizin gyzgysydyrlər. Bilirmisən, onların dirilijində dejəcəkləri səzlər, baş daşında jazylaçaq jaman bir mərsijədən daha fənadır.

P o l o n i u s

Mən onların lajiqinçə qonaq edərəm, prins.

H a m l e t

Joq, joq lajiqinçə joq, onların lajiq olduqlarından daha jaxşə qonaq etməlidir. Joqsa hər kəs dəjərinə görə qonaq edilə, dınyada şapalaqdan jəqə qurtaran olmaz. Joq, sən onların öz bəyikliyinə və səxavətinə görə qonaq et.

P o l o n i u s

Gedəlim əfəndilər.

H a m l e t

Gediniz əzizlərim. Bir şey ojnamaqda hazırlaşın. Bir də qoça dostum, sən bizə Honzaqın əlyuynuy gəstərə bilirmisən?

A q t j o r

Bilərik, prins.

H a m l e t

Pək gözəl. Onu hazırlayın. Oraqa bir necə bənd mənim şe'rlərimdən salmaq olarmı?

A q t j o r

Olar, prins.

H a m l e t

Pək gözəl, bu əfəndi ilə gediniz! Ancaq ona gylməjəsiniz. (*Polonius və aqtjorlar gedirlər.*) Pəki, dostlarım Rozenqrans və Gildenstern! Saq olunuz, sizi Elsinorda görməkdən məmnunuq.

R o z e n q r a n s və G i l d e n s t e r n

Saq olunuz prins. (*Gedirlər.*)

H a m l e t

(*Tək*)

Artıq mən jalıyam. Mən nə qədər jaramaz bir məxluqam. Para ilə calsən zavallı bir aqtjor qəməjənd, başqaların dujqularını jaramaz şe'rlərlə mənə ifadə edirkən saragır, ditrəjir, aqlajır, yzulyrdu. Necin, həm də səbəbi nədir? Boş bir ujdurma. Bilməm bu Hekuba onun nəjidir? Ona nə borçdur? Necin o bir qadın dujqularından, göz jəşlərindən belə mytəəssir olur? Əgər o mənim jərimdə olsajdı, əgər onun dujqularını təsirətini mənim kibi səbəbləri olsajdı, onda nə olardı? O bytyn səhnəni göz jəşlərində boqar, fəjədlərlə qulaqlar pərcalar, cəldərdar, bytyn tamaşacılardan qanların damarlarında dondurardı. Fəqət mən rəzil, zavallı bir məxluq atamın bəyik bir həkmdarın həjət və həkmyanlığına çinajətlə məhv ediləjini bilirkən, dujqusuz bir halda susur, dururam. Joqsa mən qorqacam? Kim məni öz sözy və jə hərəkətilə təhqir edə bilər? Mən onun bədənini didib qarqalara atmazmıjam? Fəqət indi gözüm önyndə əxlaqsız bir qatil dururkan bytyn gəjlər, bəlkə cəhənnəm özy belə məni qisasa, intiqama saqıyırkən, mən boş, fajdasız səzlərlə oqraşırım. Mən, məqtul bir atanın oqlu saq ikən öz anamın ləkələnməsini gəyrəkən, o hələ də salamat gəzir. Hamlet! Hamlet! Utan. Ar olsun sənə, dışynəlim deijirlər ki, çanı mahir bir rəssamın sənfəndə öz əməllərini gəyrinçə istər-istəməz öz çinajətini bildirir. Bununla bir coqlar öz çinajətlərini e'tiraf etmişlərdir.

Dilsiz, sözsüz hər bir şey anlaşıla bilər. Mən bu aq-tjorlarə əmimin çinajətinə bənzər bir mənzərə təsvirinə məcbur edər, özüm də bir jandan bəqaram. O şaşırarsa, o zaman mən nə jaraçaqətmə bilirəm. Bəlkə də o kəlgə bir xijal, qaralıqlardan doqmuş xəbis bir kəlgə idi. O hər rəngə girər, istədiyi gər-kəmi ala bilər. Bəlkə də o mənim şybhələrimdən və ruhumun zəifliyindən istifadə ilə məni çinajətə sevg edib əbədilik məhv etmək istəyir. Mənə qət'i bir əsas lazımdır. Qoj səhnə çanı ucun bir gyzgy olsun; mən bununla qralın vıçdanьнь təcribə edə-çəjəm.

У С У Н Ç Y П Ə R D Ə

BİRİNCİ GÖRÜŞ

Qəsridə otaq

Qral, qralicə, Polonius, Ofelija,
Rozenqrans və Gildenstern.

(Daxil olurlar).

Qral

Siz onun bu maraqlı pozğunluğunun əsl mə-nasəнь, onun əqlini sarsıdьb dəlilijə dısyrən sə-bəbləri öjrənəmədinizmi?

Rozenqrans

O öz dimaqьньн pozulduqunu özy e'tiraf edir. Ançaq səbəblərini demək istəmir.

Gildenstern

Beləliklə biz onun sirrlərini öjrənəmədik. Bu xysusda söz saldıqda o böyük bir məharətlə özünü dəlilijə vurub sozy sarıdььrəđ.

Qralicə

Sizi neçə qəbul etdi?

Rozenqrans

Pək nəvaziş və mehribanlıqla.

Gildenstern

Ançaq hərəkətlərində nə isə bir məcburiyyət du-julurdu.

R o z e n q r a n s

Өзү сорғу вермәкдә хәсис иди. Бизим дә сор-
қуларғымъзъ мөһарәтлә сарғьғьрғь.

Q r a l i c ə

Нec olmazsa siz onu әjlәнмәјә razь edә bildi-
nizmi?

R o z e n q r a n s

Oralica, biz jolda aqtjorlara тәsadyf etdik vә
prinsә sәjlәdik. Sankь prins onlarғn gәlisindән coq
mәmnun oldu. Onlar burada, sarajdadьrlar. Janь-
majьrsam, bu gьn aqşam ojnamalарғнь әmr etdi. .

P o l o n i u s

Doqurdan, prins, tamaşaja тәsрифinizi riça etmәји
mәnә tapьғьдь.

Q r a l

Mән mәmnunijjәtlә gәlәрәм. Нec olmazsa 'hәlә
bununla әjlәнмәк istәdijinә yrәkdән sevindirәм.
Әfәndilar, onu belә әjlәнçәlәрә hәvәslәndirmәnizi
rәçә edirәм.

R o z e n q r a n s

Бақардыҫа сальсарғь.

Rozenqrans vә Gildenstern gedirlär.

Q r a l

Indi, Gertruda! sән dә bizi тәrk et, biz gizlin-
дән Hamleti buraja саdqьғымъзьq vә sankь bir тәsа-
dyf imiш kibi burada Ofelijань gөрә bilir, mән vә
Ofelijаньн atasь qanuni bir çасus оlaraq burada
gizlәнib goryslәrini sejr edәçәjikk. Јахсьььq уcyн
aldaq çajizdir. Onlarғn даньсьььрдәндәn bu дәlilijin
sәbәbi еsq оlub-olmadьььрғьнь kәsdirә bilәrik.

Q r a l i c ə

Mән gedirәм. Ofelija, mән istәrdim ki, Hamle-
tin pozqunluquna sәnin gөzәllijin sәbәb оlmuш olaj-
дь. Әminәм ki, о zaman sән өз şәfqәtli qәlbinlä onu
adi hәjata qajtarғь mәs'ud edә bilәrdin.

Ofelija

Mән бақарсајдым.

Oralica gedir.

P o l o n i u s

Ofelija! Sән guja ki, burada gөzişirsән, biz isә
qral, bujursanьz өз jerinizdә saqlanalmь. Al bu ki-
tabь da aldaqça оqu. Sankь burada gөzişidjin dә
ona gөрәdir. Hәр halda bәllidir ki, insan istәrsә yz-
-gөzyny dәjişib jazьqlaşьььrmaqla şejtanьн оzyny
dә aldada bilәр.

Q r a l

(Өzy-өzynә)

Ah, bu nә qәdәр dә doqrudur. Јарма bojalarla
ortylmьş axlaqsьz bir qadьььн yzy, mәnim parlaq
sөzlәр ilә ortylmьş әmәllәrim qәdәр dәhşәtli deјil-
dir.

P o l o n i u s

Gәlir, qral. Bujursanьz mysaidәnizlә burada
saqlanalmь. Bujurunuz buraja.

Onlar gizlәнirlär, Ofelija bir tәrәfdә qalbr.

Hamlet

(Girir)

Өlym, ja olum.. budur mәsәlә! Hankь dala
sәrәflidir? Dьşmән qәzanьн аdqьr тоqatlarғьna dә-

janmaq, və ja fəna silabinin çəşqun dalqalarına qarşı qəjub onu qorutmaq, əzmək... Jer yzyndən qaldırmaq, ölmək, ujumaq, bu qədən... Qəlbin iztirablarına, jaranmışların nəsibi olan minlərlə əzabları bir juqu ilə bitirmək... belə bir son istənilməzmi?

Əlmək... Ujumaq... Ujumaq?.. Bəlkə də rə'jalər görmək? Budur istə məsələnin cətin jeri... Həjatın boranları kecdikdən sonra bu əlym juqusunda biz nələr görəçəjik? Budur jolun kecidini kəsdirən; budur bizi uzun həjatın syryntylərinə məçbur edən, buna görə ki, fəlakət bu qədən syrəklidir. Joqsa dınjanın bu zylm-fəsadına, həkəmlərin təkəbburuna, güçylərin təhqirinə, qajtarılıma, təpənməş bir eşqin açy iztirablarına, qanunların boşluquna, hakimlərin utanmazlığına, rəzillərin xidmətlərinə qarşı çəşən nifrətlərə kim dajjanmaq istərdi? Halbu ki, bir xəncər (bir vurqu) bizi bunların hamısından əbədilik qurtara bilər. Açy həjatın açy çəbrini nifrət və göz jaşlarla kim daşymaq istərdi? Jalınız bir vurqu... Orada nə olaçaqdır?.. Orada... O bilinməz (məçhul) vadiyə ki, oradan bu vaxta qədən kimsə qajətməmişdir... İradə sarsıylar və bizi bilinməz bir ələmə atılmaqdan açy iztirablara dajjanmaqda məçbur edir. Qorqaq fikrin mydhiş e'tirafı, qət'i bir iradənin iti bojası, təfəkküratın zylmətinə qarşı solur. Dysyndykçə tələsik həjəçanların çəsarəti sənyur... Fikir işə kecməjir. Sus... Ofelija! Gəzəl pəri, öz dualarında mənim də gynahlarımı xətrətlə.

Ofelija

Prins, salamatmışınız?

Hamlet

Təşəkkür edirəm, yaxşıyam.

Ofelija

Prins, sizin lytfən mənə jədigar olaraq verdiyiniz şəjləri mən sizə qajtarmaq istəjirdim. Məsaidənizlə...

Hamlet

Joq, joq, Ofelija, mən sənə heç bir zaman heç bir şey baqışlamamışam.

Ofelija

Siz prins, ehtimal ki, unutdunuz. Siz hədijjələrinizi sevimli sözlər ilə verirdiniz, onlar mənim yəynək dəjərli idilər. Artıq siz dəjışdiniz, onları da geri alınız. Kənyil və qəlb yəynək ançaq kənyil və qəlbədən verilmiş hədijjələr dəjərli ola bilər. İstə, prins, sizin hədijjələriniz.

Hamlet

Ha... ha... ha... sən namuslu qızmışsan, Ofelija?

Ofelija

Prins!

Hamlet

Həm də gəzəlsən, deyjilmi?

Ofelija

Nə demək istəjirsiniz, prins?

Hamlet

Demək istəjirəm ki, sən namuslu və gəzəl qızsan, ismətin gəzəlliyi ilə alver etməməlidir.

Ofelija

Fəqət gəzəlliyin ismətdən yaxşı bir joldaş ola bilirmi?

Hamlet

Doqrudur, ancaq belə orasındır ki, ismət gözəl-
liji yaxşılaşdırmaqdan, daha tez gözəllik isməti
axlaqsızlıqda çevirə bilir. Bu əvvəlləri mənçə bir
nəzəriyyə idi. İndi bir həqiqətdir. Mən əvvəlləri səni
sevirdim.

Ofelija

Mən buna inanırdım, prins.

Hamlet

Baş jərə, sunky ismət qoça aqça peyvənd dut-
majr. Artıq kəsən kecmiş, mən səni sevməjirdim.

Ofelija

Demək, mən aldanmışam.

Hamlet

Uzaq insanlardan, Ofelija get manastıra gy-
nahkarların səjənb artımaqdan nə səqar? hələ mən
az-coq yaxşı bir adamam. Fəqət özümü elə gynah-
larda təqsirləndirə bilirəm ki, hec doqulmasajdı
daha yaxşı olardı. Mən loqca və mytəkkəbbirəm.
Kinlijəm, şöhrətpərəstəm, fənalıqdan cəkinməm, an-
caq düşündüyüm fənalıqlar jərmaq usun iradəm
satmajr. Gəj ilə jər arasındə syryklənən belə bir
məxlıqdan nə səqar? Biz hamymız fıryldaqsıjyq,
hamymız... Kimşəjə inamma, insanlardan uzaqlaş.
Atan haradadıj?

Ofelija

Evdədir, prins.

Hamlet

Onda sən qarın onun uzynə qarat. Bir jana
buraqma, qoj orada atılb dyssyn. Salamət qal.

Ofelija

Rəhim allah, sən ona kəmək et!

Hamlet

Ərə gedəcəkdir olursan qoj bu nə'ətlərim cəhizin
olsun. Qar kibi aq, buz kibi təmiz ol. Jenə insan-
ların bəhtanlar səni qaraldaçaqdır. Get manas-
tır. Ərə gedəcəkdir olursan, bir şyursuza get. Əqilli-
lər sizin işlərinizi pək gözəl bilirlər. İnsanlardan
uzaq, mymkyn qədər tez manastıra!

Ofelija

Ulu tanrı, sən ozyn buna şəfa ver!

Hamlet

Sizin uzynuzy neçə bojadıqınyz mən bilirəm.
Allah sizə bir yz verir, siz ozunuz isə başqa birisini
jəryrsnyz. Ojnajr, atılb dyssynuz. İftira de-
jirsiniz və sanki bunların hamysny bilməzlikdən
jəryrsnyz. Uzaq, artıq sus, budur mənim əqlimi
şasrdan. Artıq kimsə evlənməjəcəkdir. Evlənmislər
isə bir nəfərinə başqa qoj hamys jəşəynlər.
Uzaq insanlardan, cəkil manastıra (*gədir*.)

Ofelija

(*Tək*)

Bəjyk bir insan məhv oldu. Ölkənin ymidi, şə-
rəfi, iftixar, hamys-hamys məhv olub getdi.
Tale' mənə, onun eşqini daşyan mənə də, onu belə
əqilsiz gərməji nəsb etdi. Ah, jazıq mən. Əvvəlləri
o nə idi, indi nə olmuşdur.

Qral və Polonius *girirlər*.

Qral

Joq, bu məhəbbət dejildir, səzləri nə qədər do-
laşyq olsa da, dəli səzy dejildir. Onun yrajində nə

isə gizli bir şey vardır. Onun kədərindən bir həlakət doğa bilər. Biz ondan irəli düşməliyə. Belə də olmalıdır. O, İngiltərəyə getməlidir. Biz orada xiraç toplamaq ona tapşaraq. Bəlkə də siyahət və əjlənçə onun dərđini daqıdın, əqlini dızəldə bilər. Polonius, bu xysusda sənin fikrin neçədir?

Polonius

Mənə belə gəlir ki, sizin fikriniz pək gözəldir. Fəqət jənə də, mənçə dəliliğinin əsl əsas məhəbbət olmuşdur. Ofelija! Hamletin sözlərini bizə danımaq istəməz, biz hamıya oradan eşitdik. Qral həzrətləri! Neçə əmr etsəniz elə də olmalıdır, mənə qalır əjundan sonra qralıca prinsı saqıyın əhvalatı əjrənsin, mysaidənizlə mən də orada gizləniş danıyqları eşidə bilərəm. Bununla da bir şey əjrənə bilməzsək, onda prinsı İngiltərəyə göndəriniz və ja lajiq bilsəniz dustaqa saldıyın.

Qral

Pəki, fəqət hər halda bunu bitirməlidir. Gıçylərin dəliliği azad buraylamaz. (*Gedir.*)

İKİNCİ GÖRÜŞ

Sarajda başqa bir salon

Hamlet və aqtjorlar *girirlər.*

Hamlet

Bunların hamıya sadə və təbii olaraq sejlə! Əllərini boş-boşuna ölmə, həyəcanları həddindən keçirmə. Hərəkətlərin sözlərinə və sözlərin hərəkətlərinə ujqun olmalıdır. Təbiətin doğru bir gıçyusu ol, jaxıyılı olduqu kibi, fənalıq da jənə olduqu kibi və bytyn dəhşətə göstər!

Aqtjor

Bizə əmin ola bilərsiniz, prins.

Hamlet

Gediniz hazırlayın

Aqtjorlar gedirlər

Rozenqrans, Gildenstern
və Polonius *gəlirlər.*

Hamlet

Nə oldu? Qral oğuna təşrif edəcəkdir?

Polonius

Əvət. Qralıca və bytyn dərbar adamları da gələcəklərdir. Həm də indiçə təşrif edəcəklərdir.

Hamlet

Elə isə aqtjorlara dejiniz tələssinlər.
Polonius, Rozenqrans və Gildenstern gedirlər.

Horatsio girir.

Aha, Hiratsio, sənmişən?

Horatsio

Siz mənə saqıyın.

Hamlet

Horatsio, mən səndən xidmət gözləjirəm. Həm də səndən, ancaq səndən.

Horatsio

Prins.

Hamlet

Joq, mən sənini yzınə deməjirəm. Necin də sənə qarşı yzəki danıyılmıyam. Sən joqsulsan, adlı-

-sanlı bir adam deşilsən. İnsanların dizləri varlı-
-şanlı adamlara qarşı bykylur. Aqlarından bal
tökyur. Səni isə mən, səbr etməyi başardığına gə-
rə sevirəm. Sən yaxşı gündə də, jaman gündə də
birsən, Horatsio! Belə adamı mən baqrında saq-
laram, fəqət jetişər. Burada qomedija oynanaçaq-
dır. Onun bir jerində atamın ölyü olduqu kibi
təsvir ediləcəkdir, arqadaş, rəça edirəm. Ojunun bu
jeri oynandıqda, sən ənimə—qrala diqqət et. Ol-
duqça diqqət et, rəça edirəm. Bu dəqiqələrdə o hə-
jəcan və təlaş gəstərməzsə, demək gərđyümyuz
kəlgə cəhənnəmdən gəlmiş xəbiş bir kəlgə imiş, o
məni aldatmaq, çinajətə syrykləmək istəjirmiş. Diq-
qət et, arqadaş, mən də əmiindən gəz cəkməjəçə-
jəm, o zaman gərərik.

Horatsio

Oral hec bir hərəkətini gəzümindən qasqramaz.

Hamlet

Gəlirlər, mən qejdsiz gərynməlijəm, sən isə Ho-
ratsio öz jerinə get. (*Marş cəbənər. Oral, qralicə, Polonius, Ofeliya, Rozenqrans, Gildenstern və baş-
qalar.*)

Qral

Bizim əzizimiz prins Hamlet neçədir?

Hamlet

Pək gəzəl, Xamelion kibi hava jerir. Və'dələr-
dən kəkəliyəm. Sizin Qaplınlr bundan arıqlardır.

Qral

Hamlet, mən səni anlamajıram, bu mənim di-
lim deşildir.

Hamlet

Mənimki də deşildir. (*Poloniusa*) Polonius, gərək
ki, sən darilfynunda qomedija oynadımsan?

Polonius

Əvət prins, yaxşı bir aqtıor sanıyrdım.

Hamlet

Nəji oynadırdın?

Polonius

Juli Sezarı, Brut məni öldürdü.

Hamlet

O doqrudan da Brut imiş ki, elə bəyık bir da-
nanı öldürmüşdür, pəki, bizim aqtıorlar nə oldular?

Rozenqrans

Əmrə myntəzirdirlər, prins.

Qralicə

Hamlet, əzizim, sən mənim janymda otur.

Hamlet

Joq, anaşyqım burada maqnit vardı ki, məni
çəzb edir.

Polonius

(*Qrala*)

Diqqət ediniz.

Hamlet

(*Ofelijanın ajaqları ənyndə oturur*)

Sizin dizlərinizə doqunmaq olurmu?

dər məsrurdur. Halbu ki, atam ikiçə saat bundan əvvəl elmişdir.

Ofelija

Xajır prins, iki aj bundan əvvəl.

Hamlet

İki aj keçmişdir, pəki... Mən özüm jas paltarın mənə işləməyə uşun gəjirəm, əvət. İki aj hələ də unudulmamışdır. Demək, insanların jərim illik jaddaşına ymid edilə bilir. Sonra isə istər insan, istərsə bir qojun, hec bir fərqi joqdur. Basdırdılar, unudular...

(Boru çalınır. Səhnə icərisində pərdə qalır... Pantomima. Qral və qralicə girib nəvazişlə ajrəblər. Qral uşur. Qatil girib onun taçını gətirir və qulağına zəhər təkər. Jənidən qralicə gəlir. Qral əlmiş gəyincə aqlajır. Qatil ona təsəlli verir. Qralın əlşynü aparırlar. Qatil taç və öz əlini qralicəyə təklif edir. Qralicə hər ikisini qəbul edir. Bəyik bir sevinçlə gedirlər. Borular çalınır...)

Ofelija

Bu nə oldu, prins?

Hamlet

İnsanlardan nə gözlənə bilər? Bir rəzalət.

Ofelija

Ehtimal ki, bu əsərin məzmununu gəstərir.

Aqtjor girir.

Hamlet

Budur, bu qocaq bizə hamşın səjlər. Bu əsərin myqəddəməsidir.

Ofelija

Xajır, prins.

Hamlet

Jə'mi təkçə başım doqundura bilərmijəm?

Ofelija

Olur, prins.

Hamlet

Siz isə allah bilir nələr dşyndynuz.

Ofelija

Mən hec bir şey dşynməjirəm, prins!

Hamlet

Fəqət gözəl bir qızın ajaqlarında uzanmaq gözəl bir şeydir.

Ofelija

Nə demək istəjirsiniz?

Hamlet

Hec bir şey.

Ofelija

Siz coq məsrursunuz, prins.

Hamlet

Kim? mən?

Ofelija

Əvət, prins, siz.

Hamlet

Onda mən sizin uşun dəlxək oluram. Sevinç olmaqdan jaxş nə vardır ki. Baqınız anama nə qə-

A q t j o r
(*tamaşacılara*)

Sizdən həzərat
istədiyimiz şey
səbr və iltifat.

Baş əjib gedir.

Hamlet

Anlaşılıbmı?

Ofelija

Joq, bu pək qəsa oldu.

Hamlet

Qadınların məhəbbəti kibi, dejilmi?

Aqtijorların göstərdikləri ojun

Qral və qralicə gəlirlər.

Qral

Otuz ildir fələk devrin bitirmiş cərxi dəvvarin
Otuz ildir sacar gəjdən zijasın nəcmi nəvvarin.
O gyndən ki, bizi gyldyrdy taleh kamə həp jet-
dik,
Sevişdik, eşqə baqlandıq sənmlə izdivaç etdik.

Qralicə

Otuz il bir də kecsin eşqimiz təqjirə ujmazdan,
Fəqət hejhat kim ruhum əzir bir şybhə bir hə-
jəcan.

Sənin qəlbində gizlin bir kədər guja ki, saqlanmış
Sənyb getməkdə zevqin... cunky qəlbim eşqə

baqlanmış

Janar... hər e'tinasızlıq, sybut eşqin zəvalindən,
Onuncun aqlarım hər olmuşam fərjada majil mən.

Qral

Fəqət hejhat... joq bir carə... əfv et sevdijim soldum,
Vuçudum sarsınmış... artıq qoçaldım, ıxtijar oldum.

Bizi tə'qib edir bir əjrləq... sən qal səədət bul
Sevin!.. bir başqa eşqin ehtirasatı ilə məs'ud ol!

Qralicə

Aman sus... Sozlərimdən dondu qan çan cəqə çis-
mimdən,

Əjər səndən sonra bir başqa eşqə majil olsam mən;
Əjər bir başqasılə izdivaç etsəm gynym bitsin;
Fələk qoj başma daş salsın, öldürsün, həlak etsin.

Hamlet

(*Ofelijaja*)

Bu ona isdijotdan da aqş gəlir.

Qralicə

(*Səhnədə*)

Əvət, səndən sonra bir başqanın aquşuna girmək
Səni boqmaq deməkdir, kəksynə bir xəncər endirmək

Hamlet

Bu dərman fəna dejildir.

Qral

(*Səhnədə*)

Səmmimidir, səzyn pək doqrudur. Dyrja fəqət bəjlə..
Zamanın məhvi nabud etdijin kim qajtarır? səjlə!
Bəşərdə fikirlər, aşqındır ancaq xətrətdən
Zaman kecdikcə qət'ijjət sənyr, əvvəlçə donməzkən
Aqaçdan meyvə kal dyciməz, jetişçək daldə saqlan-
maz.

Bəşər kecdikcə gyn, xətr sənər bir fikrə baqlanmaz.
Sevinç insanda gycəndikcə artar dərd-qəm fərjad.
Zaman kecdikcə qalmaz göz jəşəndan bir əsər hej-
hat!

Edər ərlər, qadınlar və'də baqlar əhd-pejmanlar.
Zaman kecdikcə həp jaddan cəqar, xətr pərişanlar.

Təbii, sən də xoş günlərdə jarımkarı, jarıp olçək
Haman bir başqa sevda sərğənlər ruhunda!..

Q r a l i c ə

Sus, gercək!

Bu çür bir bivəfalıq etmiş olsam tanrə məhv etsin!
Günə qoq kor baqım hər bir umidim məhv olub
getsin!

Təkylsyn ustymə daşlar, cəmənzağım məzar olsun!
Təbəssüm gərməsin cəhrəm, umidim acmadan
solsun!

Ənisim göz jaş, əjlənçəm olsun qıyssələr, qəmlər,
Biləm səndən sonra dnyjada vardır ja ki, joqdur ər!

H a m l e t

İndi bu sözlər jalan cəqsa nə olsun?

Q r a l

Saqın, dəhşət bu sözlər. Bir fəlakət sevg edər, tərək
et!

Joruldum rahat olmaq istərim, get javrum artıq get!

Q r a l i c ə

Uju, dinçəl əzizim qıvvət al! Sən ej böyük tanrə
Aman əh kaş! aşırtmaz olsa tələh jardan-jarə

Qral uzanəb ujujur, qralicə gedir.

H a m l e t (Qralicəyə)

Qralicə, ojunu neçə gəyirsynuz?

Q r a l i c ə

Mənçə qralicənin vədələri həddindən artıq idi.

H a m l e t

Təbii, fəqət qralicə öz sözlərini dutaçaqdır.

Q r a l

Əsərin məzmunu sənçə bəllimidir? Ojunda təhqir
ediçi bir şey joqdur ki?

H a m l e t

Xajır, xajır, ançaq balaça bir zəhərləjirlər. O
da belə jalandan.

Q r a l

Əsərin adı nədir?

H a m l e t

Sican tələsi. Ona gərə ki, bu bir rəmzdir. Gərək
ki, Italijada olan bir öldürs (qət) təsvir edilir. Qo-
çanın adı Honzaqdır. Qralicənin adı Babistadır.
Siz özünüz indiçə gərəçəksiniz, böyük bir rəzalət-
dir. Ançaq bizə nə var, sizin və mənim ki vəçdan-
mız təmizdir (biz ki, ajdan arə, sudan durujuz). Qoq
xajinlər şəklənsinlər.

Qatıl səhnəyə cəqır.

İştə bu qoçaq da gəldi. Bu Lutsijandır. Qoça
qralın jəgənidir.

O f e l i j a

Siz suflijor kibi hamıyın əzbər bilirsiniz.

H a m l e t

Siz də belə bir ojun ojnamaq istəsəjdiniz mən
sizinlə ojnaşınar arasında mijanəcə ola bilərdim.

O f e l i j a

Coq sançırın, prins.

H a m l e t

Mən hələ çırmaqlajıram. Başqalarə kəsirlər.

Ofelija

Sizin sözləriniz tapmaçadır.

H a m l e t

Qızların ər seçməsi kibi dejilmi? Bu zalım necin başlamaıyr. Tez qatıl! Qarıbdar qarqalar hər xajın ucun intiqam istər.

A q t j o r

(*Səhnədə*)

Gözəl firsət, məkan xəlvət, əlimdə zəhr özüm
jardım,
Nəbatatın cəmənlərdən özüm bir-bir gəzib tapdım.
Mənə əjrətdi tədbiri cəhənnəmdən zəbanilər,
Həlak et zəhr! Tə'sir et nəsl edir xəncər!

Zəhri ujumuş qralın qulaqına təkür.

H a m l e t

O qralı baqda ujumuşkan zəhərləjir ki onun qral-
lıqını əlinə alsın. Qoçanın adı Honzaqdır. Bu ol-
muşdur. Mən özüm bunu italyançə oqumuşam. Siz
indicə görəcəksiniz ki, qatıl özünü öldyrylmiş qra-
lın dul qadınına sevdirəcəkdir.

*Qral bir həjəcan ilə jerindən qalqır. Umumi bir
şaşqanlıq*

Ofelija

Qral öz jerindən qalqır.

H a m l e t

Nə oldu ona, joqsa bir şeydən qorqub eləmişdir?

Qralicə

Əzizim, sənə nə oldu?

P o l o n i u s

Ojunu dəjandərgənliz.

Səhnənin pərdəsi ertylyr.

Q r a l

Əşyqlarə jandərgənliz, gedək.

P o l o n i u s

Əşyq veriniz, əşyq, əşyq.

*Hamlet və Horatsiodan başqa hamısbə daqənləq ola-
raq gedirlər.*

H a m l e t

(*Jerindən səcrəjarao*)

Maral-oqlandı köksündən,
O inlər, o bəri bərvəva,
Biri aqlar, gylər o bəri
Əvəldən bəjlədir dənja.

Bu şeir icin jətər ki, jalınız qomedijan paltarı
gejinim. Məni ən jaxşb bir aqtjor kibi qəbul edərlər.

H o r a t s i o

Ançaq jarə donluqa.

H a m l e t

Xajir, bytyn donluqa.

Hymətli idi keccəndə arslan,
Sarsıldı fəqət onun cəlanı.
İndi isə qazandı xəjli hərmət,
Mükəmməl bir xoruş...

H o r a t s i o

Son qafijə jaramaz, prins.

H a m l e t

Oh, əziz Horatsio, indi mən kəlgənin sözlərini, altun aqьrльoь ilə almaqda hazьram. Sən gərdynmy?

H o r a t s i o

Lap gərdym, prins.

H a m l e t

Zəhərləjən jərə gəlir, gəlməz.

H o r a t s i o

Bu kor-koru, gər-gəry idi (bu olduqca acьq və aıdьn idi).

H a m l e t

Ha...ha...ha... Eј? caloьcьlar, fleјta. Buraja gəliniz xoşlanmađьsa qral oјundan bəs bəlli ki, o... o adətən oјunlarь xoşlamajьr.

(Rozemqrans və Gildenstern *gəlirlər.*)

Heј... caloьcьlar buraja.

G i l d e n s t e r n

Prins, mysaidənilə sizə necə söz deјəcəјiz.

H a m l e t

Bujurunuz, əfəndilər, istərsəniz bytyn bir tarix seјləјiniz.

G i l d e n s t e r n

Qral...

H a m l e t

Pəki, nə olmuş qral?

G i l d e n s t e r n

O buradan getdi. Indi də...

H a m l e t

Sərxoşmudur?

G i l d e n s t e r n

Xajьr, prins. Coq acьqьldьr.

H a m l e t

Onda siz onun doqtoruna demiş olsajdьnьz, daha əqilli iş gərmüş olardьnьz. Mən ona myaləçə etməjə başlarsam, halь daha da fənaləşa bilər.

G i l d e n s t e r n

Prins, rəça edirəm qajdasilə danьşьb işdən uzaqlaşmajasьnьz.

H a m l e t

Pəki, seјləјiniz.

G i l d e n s t e r n

Qralicə, sizin validəniz coq inçijib mənə sizin janьnьza gəndərmişdir.

H a m l e t

Pək gözəl, xoş gəlmişsiniz.

G i l d e n s t e r n

Bu nəvazişin hec daxli joqdur (jeri deјil) prins. Siz mənə əqilli bir cavab vermək istərsəniz, mən validənizin tapьrьoьnьz jerinə jetirərəm. Joqsa əfv edərsiniz, mən gedərəm, bununla da işim bitmiş olar.

H a m l e t

Mən baçarmajьram.

G i l d e n s t e r n

Nəјi baçarmajьrsьnьz, prins?

H a m l e t

Sizə əqilli bir çavab verməyi. Mənim əqlim xəstədir. Başardığınız çavablardan isə sizə və ja mənim anama lazımlı isə bujurunuz, istədiyiniz qədər qulluqunuzda hazırдыr. Pəki artıq işə qayıdalm. Dejirsiniz ki, mənim anam...

G i l d e n s t e r n

Mənə dedi ki, sizin anlaşılmaz rəftar və сьқысылағыңызға qarşı hejrət edir və bysbytyн şaşыrmьсыдыр.

H a m l e t

O...ho... Mən ki öz anamı hejrətə sala bilmişəm, demək gözəl bir oqulmuşam; pəki onun hejrətindən sonra daha bir şey olmamışдыr ki? Bujurunuz.

G i l d e n s t e r n

O sizinlə danışmaq istəyir və janьна getməyinizi rəça edir.

H a m l e t

Myti'əm, elə miti'əm ki, guja o məni on jol döqmuşdür. Sizin mənə bujuraçaq daha bir sözyünüz varmьдыр?

R o z e n q r a n s

Prins, kecənlərdə siz məni sevirdiniz.

H a m l e t

İndi də sevməyir isəm, məndən jaramaz adam jəqdur.

R o z e n q r a n s

Sizin pozğunluqunuzun səbəbi nədir? Siz öz dərdinizi dostunuzdan gizlətməklə ilaç və şəfa qarьылағыңызға qarатырсыңыз.

H a m l e t

Bilirmisiniz, məni iləri buraqmağylar.

R o z e n q r a n s

Neçə, prins, haibü ki, siz əminizin vəliəhdisiniz.

H a m l e t

Açaq gəgərinçə su coq aparar (əlmə eşşəyim jaz gələr jonça bitər), bu məsəl bir az köhnəlmişdir.

С а л о ў с ы л а р

(Gəlirlər.)

Aha, işte saloўсылар də gəldilər. Filejtань mənə ver. (Gildensternə) Mənə belə gəlir ki, siz mənim arьыңызға coq qасыр və məni aldadьь tora salmaq istəjirsiniz.

G i l d e n s t e r n

Inanьз prins ki, bunlaғын hamьсы mənim sizə qarşı məhəbbətimin coqluqundan və qrala sədaqətimdəndir.

H a m l e t

Nə isə, mən bunu bir o qədər də anlamajьram. Al, mənim ucyn bir şey cal!

Filejtань ona uzadıbr.

G i l d e n s t e r n

Başarmam, prins.

H a m l e t

Rəça edirəm.

G i l d e n s t e r n

Hec başarmam, prins.

H a m l e t

Sən allah cal.

G i l d e n s t e r n

Ахъг мән һес көкүндән filejta (nej) cala bil-məjirəm.

H a m l e t

Bu ki jalan demək qədər asan bir şeydir. Filej-tanь belə gətyr, dodaqlarынь, baq buraja jaryşдыr, barmaqlarынь da buraja, vəssəlam, özy calar.

G i l d e n s t e r n

Mən һес əjrəşməmişəm.

H a m l e t

İndi ozyн dүşyn, sən məni nə sanırsan, sən bu zurnada bir şey calamajyrkan, mənim gənlımy* cal-maq istəjirsən. Mən bu filejtadan da jaramaz və sadəmişəm. Məni nə bilirsən bil, sən məni ancaq inçidə bilərsən. Fəqət məni calamazsan. (*Polonius girir*) Ərz-əhtiram.

P o l o n i u s

Qralicə sizinlə danışmaq istəjir. Həm də bu saat.

H a m l e t

(*Juqarь баqараq*)

O nədir? Sanki bulutdur. Neçə də dövəjə bən-zəjir.

P o l o n i u s

(*Баqар*)

Əvət, prins, lap dövəjə bənzəjir.

H a m l e t

Joq, joq o nədir zəhirnar? Qaranquş... Qaranqu-şə bənzəjir, dejilmi?

P o l o n i u s

Mysaidə ediniz, doqrudan da elə bil qaranquş özydyr ki, durmuşdur.

H a m l e t

Mənə qalırsa o balıqdır.

P o l o n i u s

Durunuz, jaxşы-jaxşы baqalıм. Vaj evin uculsun, lap balıqdır ki vardır.

H a m l e t

Qralicə dejiniz ki, mən bu saat gəlirəm... Məni o qədər inçidirlər ki, səbrim tykənilir. Bunlarыñ arasında adam doqrudan da dəli ola bilər... Qralicə-jə dejiniz ki, bu saat gəlirəm.

P o l o n i u s

İnçicə ərz edərəm. (*Gedirlər.*)

H a m l e t

Bu saat, əvət dildə asandıр. Saq olunuz arqadaşlar.

Gedir. Rozenqrans və Cildenstern gedirlər, Hamlet qajıbdır.

Artıq geçə dınyanı byırdy. Өylər məzarlar-
dan qalqıb jər yzıny dolaxırlar. Çəhənnəm özy
dəhşət saxıtır. Artıq qan sovırmaq vaqtı jetişdi.
İndi gınyduzyn gərməyə belə çəsarət edəmədiyi işlər
göylə bilir. Fəqət mən ananın janyna getməliyəm.
Oh, urəjim, urəjim. Mərhmətli ol. Mənə bir oqul ol-
duqınyı xatırlat. Qoı köksümə Neronun qəlbi so-
qılmasın. Əvət, mən amansız olaçaqam, fəqət çəllad
olamam; mən anama əl qaldırمام; mən sözlərimi
xəncər kibi onun urəjinə sançaçaqam. Xəncərim isə
öz qəlyndən sərmajaçaqdır. (*gedir.*)

*Oral, Rozenqrans və Gildenstern
gırlırlər.*

Q r a l

Joq, artıq buna son verməlidir. Onun dəliliyi bi-
zim ucyn qorqunc bir hal alır. Hazır olunuz, mən sizi
onunla gəndərəçəyəm, onu İngiltərəyə aparmanınız
Daşdıqym həkmydarlıq vəzifəsi onun zərərli dəli-
lijinə dajantımaq və ilanı qojnunda bəsləməyə jol
verməjir.

G i l d e n s t e r n

Biz hər bir şeyi qralın uqrında fəda etməyi
özümyzə borç bilirik.

Polonius

Adi insanlar özlərini qorunmalıdırlar. Fəqət
qralın həjətə devlət həjətilə mərbutdur. Biz də
sizin qorqusuzluqunuz ucyn öz həjətimizə əsərgə-
məjirik.

Q r a l

Rəça edirəm. Tez jola hazırlaşınız. Qorqunı
aradan qaldırmalıdır.

Rozenqrans və Gildenstern gedırlər.

Polonius

(*Gəlir*)

O anasının janyna gələçəkdir. Mən də orada
xalcaların ardynda gizlənib danşyqların əsidəyəm.
Anasə təbii onu məzəmmət edəcəkdir, fəqət sizin pək
də jərli olaraq bujırdıqunuz kibi, orada bir kənar-
sı olub danşyqı eşitməlidir. Sınky təbiətə ana
öz evladına qarşı şəfqətli olur. Ondən sonra mən
özümə vəzifə bilərək əsidəçəyim hər bir şeyi sizə ərz
edəyəm.

Q r a l

Təşəkkür edirəm. (*Polonius gedir.*) Çinajətin
dəhşətləri gəjlərə dajandı, işlədiyim çinajət mydhişdir.
İbtidai gınah... Qabil çinajəti... qarlaş qətli. Tevbə ar-
zı urəjimi didsə də, dua edəməjirəm. Mənim gınah-
ım tevbə fevqındədir. Mən iki vəzifə qarşıyındajam.
Gınah və tevbə arasında duran bir adam kibijəm.
Sarsılma və tərpənməz bir haldajam. Nədən başla-
jaçaqym bilməjirəm. Fəqət mənim mə'un əlim qar-
daşımın qanı ilə daha artıq bojanmış olsadı, gəl-
lərdə, onu qarlar kibi aqardaçaq qədər jaqış bulun-
mazmı? Myqəddəs əfv və mərhəmət, gınahı baqırs-
lama, onunla mybarəzə aparımaq ucyn dejişə, nələ
lazımdır? Dua nə ucındyr? Gınahı qabaqlamaq
və işləndikdən sonra əfv etdirmək ucyn dejişmi? Gı-
nah işlənmis. Çəsaratlənib yzımyzy gəjlərə duta-
lım, fəqət neçə dua edəcəyəm? Allah hanı duanı
qəbul edər, neçə dua edəjim? Pərvərdigara, qatili
əfv et! Mydhiş qətlin mənə verdijı şeylər: taç, ehti-
ram, qralıca, hamı mənim əlimdədir. Gınah diri
ikən baqıslana bilərmi? İnsanlara, onların jaramaz
məhkəmələrinə qarşı bir avıca altın ilə çinajətdən
jaqə qurtarla bilir, dəjərsiz bir qijmətlə hakimləri
satın almaq, ruşvətlə qanunı pozdurmaq olur.

Fəqət orada belə dejildir. Orada rısvət alan joqdur. Orada mydhiş çınajət özy bytyn cırılaqlıqlı ilə araja cıqlı məhkəmə qarşısında durur. Nə etməli? Nə edə bilərəm? Tevbə nə jara bilər? Fəqət insan tevbə edə bilərsə nə jaramaz? Oh, niçat fikri! Ox mənim qara vıçdanım... Çanı vıçdanım, gynah camırlarında ləkələnmiş. Cıqlımaqla cıqlıdıqla, daha artıq batlaqla batır. Siz ej gəjlərin mələkləri! Öz dualarıңыз təcribə edib mənə kəmək ediniz. Əjiliniz! Əjilməz dizlər. Sən də ırəjim bir coçuq qəlbi kibi jumşal, allah ərhəmyarahimindir.

Javaş-javaş diz cəkıy fikrə dalır.

H a m l e t
(*Səssiz girərək*)

İndi onu öldürmək asandır. O dua edir, indi bitirməli... (*Xəncərini cıqlarır*) O dua edərək oləçəkdir? Bu bir intiqamı olur? Saqlan! Dısyn! O sənin atamı öldürmüşdür. Sən oçulsan, sən olümə qarşı intiqam almılsan, sən onu istiqfar edərək bulmuşsan, onun ısyn indi olüm intiqam dejil, bəlkə səadətdir. Joq bu intiqam dejildir. O öz qarlaşım juquda ikən gynahlar icərsində öldürmüşdür. İndi ona nələr olduqunu jardan bilir. Hər halda mənçə işi aqlıdır. Mən isə onu dua ilə uzaqlı və qajıtmaz jola hazırlı ikən öldürürsəm, intiqam almış olurmujam? Joq, joq! (*xəncərini qənbə sançır*) Qajıt xəncərim öz jerinə. Mən onu sərxoş, ıjumuş, aqlı, gynahlarla dolu zıfətlərdə əjlənirkən, səjıs səjyrkən, qıjamətdə məhvi myhəqqəqlı olan vaqtlarda bularam. O zaman sənin intiqamı dəhşətli olar. O zaman sənin zərbən onu sarsıdıb baş ıstə gynahlar kibi qaranlıqlı cəhənnəmə juvarlatar. İndi isə anam məni gəzləjir. Jaşa, fəqət artıqlı həjat sıracəjinə ıymid etmə, sən artıqlı olıysən... (*gedir.*)

Q r a l

Səzym gəjdə, fikrim jerdə... Fikirsiz sız allaha catamaz.

Y C Y N Ç Y G Ö R Y Ş

Qralicənin odası

Q r a l i c ə v ə P o l o n i u s

P o l o n i u s

O ıncıqlı gələçəkdir. Onunla qət'i danıssız. Dejiniz ki, onun dəlili jəjanılmaz bir şeydir. Dejiniz ki, qralın qəzəbini birçə sizin rəcalarınız susdurmuşdur. Artıqlı məsləhət gərməqlə cəsəret edəm. Fəqət bu işdə sizə qət'ijət lazımdır.

Q r a l i c ə

Məndən əmin olunuz. Mən nə səjlərcəjim oçym bilirəm. Gədiniz, o gəlir. (*Polonius xalcanın arqasında gızılır.*)

H a m l e t
(*Gəlir*)

Mənim anam! Nə istəjirsiniz? Nə olmuşdur?

Q r a l i c ə

Hamlet, sən məni təhqir etmişsən.

H a m l e t

Mənim anam, siz də mənim atamı təhqir etmişsiniz.

Q r a l i c ə

Sən mənimlə dəli kibi danıssızsan.

H a m l e t

Siz də mənimlə yrəksiz (mərhəmətsiz, açaqlı) bir ana kibi danışırсыңыз.

Q r a l i c ə

Hamlet, sən nə səjləjirsən?

H a m l e t

Nə istəjirsən?

Q r a l i c ə

Sən mənim kim olduqumu unutmuşsan?

H a m l e t

Xajır, and icirəm ki, unutmamışam, siz qralicəniz, siz əminin arvadсыңыз və bunlar olmasajdı, jenə siz mənim anamсыңыз.

Q r a l i c ə

Mən sənənlə özgəni səjlətdirərəm, onlar sənənin dəliliğini susdura bilərlər.

H a m l e t

Joq, joq, otur. Mən sənə elə bir gyzgy gəstərəcəgəm ki, sən orada bytyn yrəjini gərəçəksən. O vaxta qədər isə jerindən tərənəməzsən.

Q r a l i c ə

Oqlum, sən nə edirsən? Sən məni öldürməkmə istəjirsən? Aj haraj! Haraj! (imdad, kömək ediniz.)

P o l o n i u s

(*Xalca arqasından*)

Haraj (imdad).

H a m l e t

O nədir? Sican? (*Xəncəri xalcaja cərrər.*) Əldy, nərc edərəm ki, əldy.

P o l o n i u s

Ah, əlyrəm. (*Jəqələr.*)

Q r a l i c ə

Ah, oqlum sən nə jərdən?

H a m l e t

Nə? Bilməjirəm, qraldır?

Xalcanə qaldərbəb Poloniusun mejidini bəjərə syrykləjir.

Q r a l i c ə

Nə qədər sərəməlik, nə qədər jərtəçylyq. Bu nə qanly işdir sən gərdyn?

H a m l e t

Qanly? Fəqət anaçyqym! Bu, bir qralicənin öz ərini öldürməsindən və qatil ilə izdivaç etməsindən cirkinnidir?

Q r a l i c ə

Əz ərini öldürməsindən?

H a m l e t

Mən sənə dejirəm, öldürməsindən!.. Sən isə zavally ahmaq, anlamaz. Baqyyla məni, mən elə bildim ki, burada daha açaqlı bir adam gizlənməşdir. Taçsyr öz taleindədir. Gəyrysən ki, başqalarəna qulluq gəstərmək qorqusuz olmajır... Necin barmaqlarənyə elə əzirsiniz? Sakit olunuz, oturunuz. Ondan-

sa mən sizin yrəjinizi əzərəm. Yrəjiniz tamamilə daşa dönməmişə, və fəsadə adətə cəlik olmamışsa, mən onu əzərəm.

Q r a l i c ə

Mən nə jərdəm. Necin sən mənə qarşə bu qədər zəlbəmsən?

H a m l e t

Sən öz ismətinə ləkələdin. Sən doqru luqu xəjanət adlandırdın, sən məhəbbət cəcəklərini ölmə zəhər ilə suvardın. Allaha qarşə ərinə verdijin andə sən bir qumarbazın andına cevirdin. Sən insan qəlbinə imanə məhv etdin. Sən qanunun qydsijjətinə gylədin. Gəjlər sənəin fəsadından janır. Gəryrsən hamşə nə qədər dalqın və məhzundur, sanki qijamət qorur.

Q r a l i c ə

Ah! Nə olmuşdur? Səjlə. Bu cəlyənləqlə nə demək istəjirsən?

H a m l e t

İştə iki şəkil, bəq burada neçə bir əzəmət, gözəllik, qyvət, cəsarət və idrak dujulur, sanki daqlar başından gəjlərə doqru ucaçaq bir qartaldır. O məxluqatın ən kamilidir. O sənəin ərin idi. İndi buna da bəq, bu sənəin ərindir. O cəryk gəjərti kibidir ki, əzy qardaşın həjətinə cəlməşdir. Bəq, bəq. Sənəin daq cəmənləridən əqləqsəzlyəq bətaqləqlarına juvarlanırcan gəzlərin kor idimi? Səjlə, sən kormu idin? Məhəbbətdən mənə dəm vurma, sənəin jəşənda məhəbbət əqlə tabe olur. O zaman sənəin əqlin, myhakəməən harada idi? Hankə bir cəhənnəm zəbanisi sənəin əqlini, hissijjatınə sardı? Gəzlərinə dumanlatdı? Qadın, zəvcə, ana həjəşə

unuduldu. Qoçalar bu rəzalətə qarşylrcan gənclik nə etməlidir? Dəhşət. İnsanın əməlinə qarşə mənə dəhşət alır.

Q r a l i c ə

Oqlum, sən yrəjimi mənə gəstərdin. Mən onda elə qanlı, elə əldyrycy ləkələr gərdym ki, niçət jolu joqdur.

H a m l e t

Necin? Necin sən fəsadə tujub cəinajət ucumlandırnda məhəbbət arajırdın?

Q r a l i c ə

Ah, jətər. Sus, sənəin sozlərin iti bəcaqlar kibi qəlbimi parcaladı, əzizim oqlum, Hamlet.

H a m l e t

Əz qardaşın həjət və taşın cəlyə cibində gizləjən cəni, qatıl, taç daşyan cənbaz, jəramaz kələ, oqru... səfil...

Q r a l i c ə

Ah, Hamlet, artıq sus, bir söz belə danışma.

H a m l e t

Belə bir cəniyə də sən... (*atasənin kəlgəsi gərynyr.*) Aman, siz ej gəjlərin mələkləri mənə öz qanaşnəz ilə örtynyz (daldalajnəz). Nə istəjirsən zavallə, səjlə.

Q r a l i c ə

Aman, o öz əqlini şaşırđ (dəlirdi).

H a m l e t

Joqsa sən öz oqlunu, intiqamı gecikdirdiği üçün danlamağa gəlmişsən? Söylə! (*sykut*) Qralicə nə olursunuz?

Q r a l i c ə

Sənə nə oldu, Hamlet? Necin baqışların boşluqda sərbəst. Kimsə joqkan kiminlə qonuşursan. Bütün qəlbin gözələrində yerləşmiş tyklərin ırgəmişdir? Əziz oqlum, sən kimi gəyirsən?

H a m l e t

Onu, onu. Baq o neçə də solqundur? Onun müdhiş gəlişi, daşlar belə mytəəssir edir, joq, belə məhsun və kədərli baqma, sən mənim qət'ijjətimi sarsılda bilərsən. O zaman mən qanlı dejil, göz yaşlarımla intiqam alaram.

Q r a l i c ə

Sən kiminlə danışırsan?

H a m l e t

Sən gərməjirmisən?

Q r a l i c ə

Joq, heç bir şey gərməjirəm, ancaq orada olanların hamıylə gəyirəm.

H a m l e t

Heç bir şey də eşitməjirmisən?

Q r a l i c ə

Heç bir şey.

H a m l e t

Baq, baq, odur, mənim atam, odur. Sanki diri-dir, baq, odur gedir; getdi. (*Kəlgə gedir*).

Q r a l i c ə

Bunlar xəjalatdandır, oqlum, sən xijalata dalır, sağıqlayırsan.

H a m l e t

Xəjalat? Mənim nəbzim səninki kibi işləyir. Mən gəyirəm, eşidirəm, mənim əqlim başımdadır. Ana, mənim anam, sən öz niçatınla cirkin bir jalanla məhv etmə. Sanki bunlar sənini gynahların və çinajətin dejil, mənim dəliliyimdəndir. Bununla sən qəlbinin jalaragınla saqaldamazsan, sən onların qəlbinin dərinliklərində gizlərkən, onlar sənini ırgəjini çəhənpəm əzabilə jaqarlar; tevbə et, allaha doqru qoş, istiqfar et. Kəcənlər üçün dua elə, gələcəkdən qorq, dujqusuzluq zəhərini şadlıq sanmaqdan saqın, ajaqlarına dıyır, sənə jalvarıram, bizim əxlaqsız əsrimizdə çinajət dejil, doqruluq jalvarıb jaxşılıq işləmək üçün mysaidə almaıdır.

Q r a l i c ə

Hamlet, oqlum, sən mənim ırgəjimi parcaladı.

H a m l e t

Onun suyuq parcasıyla at, təmiz parcası ilə jaşa. Biz ajrımlaıyıq, əminin təması ilə özünü qaralama. Sən ismətlı olmasan da, özünü o çildə sal. Doqruluq və jaxşılıq seviçisi kibi davran. Adət müdhişdir, fəqət jaxşılıq məhv edən o, xylaskar bir mələk kibi bizi jaxşılıqda da alıdır bilir. Bu gyn biz özümüzy saqlamaq üçün gyçlyk cəkiriz. Jaryn bir qədər asanlaşır, getdikçə o bizi javaş-javaş jaxşılıqda alıdır bilir. Salamət qal, mənim anam, salamət qal. Gəjlərdən niçət istəjəçək olur isən, mələ səjlə. Xejir-dua diləyir isən, mən sənini janyla gəlib

xeyir-dua istəjərəm. (*Polonius*) Sən isə əzizim bə-qışla, mən sənə aşıyram. Tale istəjirmiş ki, mən sənə cəza verim, sən də mənə. Sənin ölymyn ucyn mən cavab verə bilərəm, bir də mənim anam məni əfv et, mən sənə qarşı pək amansız və sərt idim, fəqət mən anama, jənidən insanlıq dujqusu vermək istəjirdim. Mən belə olmalı idim, ikiçə söz daha.

Q r a l i c ə

Səjlə, mən nə etməlijəm?

H a m l e t

Nə? Hec bir şey etmə! Dediklərimə də inanma. Qoj qral jənidən səni öz aqışunda qucsun, sən də bytyn sirrləri ona ac, anlat ki, sənin oqlun doqurdan da dəli dejildir, ancaq özyny dəlijə vurmuşdur. Əl-bəttə, siz gözəl əqilli, mərhəmətli, məs'ud qralicə o jarasaja, o geçələr bajquşuna hər şeyi anlatmalıсыңыз. Belə bir xəbər onu sevindirir, qorqudan сықармыş olur. Sonradan isə, sən öz bojnunu qıraçaq da olsan, fərq etməz.

Q r a l i c ə

Joq Hamlet, and icirəm sənə ki, mən bu sözlərin hamсыны gizlin saqlajaçaqam.

H a m l e t

Mənim İngiltərəyə gedəcəyim sizə bəllimidir?

Q r a l i c ə

Əvət, mən unudum, bu qət' olunmuşdur.

H a m l e t

Əvət, məktublar artық hazыrdы. Kərtənkələyə inанықтың qədər inанықты iki nəfər joldaşым da mə-

ni ötyryb tələnin özynə qədar aparmaqda tə'jin edilmişlərdir. Olsun, gedərik, baqarық, kim-kimi partladыb gəjə savыраçaqды. Nəqmə qarşı biz də nəqmə atарық. Bu məni əjləndirir, sevindirir. İnsanlarын əqli jыrtсы vəhsilər kibi bir-birini məhv etmək ucyn iş lərkən mən çanlanыram. Bu qocaqы isə mən gizlərəm. Geçənis xeyrə qalsын, sən isə əzizim, bytyn ömryny mytəmadijən laqьrdajыkan, indi neçə dинməz qalmыssan, nə qədər də асықты, vyqar və təmkinlisən. Gedəlim. Səninlə işi bitirməlijik. (*Poloniusu syryklə-jir*). Geçənis xeyrə qalsын, qralicə.

DÖRDÜNÇÜ PƏRDƏ BİRİNÇİ GÖRÜŞ

Qralın bargahı

Q r a l, q r a l i c ə, R o z e n q r a n s və
G i l d e n s t e r n .

Q r a l

Bu dərin ahın və iniltinin bir səbəbi vardır.
Mən onu bilməliyəm, səjlə, oqlun haradadır?

Q r a l i c ə

Bizi tək buradırlar.

Rozenqrans və Gildenstern gedirlər.

Ah, qral, bu gecə pək dəhşətli idi.

Q r a l

Nə oldu Gertruda, oqlun nə jərd?

Q r a l i c ə

Dənizlərdə çöşən fırtınalar kibi o çöşqün və dəli idi. Bu halında xalcanın ardında kimsə olduqunu eşitdi: «sican! sican!» deyə qısqıncıqla səqarə dəliçəsinə cırdı və gərmədən zavallı ixtijar müşavirimizi öldürdü.

Q r a l

Mən də orada ola bilərəm və öldürülə bilərdim.
Onu azad buradırlar qorquludur, təhlükəlidir. O sə-

nin ucun, mənim ucun və hamı ucun qorquludur. Hejhat, bu qan ucun məs'ul kimdir? Biz bunu iləriçədən gəryb dəlini insanlardan uzaqlaşdırmağa idik fəqət ona qarşı məhəbbətimiz o qədər bəykdür ki, öz vəzifəmizi unutduq, mən gizli bir xəstəlik kibi onu gizlətdim, nəticədə zəhər qana işləyib, bytyn qan zəhərlədi. İndi oqlun haradadır?

Q r a l i c ə

O Poloniusun ölsünə haraja işə syrykləyib aparırdı. Kobut mə'dən parcaları arasında altun səfəqləri parlayan kibi, onda da dəliliyi arasında əql və dujqə bəlidir. O öz əməlinə qarşı aqlayır, göz jəslər təkyr.

Q r a l

Gedəlim, Gertruda, gynəş daqların başına səfəq salmadan, onun ucun gəmi hazırlanmış olur. Biz onun qətlini gizlətməliyik. Səbəb dısyənərik, Gildenstern!

Gildenstern və Rozenqrans gəlirlər.

Q r a l

Əzizlərim, myhafizə gətyryb tez gediniz. Prins Hamlet dəlilik dutmasında, Poloniusu öldürmüş və ölsünə syrykləyib aparılmışdır. Gediniz, onunla danşın. Mejitə tarıq basdırın. Tez!

Rozenqrans və Gildenstern gedirlər.

Mən şuranı toplamağa gedirəm, olanı səjlərəm, beləliklə qurşun nişana doqru ucun kibi, syrətə bytyn dınyan ucub kecən və jolda təsadyf etdiklərini zəhərləyən iftira və qejbətdən bəlkə jəqə

qurtara bilərik. Bununla rəşyltylar daqylyb aradan itə bilər. Gedəlim. Qəlbim həjəcan və sybhələrlə doludur. (*Gedirlər.*)

Hamlet
(*Girərək*)

Mykəmməl gizlədildi.

Rozenqrans və Gildenstern
(*Səhnə arqasəndan*)

Hamlet! Prins Hamlet!

Hamlet

Jayaş, bu nə səsdir? Hamleti kim saqybyr?
Gəlirlər.

Rozenqrans və Gildenstern gəlirlər.

Rozenqrans

Prins! Poloniusun əlysyny nə jərdylyz?

Hamlet

Verdim öz anasyňa; torpaqa tapşyrdym.

Rozenqrans

Harada gizlətmişiniz? Onu alyb basdyrmalydyr.

Hamlet

İnanmajylyz.

Rozenqrans

Nəjə inanmajalybm, prins?

Hamlet

Ona ki, mən sizin sirrlərinizi saqlaja bilirkən,

öz sirrlərimi saqlajamam. Bir də bir qov parcasyny sorqusuna bir qral oqlu nə çavab verməlidir?

Rozenqrans

Mən qov parcasymjam, prins?

Hamlet

Əvət, qov parcasy. Əz qralybyn mərhəmət, nəvəziş və həkəmrəlyqyby sorub jəqan bir qov parcasy. Fəqət siz qralar usyn ən jaxşy bir qulluqcusunuz. Mejmunlar dadly bir tikəni gizlədiji kibi, qralar da sizi bir cərəz kibi gizləjirlər. Sorduqunuzu geri almaq lazym gəlinçə sizi sbyqarlar. Siz də bir qov parcasy kibi jənə də qurusunuz.

Rozenqrans

Mən sizi anlamajyram, prins.

Hamlet

Mən pək məmnunam. İti sөz kimin qulaqynda sakit jətyrsa, o ahmaqdyr.

Rozenqrans

Səjləjiniz, prins, mejiti haraja qojmuşsunuz? Sonra da qralyby jənyə bujurunuz.

Hamlet

Mejit qral olur, ançaq qral mejit olmamalydyr. Qral bir şeydir.

Rozenqrans

Bir şeymi, prins?

Hamlet

Joq, joq, hec bir şey deşil. Gedəlim qralın janbına, (*gedirlər.*)

Qral və saraj adamları

Qral

Mən meşiti aramaq və onu saqlamaq əmr etmişəm. Onu azad buraxmaq qorquludur. Fəqət onunla sərt davranmaq da yaxşı deşildir. İdraksız xalq syrusy onu sevir. Xalq sərsəmçəsinə ancaq gərdyinyu myhakəmə edir. Kim çəzalanırsa, xalqın gözündə o haqlıdır. Təqsirini kimsə düşünməz. Hər şey javaşca və ehtijatla dyzəlməlidir. Onun gedışı gözənməz bir şey kibi göstərilməlidir. Amansız dərdlər amansız jollarla saqaldıla bilər və ja hec saqalmaz.

(Rozenqrans gəlir.)

Nə oldu, səjləjiniz.

Rozenqrans

Meşiti harada gizlətdijini öjrənəmədik.

Qral

Əzy haradadır?

Rozenqrans

Əzy burada göz altında saqlanmışdır. Əmrinizi bəkləjirik.

Qral

Gətiriniz onu!

Rozenqrans

Gildenştern! Prinsi gətiriniz! (*Hamleti gətirirlər.*)

Qral

Hamlet! Polonius haradadır?

Hamlet

Nahardadır (qonaqlıqdadır).

Qral

Nəçə nahardadır?

Hamlet

Əvət, nahardadır. Ancaq o jəməjir, onu jejirlər. Sijasi qurtların qonqrası onu jeniçə başlamışdır. Jemək məsələsinə gəlinçə, orada baq, beləçə bir qurduqaz ən bəjyk bir padşahdır. Siz bilirsiniz ki, bizim bytyn naharlarımız qurdlar ucyn jarylır. Biz hejvanları, özümüzy dojurmaq, özümüzy isə qurdlara dojurmaq ucyn bəsləjirik. Qral nədir? Dilənci nədir? Qurdlar ucyn ikiçə çyr xuruş, ikisi də bir syfrədə. İkisimin də sonu birdir.

Qral

Hejhat!

Hamlet

İnsan balyq qurd ilə dutur. Bəlkə də bu qurd naharda qral jemişdir. Sonra da bu qurdu jejən balyq jejir.

Qral

Nə demək istəjirsən?

Hamlet

Hec bir şey, mən ancaq sizə göstərmək istəjirəm ki, bir qral bir diləncinin baqırsaqlarında səjahət japa bilir.

Q r a l

Polonius haradadı?r?

H a m l e t

Göjlərdə, gündəriniz soruşsunlar, orada bulmazsalar, özünüy onu başqa jərlərdə aqtarınyz; hec jərdə bulamazsınyz. Bir ajdan sonra eıvanın pillələri altından özy sizin burnunuza təqdim olunar.

Q r a l

Tez, tez oraja baqınyz, tələsiniz!

H a m l e t

Tə'əsmək istəməz, o orada gözlər.

Saraj adamlarından bə'zisi gedir.

Q r a l

Hamlet belə mydhiş bir işdən sonra bizim ucun pək qıymətli olan əminniyyətini xatirəsinə nə qədər təəssyf etsək də, hər halda sən tez buradan uzaqlaşmalısan. Gəmi hazırdır; İngiltərəyə getməyə hazırlan!

H a m l e t

Neçə? İngiltərəyə?

Q r a l

Əvət.

H a m l e t

Pək gözəl.

Q r a l

İndi bizim düşündüyümyz sənçə bəllidir.

H a m l e t

Əvət, onlar mələklər bilirlər; pəki elə olsun. İngiltərəyə gedərik. Salamət qalınyz əziz anaçqym.

Q r a l

Səni sevən ata demək istəjirdin, Hamlet.

H a m l e t

Ana dejiyəm, mən ata və ana, ərkək və qadınlər hər ikisi bir jərdə birçə anadı. Mehriban ana, gedirik İngiltərəyə. (*Gedir.*)

Q r a l

Onu tə'qib edib getməyə təhrik ediniz. Tələsiniz, geçəni burada olmasınnyz. Jaxşy jol, səfər ucun lazıml olan hər bir şey hazırdır. Rəçə ediyəm, tələsiniz.

Rozenqrans və Gildenstern gedirlər.

Sən isə, ah İngiltərə! Mənim dostluqum sənə qıymətlidir—qıymətlidir. Cynky səni məqlub edən və xəraç verməklə dostluqumuzu almağa məçbur edib, silahınyzn qıvvəti bunu sənə öjrətmişdir. Mənim istəyimə sojuqqanlıqla baqamazsan. Nə jaraçaqınyz Hamletə verilmiş məktub sənə öjrədəçəkdir. Hamletə ölym! İngiltərə myt'i ol! Hamleti öldyr! O mənim qanımda bir zəhər kibi qajnajır, məni ondan qurtar, o diri olduqca mən səadət uzyu gərəməm. (*Gedir.*)

Fortinbrasın elçiləri

1 - ç i e l ç i

Qraly ziyarət və təbrik edib dejiniz ki, onun iradəsi yzrə, Norveç prinsini öz ordusu ilə Danimar-

qadan kecməyə mısaidə istəyir, və əgər həşəmət-
muab qral bizim ziyarətimizə mısaidə edərsə, je-
rini göstərsin: bizim prinsimiz ərzi ehtiram ucyn zi-
yarətə gələcəkdir.

2-çi elci

Əməl etmək borçumdur.

1-çi elci

Biz silah və asajisə rıajət edəcəyiz.

Hamlet, Rozenqrans və Gildenştern girirlər.

Hamlet

Bunlar kimdir?

Elci

Biz Norvec həkmdarın elcilərijik.

Hamlet

Pəki, nə istəyirsiniz?

Elci

Biz Lehistan üzərinə jıruş edir və sizin top-
raqlarınızdan kecməyə mısaidə istəyirik.

Hamlet

Qomandanınız kimdir?

Elci

Norvec prinsı Fortinbras.

Hamlet

Pəki, sizin fikriniz bytyn Lehistanı almaq-
dır? ja bir parca jer almaq istəyirsiniz?

Elci

Doqrusu biz bir parca jer ucyn calıyır ki,
beşçə başaqlıja da dəjməz.

Hamlet

Onda nə var ki, onu vurussuz sizə verərlər.

Elci

Bil'əks, poljaqlar (lehlər) hərbə hazırlanırlar.

Hamlet

Demək bir parçasıja jer, sizə iki min çan, igir-
mi min də başaqlıja dıyşəcəkdir. Sizi fytuhatınz-
la təbrik edə bilərik.

Elcilər.

Səadət dilərik. (*Elcilər gedirlər.*)

R o z e n q r a n s

Gedəlim, prins.

Hamlet

Gediniz, mən indiçə gəlirəm.

R o z e n q r a n s və G i l d e n ş t e r n gedirlər.

İntiqamı gecikdirdijim ucyn sanki hər bir şey
mənə qarşı isjan etmişdir, bytyn gynlərini jemək
və jatmaqla kecirəcəkdir insan nədir? Bir vəhşi; nə
az, nə coq. Bizi jarıdan bizə elə bir zəka vermişdir
ki, bytyn kecməsi və gələcəgi görə bilirik. O, tanrı
təmsil edən əqli bizə boş-boşuna məhv etmək ucyn
verməmişdir. Şaşqın bir şybhə, işi gecikdirib, qor-
qu və tərəddyd icində məhv edirsə, bunun uc rəjə
rəzil qorqalıq, ancaq bir rəjə saqlam idrakın nə-

Horatsio

tiçəsidir. Necin mən yaşayram? Mən deşirəm, jarmalyam. İşi bitirmək usyn qyvvet, iradə, səbəb və vəsajit var ikən, içrasyň geçikdirən nədir? İştə timsal. Burada gənç bir qomandan bəyjk və qyvvetli bir ordunu öz ardyça aratyr. O ijit bir qomandandyr. O şən və şöhrəti usyn hamysyň fəda edir. Hər şeji məhv edir, həm də necin? Nədən ötry? Bytyn fituhaty bir jumurta qabyqyna dəjməz. bu bəyjk bir şərəf deşildir. Əhmijjətsiz bir işə həjaty fəda etmək bəyjk bir şən deşildir. Fəqət səbəb nəjə gərəkdir? Onu bizim işlərimiz doqrultur... halbu ki, mənim atam öldyrylmüş, anamın şərəf və namusu sejnənilmüş, qan qajnamaz, əql həjəcana gəlməzmi? Mən işə hərəkətsiz qalmışam, burada igirmi min adam sanki məni utandıрмаq usyn ölymə gedir. Bir çoqlar nə usyn getdiklərini belə bilməjjirlər. Minlərlə adam şən və şöhrətin ançaq kölgəsini təqib edib qoşur, halbu ki, uqırunda ələçəkləri jer onların məzarlar usyn belə jetišməjəcəkdir. Joq, bundan sonra mənim fikrimdə ançaq qan olaçaqdyr və ja hec bir fikrim olmajaçaqdyr. (*Gedir.*)

İKİNÇİ GÖRÜŞ

Qralicənin odas

Qralicə və Horatsio

Qralicə

Mən onunla danşmaq istəməjjirəm.

Horatsio

O sizi görmək istəjjir. O aşyñaçaq bir haldadyr.

Qralicə

Mən nə edə bilərəm?

Daima atasıny dyşynyr. Deşir ki: insanlar jalanşydyrlar, aqlajyr, inləjjir, syrşylyr, mənasız sözlər sejjəjjir, fəqət sözləri insanın qəlbinə dərinləşib dyşynməjə məçbur edir. Kərkəmi, tərənışləri, baqşylar hamys, hamys onun qəlbinə aqyr qajyqlar və sonsuz kədərlər saqlandyqyň göstərir.

Qralicə

Əvət, mən onunla qonuşmalyam. O qorqulu sybhələr, fəna fikirlər torədə bilər. Buraq gəlsin.

Horatsio gedir.

Ah! Çinajət... Ufaşyq bir xəbər, səni bir fəlakət doquraçaq ilə qorqudur. İnənəzlyq, sybhə, biləixtjyar gynahın qara sirlərini aşylar.

Ofelija

(*İcəri iyjyrərək*)

Danimarqanıň gözəl qralicəsi haradadyr?

Qralicə

Ofelija neçəsən?

Ofelija

(*Oqujur*)

Sizcə bəlli mənim dostum.
Şanlı ijit bir ər idi.
Əlkəmidə qorqu bilməz.
Mybariz bir əskər idi.

Qralicə

Aman, zavally Ofelija, nə oqujursən?

Ofelija

Nə oqujuram? Dinləjiniz, gərynyz nə gözəl
mahmıdır.

Uzaq-uzaq bizdən uzaq,
Bir adada o ölmüşdür.
Yzərində məzar daş,
Topraqlara gəmylmüşdür.

Qralicə

Fəqət Ofelija...

Ofelija

Rəça edirəm, dinləjiniz.

Sarıqlar bir aq kəfəno,
Qazıqlar qara bir jər;
Tabutunu göz jaşılə
Şu məzara endirdilər.

Qralicə

(Daxil olan qrala)

Aman, baqınyz əzizim, bu zavallı aqıyma-
lıdır.

Qral

Ofelija, nə olmuş sənə?

Ofelija

Nə oluram? Hec bir şey, təşəkkür edirəm, bilir-
misiniz bajquş əvvəlləri bir qız idi. Sonradan də-
nyb bajquş oldu. Sən indi nə olduqunu bilirsən, an-
çaq nə olaçaqıny bilməjirsən. Xoş gərduyk, xoş gəl-
mişsiniz.

Qral

Zavallı atasıny unudamajır.

Ofelija

Atasıny, bu nə boş sözdür? Atasıny... Hec joq.
Burası var ki, qızcaq Valentin gınyny tam sə-
hərində gəlib dejir:

Goldim sənə sevdicijim
Bejlə erkən; gizlindən.
Pəncərənin altındajım,
Mənə Valentin ol sən.
O tələsik gəjirərək,
Javaşcadan gəl dedi.
Sevdicimə coq and icdi,
Sən əldatdı, sevmədi.

Qral

Jetər, Ofelija.

Ofelija

Əvət, o qız əldatdı. Bu hec, ançaq necin and
icirdi? Gynah dejilmi?

Bu viçdan ki, insanda var
Doqru sevgi gərəkməz.
Qız girmişdi qadın cıqıdı,
Oqlan gylər, qız cəkməz.
Qız dostuna səjlədi ki:
Bu nə işdir sən dıtdın?
Mən ki, səni unutmadıym,
Bəs sən necin unıtdın?
Oqlan gilyb çavab verdi:
And icdijim jadımda
Bilməzdimmi bunlar həpsi
Bir ələjib, bir saqı.

Qral

Bu coqdanmı belə olmuşdur?

Ofelija

Bunlar hamıny kecər gedər, inanınyz, jalyınyz
səbr ediniz, ançaq onun sojuq topraqı basdırıldı.

qəlyb dıyşunıncə mənım aqlamaqym gəlir. Bunların hamıssın qardaşım biləcəkdir. Sizə isə məsləhətinizə qarşı təşəkkür edirəm. Tez qaretimi veriniz. Geçəniz xəjrə qalsın, əzizim, keçəniz xəjrə qalsın (*qacbr.*)

Q r a l

Onun ardınca gediniz. Qorujunuz onu.

Horatsio gedir.

Atasının ölmündən kədər zəhəri onun qəlbini zəhərləmişdir. Goryrmysən Gertruda, fəlakət tək-tək gəlməyir. Gələndə, jəqyn-jəqyn gəlir. Polonius öldy, oqlun suryldy, o dəliliinə görə syrgyn edilməli idi. Budur, xalq da həjəcəna gəlmiş, ixtilal səqarır. Poloniusun ölmündən şybhələnir, rıssyldaşır. Biz onun ölmünün səbəbini gizlətməməliydik. Budur, Ofeliya əqlini şaşırması, hamıssından aqıyır orasıdır ki, aldyqym xəbərlərə görə onun qardaşy gizlinçə buraya gəlmişdir. O şajeələr buraqyr, atasının ölmündə bizi myttəhim edib, intiqam almaq istəyir.

Oh, əzizim Gertruda, qəlbın bu qədər aqıyırca dajanması gücdür.

Səs-kyj eşidilir.

Q r a l i c ə

Bu nədir? Xalq iqtışaş edib gurultu qorarmasıdır.

Q r a l

Kim var orda? Qoruçular, qarıylar qorujunuz!

H o r a t s i o

(Girərək)

Oral əfv edərsiniz, Lajert bir jəqyn dostlarım ilə çoşqun bir dənizin aqıqlı daıqlarım kibi sizə doqrı

basqın jəyır. Onlar hamıssı silahlıdır. Əhali də böyük bir izdihamla arqalarınca qoşub «Lajert sən bizim qalımız ol» deyə daqıyır. O, xalqa jalvarır, atasının ölmünə qarşı intiqam aldyрмаq istəyir.

Q r a l i c ə

Intiqam jənə də onların öz başlarındə partla-jaçaqdyr. Anlamazlar. Onun ardınca gedirlər.

L a j e r t
(Səhnə arqasından)

Nərədədir o, nədədir qal? Kec! Kec joldan, kec! (*icəri atblaraq.*) Ver mənım atamı!

Q r a l i c ə

Lajert, bu nədir? Sakit ol!

L a j e r t

Joq! Sakit olursam məndən şarısız, şərəfsiz, namussuz bir adam joqdur.

Q r a l

Qralıca, maraq etməjiniz! Myhakəməsiz Lajertın sözləri məni qorqutmayıır. Səjlə Lajert, nə istəyir-sən?

L a j e r t

Нань мənım atam?

Q r a l

Əldy.

Q r a l i c ə

Və onun ölmündə biz myqəssir deyjilik.

Q r a l

Pəki, nə oldu Lajert? Soruş mən cavab verirəm.

L a j e r t

Joq, belə sözlərlə məni aldatmaq olmaz, səjlə, o əldy, onu kim əldyrdy, cavab ver, joqsa oqulun intiqamь mydhiş olaçaqdьr.

Q r a l

Pəki, kimi gözləjirsən.

L a j e r t

Sən qatili mənə verəcəк olsan, atamьn şəraf və ixlasyьnь qalqьsyьnь mənim silahьm saqlajaçaqdьr.

Q r a l

İştə jenidən mən Lajerti tanıyьram. Jaqşь oqul—xajin ixtilalсь olmaz, gynahсьzlardan intiqam' almaq istəməz, joq. O ancaq myqəssirlərdən intiqam alar.

L a j e r t

Əvət, myqəssirlərdən.

Q r a l

Sən onlarь өjrənərsən.

L a j e r t

Qoj onlar məhv olsunlar, o zaman jenidən mənim qanьm və həyatьm vətən və qralьndьr.

Q r a l

Jetər, qoj oqul öz atasьnьn өlүmyndə myqəssir olub-olmadьqьmь myhakəmə edib kəsdirsin.

X a l q
(Səhnə arqasьndan)

Бурақьныз ону, бурақьныз!

L a j e r t

Bu nədir?

Ofeliya kyləş və cicəklərlə bir dyrly bəzənmiş olaraq girir.

Quru bejnim! Təkyl göz jaşlarьm! Mənim bacьm səni bu gynə salanlarla mən hesablaşaçaqam. Sevimli bacьm, Ofeliya! Bizə qijmətli olan hər bir şeji səadət və məhəbbət—hamьсь-hamьсь jyz dən-dərinçə əqilsiz olmaq daha jaxşьdьr.

O f e l i j a

Uzy acьq basdьrdьlar topraqa.
İxtijəryə qəbrə təslim etdilər.
Göz jaşьndan topraqlarь jьqandь,
Aqladьlar, ajrıldьlar, getdilər;
Allaha əsmarladьq, əzizim.

L a j e r t

Zavallь bacьm, sən əqilli olaraq məni intiqama saqьrsajdьn, mən bu qədər kənyilly gedəməzdim.

O f e l i j a

Doqrudan siz də bunu oqujunuz:

«Rədd olsun çani
Çanijə e'dam!»

Bilirmisiniz gözəl dəstandьr. Bu bir pəhləvanьn ьzyьnь qacьran qulluqcu haqqьndadьr.

L a j e r t

Onun dəhiliyi məni də cьldьr.

O f e l i j a

(Cicəkləri ajbərarəq)

Baq, bu cicəjin mə'nası odur ki, məni xətrlə əzizim, sevdijim məni xətrlə... bunun da mə'nası odur ki, məni unutm!

L a j e r t

Zavallıyn jaddaş əqlindən artıq yaşayır.

O f e l i j a

Baq, bu da bir cicək, bu da biri, bu da biri, bu da aşı otdur. Bu sənin uşun və mənim uşındır. Siz bunu ancaq bajramlarda tapırsız. Kədər, adam uşun bajramdır. Bu da bir cicək, qərənil joqdur, əfv edərsiniz atam ələndən bəri hamıssı solmuşdur, ancaq qorqmaırsız, o ki rahatlıqla ölmüşdür.

Bir oşun bir aırsıq,

Hec biri olmasadı.

L a j e r t

Xəjal, kədər, ehtiras və dəlilik belə onda gözəldir.

O f e l i j a

(Oqujur)

Artıq onu gərəməjiz,
Gəldi pərs soldu jaz.
Əldy onu basdırdılar,
O bir daha qayıtmaz,
Topraq üstə uc aqış var,
Aıtda qoşa tək yaşayır;
Şimdi əşsyz aqışlar
Əsən kıləkülər oqsayır.
Aqlamajın dəndim kibi,
Dua edin səfətlə,
Ulu tanrı sən əsırgə,
Əşyn ona təhmət elə.

kəbelə bytyn bivaris ələnlərə də rəhmət elə, dua oqujunuz, onun uşun və allah bilsin sizinlə

L a j e r t

Ulu tanrı, bu zavallı beləcə məhv olmaırsıdır?

Q r a l

Lajert, mən də sənınlə barəbar təssyf edıram. Sən məni haqlı gərəçəksən. Gədəlim; mən sənınlə qoşmaırsız. Bir xəjanətdən qorqur isən, dostlarınlə da oşynlə al, qoş onlar sənınlə mənim aramda munsıf olsınlar. Əjər onlar məni mıqəssır geryrlərsə, o zaman mən taşmsı, həjətmı, hər bir seşimi sənə qarşılyq verməjə hazıram. Fəqət haqlı olursam, o zaman dışmaırsızdan intıqam almaq uşun, öz qıvvətini mənimlə birləşdirməjə razı ol.

L a j e r t

Qoş siz deşən olsun, fəqət atamın belə oşymı. gizlındən dəfn edilməsi, məzarınlın lazımsıncə bizə deşilməməsi, təntənəsiz-dəbdəbəsisz, lazımi ehtiram gəstərlmədən basdırlması—bunlar hamıssı məni intıqama seşq edir. Jerlər və geylər hesab istəməjı məndən tələb edirlər.

Q r a l

O hesabı da mən sənə verməjə hazıram. Mıqəssırın boşnuna çəza təbərşini jenəcəkdir. Məni təqib et

Horatsiodan başqa hamıssı gedir.

H o r a t s i o

(Tək)

Hamlətdən məktub. Qərıbədir. Mənə və qrala jazır *(oqujur)*. «Horatsio bu kaqırsı alıncə bil ki,

tezliklə məni görəcəksən. Dəhşətli bir iş məni İngiltərəyə getməkdən saqladı. Rozenqrans və Gildens-tern mənsiz oraja getdilər. Bununla gəndərdijim ikinci məktubu qrala ver. Mən sənə bir coq əcajb soyləəcəyəm. H a m l e t ». Bu nə deməkdir, mən anlamayıram.

Oral və Lajert qajədbərlər.

Q r a l

İndi sən mənə öz dostluğunu qajtarırmısan, Lajert? Sən anladımı ki, mən də eləcə bir qorqu altında idim, mən də sənin atan kimi tələf ola bilərdim.

L a j e r t

Mən gəyrəm, anlaşıram, fəqət hələ orasın anlamayıram ki, nə usun siz məhv olmaq qorqus qarşısında ikən, çinajəti çəzasız burayrdınız?

Q r a l

İki myhım səbəbə gərə, mən sənə dedim, Lajert. Jənə təkrar edirəm: Hamleti qralicə coq sevir. Onun həjatə öz oqlunun həjatilə o qədər sızq baqlanmışdır ki, Hamletin ölyümü qralicənin ölyümü olmuş olardı. Əzgəni ona fəda etməkdən qralicəni hec bir şey saqlajamaz. Bir də xalq Hamleti sevir. Myhakəməsiz kitlə Hamlet usun havar sızqacaqdır ki, beləliklə myqəssirə atılmış intiqam oqu, asanlıqla qajədbə nişancınlın öz köksünə sançyla bilərdi.

L a j e r t

Ata! Demək, sənin şərfətsiz ölyümün intiqamsız qalacaqdır. Sən də mənim başım, allahın gözəl məxluqu, intiqamsız məhv oldunuz. Joq, joq, mənim

qəzəbimi hec bir şey, hec bir şey sojudamaz. Mən qatıldən uzaq dənizlər ardında belə olsa intiqam alaçaqam.

H o r a t s i o

(Jaqlaşır)

Oral, mysaidənizlə... Hamletdən məktub.

Q r a l

Məktub? Hamletdən? Kim gətirdi?

H o r a t s i o

Məktubun kiminlə gəndəridijə mənə bəlli dejidir. Onu prins özy sizə soyləyə bilər.

Q r a l

Lajert eşidirmisən? Horatsio! Sən gedə bilərsən.

H o r a t s i o

Mən prinsə qarşylamağa gedirəm. *(Gedir.)*

Q r a l

O buradadır, fəqət onunla gəndərilənlər nə oldular? Anlamayıram, məktubu dinlə: «Mən sızlaq və tək öz atamın ölkəsinə, sizin və anamın məmləkətinə qajədbəram, maraqlə dənüşümün bytyn səbəblərini şəxsən sizə nəql edərəm».

L a j e r t

Jazə onunmudur?

Q r a l

Əvət, Hamletin jazəsıdır, Lajert! İndi məsləhət gərə, anlat, soylə mən nə etməlijəm? Mən Hamletin taleini haqlə bir intiqama təslim etməyə hazıram.

L a j e r t

Qoj gəlsin, mən çəsərətlə onun önyündə durub deyəmə: «qatil!»

Q r a l

Ançaq bu qədər?

L a j e r t

Qoj vuruşda ikimizdən, kimin öləcəyini tale' həll etsin.

Q r a l

Talein gəzy kordur. Fəqət biz ona jərdəm edərik, və intiqam jolundan sarpmaz. Intiqam təj'in edilən jərə sьrьpьmьş olar. Lajert sən mənə e'timad qazandırmalısan, mən öz gizlin fikrimi sənə acaq-qam.

L a j e r t

Ипатьыз ki, mən sizin ucun kor-korana bir alət oluram.

Q r a l

Sən bilirsən ki, Hamleti myhakəmə etmək və çəzalandırmaq mənə mümkyn dejildir. Ançaq bir jol vardı, biz eşiddik ki, sən çəld bir mybarizsən. Hətta butyn Fransanın özyündə belə səninlə bəçara-çaq bir rəqib bulunmamışdır. Hamlet coqdan səninlə jərgəşmaq istəjirdi.

L a j e r t

Bizə jər veriniz, o zaman mənim silahım—mənim ən doqru joldaşım—düşmənin qəlibi harada carp-dьqьpь tez bula bilər.

Q r a l

Sən oğasьnь unudursan ki, burada qanlı vuruş mymkyn dejildir. Mənim mevqe və mynasəbətım buna razь olmaqьma jol verməz.

L a j e r t

Neçə?

Q r a l

Mən sənə mysaidə edəcəк olsam da kim bilir ikinizdən kim tələf olaçaqdır. Belə bir vuruş, bir qьsas, bir çəza olurmu? Lajert. Sən atanь sevirmi idin? Səjlə, qatildən qьsas almaq istəjirmisən?

L a j e r t

Mən... mən onun çəllədi olmaqə hazьram.

Q r a l

Jetər. Bəşqalarьnьn jəmynda nifrətini gizlət. Qoj Hamlet qəjьtsьn. Mən sizin ucun dostlar kibi, sənət və bəçarəq rəqibləri kibi, silah ilə jərgəşmaq imkanь dyzəldəmə, mən sənə qarşь mərəç bəqləşəram, o məhv olub gedər.

L a j e r t

Neçə məhv olar?

Q r a l

Mən sənin silahьna əldyrgyçy bir zəhər syrtəmə. Hamlet hər kəsə e'timad etdiji kibi bu hiləni də əqlinə gətirməjəcəkdir. Sən də bir toqunuşla Hamleti məhv edə bilərəsən.

Lajert

Gizli bir qətl?

Q r a l

Joq, bu qətl dekil, qanun xaricində olan bir çəniyə qarşə qəsasdır. Bununla Lajert! Sən atanın ölümy ucun intiqam alar, mənim də həyatım təhlükədən qurtarar, çəniyə də cəza vermiş olursan. Bu nə səsdir? Qralicə tələsik buraja gəlir. O Hamletin anasıdır, Lajert sus. Gertruda sənə nə olmuşdur?

Q r a l i c ə

Fəlakət bizi adəm-adəm izləyir. Lajert sənin bacın olmuşdur.

Lajert

Necə? Ölmüşdür?

Q r a l i c ə

Əvət, ölmüş, boqulmuşdur.

Lajert

Bəyik jaradan!

Q r a l i c ə

Sajın sahilində səyud aqacının parlaq sulara kəlgə saldıq yerdə, Ofelija oqujaraq cıcəklərdən əkilil toqujarmuş, öz əklillərini aqacdən asmaq istəmiş, bu halda budaq sənəmş, zavallı suja düşmüşdür, suda da qorqu və ölümy dujmajaraq zavallı oqujur və əklillərini toqujarmuş. Nihajət, palıtarı ıslanmış və jazıq qızqaz suja batmışdır.

Lajert

Boqulmuşdur?

Q r a l i c ə

Əvət boqulmuşdur, boqulmuşdur.

Lajert

Aman jazıq başım, mənim qəlbimdə janən nifət əlavələrini göz jasımla səndyrəcəjimdən qorqu əqləməjəram... Joq, göz jasırların aqı, mən onları gizlətməməlijəm. (*Gedir.*)

Q r a l

Gədəlim Gertruda! Mən onu bəyik bir cətinliklə ovundura bilmişdim, o jənindən aqıqlana bilər. Tez ardınca gədəlim.

BƏŞİNCİ PƏRDƏ

BİRİNCİ GÖRÜŞ

M ə z a r l ı q, i k i m ə z a r c ı k y l y n k və s ə j i r ə ilə g i r i r l ə r, b i r i m ə z a r q a z ı m a q a b ə s l ə j i r

1-çi məzar cı

O ki öz-özünü o dənijəyə gəndərmişdir, indi onu jaxş b i r a d a m k i b i b a s d ı r m a q o l u r m u ?

2-çi məzar cı

Təbii, tez ol, qəbri qaz b. Həkimlər onu ləz m ol-
duqu kibi bas d ı r m a q ı q ə r a r a a l m ı ş l a r d ı r.

1-çi məzar cı

Bu neçə ola bilər? Ax b o, öz xoşu ilə özünü
cajda boqmuşdur.

2-çi məzar cı

Bəlli olmuşdur ki, öz istəgilə olmamışdır.

1-çi məzar cı

Neçə jə'ni? Hər şey insan b n öz istəgilədir. Əsl
səbəbjət də buras ıdır. Mən bədənimi suja bat ı r ı r -
sam, bu demək bir işdir. İş də bir iş gəyr. Əsl iş
doqur, bundan sonra da işin işlənməsi və işin gəyl-
məsi... deməli, nə dejrən de, o öz xoşu ilə özünü
boqmuşdur.

2-çi məzar cı

Bura baq, joldaş...

1-çi məzar cı

Dajan, dajan. Baq bu su, belə. Bu da adam, belə.
Hərgah adam suja tərəf getdi, boquldu, istər bəhs
etsin, istər bəhs etməsin fərqi joq, o getmişdir. Gə-
dünmy? Kişi, qadın joq, hərgah bu qız getsəydi belə
səqard b ki, özünü boqmuşdur. Ax b r d a b e l ə s ı q ı r k i,
özünü öldürmək istəmən, öz ölmündən myqəs-
sir dejidir. Hə...

2-çi məzar cı

Bəs qanun ilə (şəriət ilə) neçədir?

1-çi məzar cı

Qanun ilə hələ belədir ki, var. Mən də elə qanun-
la dejrəm.

2-çi məzar cı

Ehej, belə dejidir, o qız kybar bir qız idi. Ona
gərə də belə kybarlara lajiq bas d ı r ı l ı r.

1-çi məzar cı

Bəs neçə? Elə o jamandır da, hər kəs gycly
olsa demək özünü boqa da bilər. Joldaş, kyraji al,
tez ol qurtar. Bilirmisənmi dənijədə sənətçə baq-
bandan və qəbir qaz b j a n d a n q o ç a m a n b i r şey joqdur.
bunlar b n peşəsi ən qədim peşədir. Adəmdən qalma
peşədir.

2-çi məzar cı

Jaxş b, deməli hər şey ki bojykdyr, jə'ni qədim-
dir, deməli, hər şeydən jaxş ıdır. Eləmi?

1-çi məzarсы

Aj majmaq, amma sən də qərribə majmaqsan ha.
Əlbəttə.

2-çi məzarсы

Deməli, eşşəgin yaş məndən coq olsa, demək
məndən yaxşıdır?

1-çi məzarсы

Baq dajan, mən səndən soruşum, sən də cavab
ver.

2-çi məzarсы

Soruş görək.

1-çi məzarсы

Dynjada hər şeydən məhkəm tikilən şey nədir?

2-çi məzarсы

Hər şeydən məhkəm nədir? Dar aqaş, cunqy o
bytyn sakinlərindən coq yaşayır.

1-çi məzarсы

Bu cavab cunqy sənin özünə dar aqaşından as-
maq lazımdır. Majmaq, bir kəlləni qurdala, fikirləş.
Hər kəs jamanlıq eləyir, onun cunqy dar aqaş yax-
şıdır, sən də ki jamana yaxşı deyərsən, deməli, sənə
də jamanlıq lazımdır. Mənim sözümə cavab ver.

2-çi məzarсы

Sözüne? Jə'ni dynjada hər şeydən məhkəmraq
tikilən nədir?

1-çi məzarсы

Cavab ver, vəssəlam.

2-çi məzarсы

Baş ystə, bilirəm.

1-çi məzarсы

Bilirsən de də.

2-çi məzarсы

Aqtarsan doğrusu joldaş, bilməyirəm, coq bir
fikirləşim.

Hamlet və Horatsio gəlirlər.

1-çi məzarсы

Baş jərə başı jorma, tənbel eşşək aqaşla je-
jinləməz. Səndən soruşsalar ki, dynjada hər şeydən
məhkəm nə tikilir, deyinən ki, qəbr. Cunqy onu insan
cunqy həmişəlik, ömürlyk tikirlər. Get şərab gətir!
Məzarçılardan biri gedir, biri də məzar qazır.
oqujur.

1-çi məzarсы

Mən bir igit gənc idim.

Oquyardım, gylərdim.

Şimdi artıq qoşaldım,

Bir mən qaldım, bir dərdim.

Hamlet

Gərəsən, bu jaramaz nə jərdəyənə anlaıyrm.
Məzar qazmaq və oqumaq.

Horatsio

Adət onu öz peşəsinə alıyrm.

H a m l e t

Doqrudur, əl calıyırkan baş jada düşməjir.

1-çi məzarсы

Illər kecdi, qoçaldım,
Zaman işin jeritdi.
Jaman gynlərə qaldım:
Gənçlik getdi, gyc getdi,

Bir kəllə atbr.

H a m l e t

Jəqin bu kəllənin də dili varmıyş. O da beləçə oqujurmıyş, indi bu jaramaz onu ilk qatil Qabilin kəlləsi kibi bajıra atdı. Halbu ki, bu qədər asanlıqla tolazladıq bu kəllə bəlkə də bəjyk bir diplomatın və ja da bəjyk bir dınyanı idarə etmək istəjən bir adamın başı imiş, dejilmi?

H o r a t s i o

Ola bilər, prins.

H a m l e t

Bəlkə də bu kəllə bəjyk bir məharətlə «gyn aj-dın! ə'lahəzrət! həsmət-rənahımyz, vucudumuz səlamətmidir» dejə bilən saraj nüçəbasından birisinin başı imiş. Bəlkə də bu filan aqanın başı imiş, və filan aqanın atıy tərifləjirmiş ki, ona baqıyşlasınlar. Ola bilər?

H o r a t s i o

Əvət, prins.

H a m l e t

Əvət, təbii əvət... İndi isə cənab qurdun şikarı olub qalmıyşdır. Dişləri təkilymyş, bu jaramaz mə-

zarсынын кyлынгyндөн əzilmış, istə o bəjyk baş belə olmuşdur. İnsanı düşyundurməjə laji tuhaf bir təbəddylat. Təsəvvyrə sıqıyşmajır ki, artıq bu kəllələr (kosalıbaqac) ojnamaqdan başqa bir şeyə jaramaz olmuşlar. Bunu düşyundykçə mənim öz kəlləm cat-lajır.

1-çi məzarсы

İnsan qəbrə mybarizkən,
Son gejjimi, donu bu.
Jaşa, jaşa oləçəksən,
Jaranmıyşın sonu bu!

Bir kəllə daha atbr.

H a m l e t

Budur, bir kəllə daha, pəki, bu kəllə bir qanun-cunun, bir huquqşinasın kəlləsi olamazmı? İndi onun qanunları, işləri, dolanbacları, fərıldıqları harada qaldı? Neçə də gər bu köbud jaramazın kылыngynə dajajır, bir söz deməjir. Nə ucun məhkəməjə şikajət etməjir? Ha... ha... ha... Bəlkə də bu vaxtilə mylk alıb-satan, kaqıyşlar dızaldən, özgə mylkyny bənimləjən mahir bir fərıldıqсы imiş. İstə bytyn tozlu kaqıyşların sonu budur ki, öz kəlləsi də toz ilə dolmuşdur. İndi onun sənədləri, təməssykləri, fajizləri nə oldu? Bytyn sənədlərilə o, iki sənədin kaqıyşından coq olmajan bir parca jeri ala bildi. Onun təkçə sənədləri bir qutuja jerləşməzdi. Halbu ki, jejələrinə ondan artıq jer qalmadı. İndi bu zavallıja bytyn əmlakından bu bir parca jeri də verməjirlər, onu da öz varislərinə buraqmajaçaqdyr. Hej-hat!

H o r a t s i o

Натьмызын talei bu.

H a m l e t

Pergament qojun dərindən jarylyr, dejilmi?

H o r a t s i o

Dana dərindən də jarylyr.

H a m l e t

Bu gənlərin üzərində jazylanlara gyvənlər öz-
ləri qojun və danadrlar, mən bu məzarcilə qonuş-
maq istəjirəm. Ej dəli baş, bu məzar kimindir?

1 - ç i m ə z a r c ы

Mənim. (*Oqujur.*)

Jaşa, jaşa oləcəksən,
Jarannıñşın sonu bu!

H a m l e t

Oraşny bilirik ki, sənindir, cunky sən onu qa-
zyrsan. Ançaq orada kim olaçaqdır.

1 - ç i m ə z a r c ы

Siz olmajaçaqşyñyz, qəbirdə olmadıqşyñyz bunu
gəstərir. Mən isə qəbirdəjəm, ançaq mən də olmaja-
çaqam.

H a m l e t

Bura baq, əzizim! Eşələjib qəbirdən cəgən-pərən
cəqartma.

1 - ç i m ə z a r c ы

Xajyr, əzizim, mən onlar qazyb cəqartmajram.
Qazyjyb basdırğram.

H a m l e t

Səjlə, bu qəbir hansy adam uscundy?

1 - ç i m ə z a r c ы

Əfəndim, bu qəbir adam uscun dejildir.

H a m l e t

Pəki, hansy qadın uscun olsun?

1 - ç i m ə z a r c ы

Qadın uscun də dejildir.

H a m l e t

Pəki, bu məzarda kimi basdırğaçaqlar?

1 - ç i m ə z a r c ы

Burada bir vaqt qadın, indi isə hec nə olmayan
birini basdırğaçaqlardır ki, o indi nə ojanlyqdır, nə
də bu janlyq.

H a m l e t

Qocaq adamdır, onunla ehtijatly danışmalıdır.
Joqsa bizi söz altında basdırar. Doqrusu Horatsio.
dejesən, dunya aqyılanmışdır. Adamlar ədiblərdən
başlamış kəntlilərə qədər hamıy söz gyləşdirirlər.
Ançaq coq vaqt ikinçilər daha jerində dejirlər, coq-
danıy sən məzarcısan?

1 - ç i m ə z a r c ы

Bizim mərhum qralımyz, Fortinbras məqlub
etdiji zamandan bəri.

H a m l e t

O zamandan coqmu kecmişdir?

1-çi məzarсы

Sanki siz bilməjirsiniz? Bunu ahmaq da bilir ki, indi dəli olub İngiltərəyə göndərilən prins Hamletin doqquduqu ildə idi.

H a m l e t

Pəki, Hamleti İngiltərəyə nə ucyn göndərmişlərdir?

1-çi məzarсы

Nə ucyn? Ona görə ki, o dəlidir. Orada əqillənər, əqillənməzsə də fərq etməz, İngiltərədə eji joqdur.

H a m l e t

O nə ucyn?

1-çi məzarсы

Сынкы İngiltərədə һәмьсь dəlidir.

H a m l e t

Pəki, nədən o dəli olmuşdur?

1-çi məzarсы

Dejirlər ki, coq qəribə olmuşdur.

H a m l e t

Coq qəribəmi?

1-çi məzarсы

Əvət, coq qəribə. Əvvəldən olmajan bir şeji itirmişdir.

H a m l e t

Pəki, dəliliği nə ystə olmuşdur?

1-çi məzarсы

Jəqin ki, jər ystyndə. O jər ystyndə ki, mən gərəк onda qəbir qazыjаjдым, o da dəli olajды.

H a m l e t

Bura baq, insan topraqda necə vaqta cyryjyr.

1-çi məzarсы

Saqıjында bir az cyryk olmazsa, belə səkkiz, doqquz ildə, dəbbax jəqin doqquz il qalar.

H a m l e t

Pəki, nə ucyn dəbbax o birilərdən coq qalыр.

1-çi məzarсы

Сынкы onun gəny saq ikən bərkijir. Sonra su buraqmajыр. Su isə bu jaramaz əyləri hər şejdən tez korlajыр. Baq bu kəllə ijirmi ildir ki, bu məzarda jatmışдыр.

H a m l e t

Jaxşь kimindir o?

1-çi məzarсы

Bir hejvərəninki, sizçə kimin ola bilər?

H a m l e t

Mən bilməjirəm.

1-çi məzarсы

Allah bəlasıny versin, jaramaz, nadyryst bir joi
o mənim başıma şərab tökmüşdyr. Bu məşhur Ju-
riqin—qralın dəlxəkinin kəlləsidir.

H a m l e t

B u m u ? (*kəlləni əlinə albr.*)

1-çi məzarсы

Bəli, bu.

H a m l e t

Oh... Zavallı, Horatsio mən onu tanıyırdım. Bu
jaman kefçil və əqilli bir adam idi. Nə qədər məni
qucaqında gəzdirmişdir. İndi isə neçə kifir olmuş-
dur. Burada dodaqları vardı ki, məni öpyrdy. Za-
vallı; bir zaman hər kəsi qəhqəhələrlə gylməyə mə-
bur edən lətifələrin, gylüşlərin, nəqmələrin nə oldy?
Hec olmazsa öz-özünə gylmək ucyn biri belə qalma-
dı. Nə sarsaq görünüşyn vardı. Hec bir sözyn joq-
dur. Artıq gozəlləri mədh edib gylдыrməyə gedə-
məzsən. Mənə baq, Horatsio.

H o r a t s i o

Bujurunuz, prins!

H a m l e t

Olmaja bəyjk Iskəndərin də başy indi belədir.

H o r a t s i o

Əvət prins, belədir ki, var.

H a m l e t

Elə belə də məzar qoqusu verir! Fu!..

(*Kəlləni albr.*)

H o r a t s i o

Belədir ki, var, prins.

H a m l e t

Horatsio, insan nə qədər alcala bilərmiş. Elə isə
bəyjk Iskəndərin, bəyjk vycudu bir daxmaja suvaq
ola bilməzmi?

H o r a t s i o

Bu bir az əqlə batan dejil, prins.

H a m l e t

Harası əqlə batan dejildir. Biz belə dysynə bi-
lərik: Iskəndər öldy, basdırdı, cyurdy, cyrunty-
sy torpaq döndy. Torpaq pəlsəq, pəlsəq divar-
larda suvaq. İştə diri torpaq dınyjalary sarsıdyr, öy
torpaq isə daxmalara suvaq olur.

(Çanly torpaq dınyjalara həkmyranlyq edərdi
Zaman onu divarlarda pəlsəqlərə döndərdi)

Javaş, səssiz! cəkiləlim: Qral gəlir.

O f e l i j a n ы n *tabutunu gətirirlər. Lajert,
qral, qralicə, saraj adamları*

H a m l e t

Qral və qralicə, saraj adamları bu nə demək-
dir? Lajert neçə də məhzundur? (*Tabutu məzarı
buraqırlar.*)

L a j e r t

Rahat uju, sevimli başım! Асып-өлван сисәкләр
мәзарынь бәзәсин.

H a m l e t

Neçə? Ofelija? Bu nədir?

Q r a l i c a

Əlvida Ofelija, mən əvvəlləri Hamletim usyn
səadət gətirəcəjini xijal edirdim. Sənin gəlinlik ta-
сып usyn сисәкләр һазырайдым. Indi onларь sənin
məhizun tabutunun yzərinə sərirəm.

L a j e r t

Lə'nət olsun məl'un qatilə. Təkməjin topraq.
Бурақыңыз, son dəfə başымын yzünə бақтамақ istə-
jirəm, məni də başыmla bir jerdə basдығыңыз.

H a m l e t

O kimdir orda aqlajır? Kimdir belə асы fərjad-
лар qorарыг.

L a j e r t

(Onun yzərinə atblər)

Məl'un qatil!

H a m l e t

Javaş, javaş. Boqazымдан nə usyn dutursan.
Sən mənimlə dəjysəməzsən, əzizim!

Q r a l

Айығыңыз onларь.

Q r a l i c a

Hamlet! Oqlum, Hamlet!

H a m l e t

Joq, mən saq ikən ondan geri qalmam, o өз
kədərilə məni təəccybləndirmək istəjir, fəqət qbrq
min qardaş belə Ofelijаны mənim qədər sevəməzdi.

Q r a l i c a

Aman, o jenə dəlirdi.

H a m l e t

Sən nə istəjirsən? Aqlamaqмы, vuruşmaq, əl-
mək, onunla bir məzarda olmaqмы? Bu bir əcajib
dejl, mən də, hər şeyə, hər şeyə, hər şeyə һазырам.
Mən onu qardaşdan artыq sevirdim. *(Tələsik gedir.)*

Q r a l

Gediniz arдыңа; o сылдырды. Gertruda, aqlama!
Biz hələ məs'ud gynlər gərəçəjik. Lajert səhbətimizi
хатырлаjыгмысан? Indi onun içрасы usyn vaqt ola-
caqдыг.

Hambsь gedir.

İKİNÇİ GƏRYS

Sarajda bir salon

H a m l e t və H o r a t s i o

H a m l e t

Əvət Horatsio mən onларь aldatдым, mən əlym-
dən jaqa qurtардым. Mən əzүmy dəli gəstəgərek

məktubu gizliçə gətyryb oquja bildim və dəjişdir-
dim. Jaqşь ki, atamьn məhyry janymda idi. Onunla
məhyrlədim. Məktubda nələr jazylьььь bilmək
istəjirmisən?

H o r a t s i o

İstərdim, prins.

H a m l e t

Orada, catan kibi mənə öldürmək usyn fərman
jazylьььь, təəçyь etmə əzizim. Rozenqrans və
Gildensternə hədiyyə olaraq, mən də jazdym ki, İngil-
tərəjə catan kibi hər ikisinin bojnı vurulsun. Qoş
indi onlar bilsinlər ki, gyclylər sarььььkan, iki
xəncər arasьnda durmaq nə qədər qorquludur.

H o r a t s i o

Bu qral dejil, bir çanidir.

H a m l e t

Onunla işimiz bitmişdir. Atamь öldyrən, anamь
əqləşььььə dьşyrən və mənim də əlyumь usyn
tor quran alcaq, təxt-taç oqrusu məhv olmalьььь.
Çəniyyə qarşь bu çəzanь mənim vəçdanьm məndən
tələb edir. Ona toqunmajьь dьnjənyə ləkəndirmə-
sinə jol vermək özy bir çinajətdir.

H o r a t s i o

O tezliklə sizin fikrinizi dujaçaqдыр.

H a m l e t

O vaxta qədər iş bitmiş olar. Onun son dəqiqələri
jətişmişdir. Ançaq Lajerti təhqir etdijim usyn, indi

vəçdanьm məni sьqьr. Əzymdən sьqdьm, mən onun
kədarinə hərmət etməli idim. Onun talei mənim tale-
imə bənzəjir.

H o r a t s i o

Gələn var, prins. Allah eşqinə javaş!

O z r i q

(Gəlir)

Şərəfətməab prins! Danimarqaja dənysynyzlə
açizana təbrikmi təqdim edirəm.

H a m l e t

Təşəkkyr edirəm, Horatsio! Sən bu dozanqur-
dunu tanıjььььsan?

H o r a t s i o

Xajьr, prins.

H a m l e t

Onda qazanmışsan. Onu tanımaq əjьbdьr, o
zəngindir. Bu həjvanьn bir coq həjvanlağь vardьr.
Əzy isə tojlə jərinə qral sarajьna soqulur. Onu da bil
ki, bu meymunun bir coq camurlağь vardьr ki, adam-
lar ona topraq dejirlər.

O z r i q

Əlahəzrət prins, mənim ərz etmək şərəfinə
mьşərrəf olmaq istədiyim ərzi dinləməjə boş vaxtьnьz
varsa...

H a m l e t

Bəjyк məmmunijətlə.. Ançaq paraqьnьzь öz
jərinə qojunuz. O, başa ərtylmək usyn jərylьььь.
Ərtynyz.

O z r i q

Açızana təşəkkür edirəm, istidir.

H a m l e t

Joq, coq sojuqdur. Jel şimaldan əsir.

O z r i q

Əvət prins, bərk şaxtadır.

H a m l e t

Joq mənə belə gəlir ki, bərk kyləkdir və istidir.

O z r i q

Doğrudan da qərribə bir şeydir, prins. Elə bərk kyləkdir ki, və elə istidir ki, təsvirə gəlməz, prins! Qral mənə tapşırmaq sizə ərz edirəm ki... O...

H a m l e t

Самым, парадельно ортәмиз!

O z r i q

Mənə onsuz yaxşıdır, prins! Sizi inandırmaq. Təbii, Lajertin Fransadan qayıtması sizə bəllidir. And icirəm ki, o, gənclər arasında ən kamil bir gənçdir. gözəl xasiyyətlərə malikdir, simaça da gözəldir. Çəld, səvik, iti... Rıjasız və cəsarətlə deşilə bilər ki, o bytyn gənçlik üçün bir timsal, bir örnək ola bilər. Nəçib bir gənçin arzı etdij bytyn yaxşı sifətlər onda təkamyl etmişdir.

H a m l e t

O, sizin təsvirinizdə heç bir şey itirməyir, halbı ki, mənçə hər bir jaddaş onun şərəfətlərinin səjəni itirəcəkdir. Rıjasız deşilincə, onun mə'nəvi yaxşılığı da o qədar coqdur ki, ançaq gyzgy onu dyz və doqru gəstərə bilər. Qalanlar isə hamı sə jəlnız onun kölgəsi olar.

O z r i q

Sizin bujurduqunuz eyni həqiqətdir.

H a m l e t

Dutalm ki belədir, fəqət necin biz onu öz təriflərimizlə bəzəyirik.

O z r i q

Jə'ni?..

H o r a t s i o

Jə'ni başqa bir dillə səjləmək...

H a m l e t

Və necin dənişdirəniş bildirmək olmazmı?

O z r i q

Lajert haqqında mı?

H a m l e t

Əvət. Mənçə pak gözəl bəllidir ki, sizin söz ki-sənz fəsaheət və biləqət başaqlıq ilə doludur, ançaq olmazmı ki, onlar qara pula xərdağasın.

O z r i q

Prins, təbii sizə bəllidir ki...

H a m l e t

Mənə nələr bəlli olub-olmadığı bir tərəf bu-raqalmı, nə olmuşdur?

O z r i q

Prins. təbii sizə bəllidir ki, Lajert mykəmməl...

H a m l e t

Lytf ediniz, ахь мән onun mykəmməllijini nə-
dən biləcəyəm.

O z r i q

Mən ancaq onu demək istəyirdim ki, o mykəm-
məl surətdə qylync və xəncərlə vuruşa bilər.

H a m l e t

Nə olsun?

O z r i q

Qral onunla mərç quruşmuşdur. Əlahəzrət tərə-
findən altı baş yaxşy at, Lajert tərəfindən isə altı-sər
bahaly qylync və xəncər tə'jin edilmişdir. Lajert de-
jir ki: on iki zərbədən siz ona ucyny belə toqundu-
ramazsnyz. O isə dejir ki, doqquzdan ucyny vu-
raçaqam. Mybahəşə elə qyzyq başlandy ki, qral
məni sizin razy olub-olmadyyqnyz, olursanyz işi' nə
vaqta tə'jin etməjinizi əjrənmək ucyn gəndərdi.

H a m l e t

(*Düşünərək*)

Mən razy olmazsam?

O z r i q

Onda mərç pozular.

H a m l e t

Necin pozulsun? Qrala səjləjiniz, mən razyjam.
Qoş qylync gətirsinlər mən əlahəzrət qral ucyn altı
qylync və altı xəncər qazanmaqda calyşaram.

O z r i q

Belə ərz etməni bujurumusunuz.

H a m l e t

Əvət, ancaq təbii mə'nasny öz fəsahtəninizin ci-
cəklərilə syslərsiniz.

O z r i q

Həm də prins siz məsələni tezmi bitirmək istə-
jirsiniz?

H a m l e t

İstər bu dəqiqə olsun.

O z r i q

Qral, qralicə və bytyn dərbar bu maraqlı ta-
masaja qoşaçaqdyr.

H a m l e t

Pək məmnunam.

O z r i q

Ancaq əlahəzrət qral, oңca Lajertə bir necə xoş
barşdyrlyçy sözlər deməni rəça edir.

H a m l e t

Onu da japaram.

O z r i q

Əzymy sizin iltifatnyza tapşyram. (*Gedir.*)

H o r a t s i o

Prins, mən mərçi uduzaçaqnyzdan qorquram.

H a m l e t

Zənn etməjirəm. Mən qəlbənc ojnətməqə, az-coq bağarəbrəm. Ançaq Horatsio, qəlbim elə səqəlyr, elə səqəlyr ki, təsəvvür edəməzsən; jaxşə bu qəlsən.

H o r a t s i o

Necin prins?

H a m l e t

Boş şeydir, gələcək duyqusu ançaq qadınlar qorquda bilər.

H o r a t s i o

Urəjinizə bir şey damməşsa, e'tinasəz olmajb-nyz. Prins, mən gedib sizin hələ mejliniz olmađ-qəlyə bildirərəm.

H a m l e t

Joq, boş şeydir, gələcək duyqusundan qorqmaq gyləncdyr, myqəddəratəy istəji olmadan, bir sərco də məhv olamaz. Bu gyn olaçaq şey, sonraja saqlanmaz. Sonradan olaçaq şey, bu gyn olamaz. İndi olmajaçaqsa sonra olaçaqdyr. Həmişə hazır olma-lydyr. Bu qədər. Hec kəs başəna nələr gələcəyini bil-məjirsə o zaman buraq, nə olursa, olsun. (*Dalbr.*)

Q r a l , q r a l i c ə , L a j e r t , O z r i q ,
erkəklə-qadınly dərbər adamlarə və myhafizlər
(Şənlə marşə)

Q r a l

Hamlet! Lajertə əl ver!

H a m l e t v ə L a j e r t i n ə l l ə r i n i b i r - b i r i n ə
verir.

H a m l e t

Bu mənim əlim, baqəşlanmamə rəça edirəm. Hamletin Lajerti təhqir etməsinə mən dejiil, dəlilijim myqəssirdir. Fərqi joq, mən səni janlyş olaraq oq ilə öz dostumu vura biləcəyim kibi təhqir etmişəm.

L a j e r t

Jetər prins, qoj bizi özgələri myhakəmə etsinlər. Qoj özgələri bu təhqir məsələsini kəsdirsinlər. Mən isə onu unutmaqə hazəbrəm. İltifat və məhəb-bətlə mənə uzadylan dostluq əlini təbriklə qarşəla-lyr, və ibraz edfrəm. Sevgini bir sevgi kibi qəbul edirəm.

H a m l e t

Artəq jetər. Qəlyənclyrə veriniz, mən hazəbrəm.

L a j e r t

Mən də hazəbrəm.

H a m l e t

Mən sənin ucyn bir hejkəl olaçaqam, sənin məharətini qarşə mənim bağarəqsəlyəqym, sənin qalib səqəsaqəlyə tə'min edir.

L a j e r t

Siz gylərsynuz prins.

H a m l e t

Hec joq.

Q r a l

Qəlyənclyrə veriniz. Hamlet! Nədən baqlaşə-lyəqyməz sənə bəllimidir?

H a m l e t

Əvət, bəllidir. Sizin uduzaçaqıñız da jenə bəllidir. (*Qəlbəç secirlər.*)

Q r a l

Hamlet, mən sənin hər qələbəni topların gurlusunu ilə bildirməyi əmr etmişəm. Hər dəfə mən sənin saqlıqına icəçəyəm. Qədəhləri buraja qojunuz. Hər qədəhə mən bir inçi salıram ki, xəzinəmizdə bu dəjərdə cəvahir joqdur. Başlayıñız!

Qədəhlər miz yzərinə dyzylyr, onlardan birinə qral zəhər təkür.

H a m l e t

Назымьдыр?

Qəlbəçlərdən birini gətürüb qrala myraçət edir. Lajert o biri qəlbəçə dəjšir.

Q r a l

Qəlbəçlərin toqquşuna jaqsə diqqət ediniz və haman mənə bildiriniz. Qələbəyə bacqladqymız ymid bizi aldatmajaçaqdır.

Hamlet və Lajert vuruşurlar.

H a m l e t

Bir!

L a j e r t

Joq.

H a m l e t

Mynsiflər! Siz dejiniz!

O z r i q və b a ş q a l a r ь
Dəjdi, dəjdi. Даньсызсыз dəjdi.

L a j e r t

Elə olsun, davam edəlim!

Q r a l

Dajarıñız, mən Hamletin saqlıqına icirəm.

Borular və top jaylamlar.

Hamlet öz qədəhini al.

Qədəhi Hamletə verir.

H a m l e t

Joq, əvvəl işi bitirəlim. (*Vuruşurlar, qral qədəhi miz yzərinə qojur.*) Bu da biri.

L a j e r t

Buna səzym joqdur. Dəjdi.

Q r a l

Bizim oqlumuz qalib sьqacaqdır.

Q r a l i c ə

Sənin saqlıqına icirəm oqlum. (*Qədəhi alır.*)

Q r a l

Joq, joq, Gertruda icmə!

Q r a l i c ə

Oqlumun saqlıqına! (*Icir.*)

Q r a l

(*Kənara*)

Məhv oldu. Qədəhdə zəhərdir.

Q r a l i c ə

Qədəhi bəlyşəlim oqlum!

H a m l e t

Ғəşəkkыр-edirəm, hələ mybahəsəni bitirəlim.

L a j e r t

Hamlet bir!

H a m l e t

Jоқ! (*Daha qəzəqn vuruşurlar.*) Lajert, mənə bələ gəlir ki, sən oйнајыrsan. Vuruşmaјыrsan.

L a j e r t

Mənmi oйнајыram? Indi gərərik. (*Hamleti jara-lajbr.*)

H o r a t s i o

Bu nədir? Prens jəralanmışdır. (*Hamlet qəz-qəbn carpəsmada Lajertin qəlnəçənbə vurub jərə salbr. Əz qəlnəçənbə da jərə atbr. Lajert bir həjəcan icində Hamletin qəlnəçənbə jerdən gətyryr, Hamlet isə Lajertin qəlnəçənbə gətyryr.*)

Q r a l

Dəjanənyz, jətər aјығыnyz onlagь. (*Qralicə ba-jylbr.*)

O z r i q

Qralicəyə nə oldu?

Q r a l

Qorqudan, qorqudan olmuşdur.

L a j e r t

Bu nədir? Mən jəralanmışam. Hamlet mənim qəlnəçəmlə vuruşurdu, mən məhv oldum.

Ara qatbşbr Lajert aјаq ystə dajanamaјbr.

H a m l e t

Mənim anam, sən mənim ucyn qorqudan?

Q r a l i c ə

Jоқ. Zəhər, zəhər, qədəhdə zəhər vardыр. Ah... mənim əziz oqlum. (*Əlyr.*)

H a m l e t

Çinajət, qarыlagь qarajənyz kimsə burdan bu-raqəlmamaљдыр. Çani bulunmaљдыр.

L a j e r t

(*Jəqqlbr*)

O sənin qarşındadır. Hamlet, sən ölymçyl jəralanmışsan, zəhər qəlnə işləmişdir. Mən xəjə-nətimə qarşə ölyrəm... Qəlnəç... zəhərli idi... Hər ikimizi məhv edən silah sənin əlindədir. Səni və qralicəni məhv edən qralдыр, qral!

H a m l e t

Hajdı, zəhər işində davam et.
Qəlnəçə qrala sançbr.

Q r a l

Kəməј ediniz!

O z r i q və b a ş q a l a r ь
Xəjanət, xəjanət!

Hamlet

Neçədir? Səjlə qatıl mənim qədəhim neçədir?
İc, mənim ölyumy də ic.

Oral işqblbb ölyr.

Lajert

O ölymə lajiqdi, o bizi məhv etdi, baqışla məni
Hamlet, ölymyn ucun məni baqışla. Mən də özy-
myn və atamın ölymynə qarşy səni baqışlayıram.
(*Ölyr.*)

Hamlet

Uju, rahat uju. Ölym iştə budur Horatsio, siz
isə ej çinajətə şahid olan, tıtrəjən, saralan zavallı
insanlar! Ölym mənim dilimi sarımasajdy mən sizə
dejərdim. Ölym amansəzdyr. Horatsio! Sən xalqa
qarşy məni doqultmalısan.

Horatsio

Joq, qədəhdə bir qədər qalmışdyr, o da mə-
nimdir.

Hamlet

Joq, joq, Horatsio, sən jəşamalısan, sən Hamle-
tin adın doqultmalısan. Sən bu mydhiş işlər! on-
lara anlatmalə və Hamletin adın ləkələnmədən xi-
las etməlisən. (*Boru səsləri eşidilir.*) Jəqin bu For-
tinbrasdyr, qajdyr. Tale özy taçy ona vermiş. Ho-
ratsio sən hamşyınə ona səjlərsən. (*Ölyr.*)

Horatsio

Artəq ulu bir qəlb susdu. Ej gəjlərin məlakələri.
çün rəhmətə lajq ruhunu rəhmət dərgahinə apa-
rın.

Fortinbras

(*Girir*)

Bu nə qanly gəryş? Bu nə qanly zıjafət? Ölym
qalibijət zıjafəti verir.

Horatsio

Prinsə məndən səlam. Gərylməmiş, eşidilməmiş
mydhiş qanly işlər haqqında myqəssirlərin və təq-
sirsizlərin ölymy və qəzalıp əql irişməz qədri haq-
qanda mən sənə hesab verəcəyəm. Mən Hamletin
səsinə, onun vəsijətlərini, məmləkətin taçy ilə sizə
təslim edirəm.

Fortinbras

Mən Hamletin açy ərmaqanly qəbul edirəm.
Biz ölənləri şərəflə məzara təslim edər, Hamleti isə
göz jəslərlə ilə xatırlajyb ərz ehtiram edərək.

Musiqinin həzin tərənnomy altında.

PƏRDƏ

**77—78 səhifədə nəsr olaraq jazymlaşmış olan Hamlet'in
m o n o l o q ы belə də oquna bilər:**

O l u m j a ə l y m ... budur məsələ.
Nədir ən şərəflişi?
Gətirməkmi düşmən qəzabın aqır vurqusun
Və ja qarşы qojmaqı seylabına
Dənizlərçə daşqın fənalıqların
Kökündən devirmək əzib tapdamaq?
Ölmək—ujumaq, bu qədar..
Qəlbim bu kədər, bu iztirabın
Mejdani olan aqır əzabı
Bir ujquda məhv edib bitirmək..
İstənməz olurmu belə bir son...
Ölmək—ujumaq;
Ujumaq:
Bəlkə də rə'ja? Güclyk budur işlə.
Hər dəqiqə əlym ujqusu bir son verəcəkdir
Hejhat... Bu son ujqı nələr göstərəçəkdir.
İştə duracağı, durduracağı bu
Jalınız budur eylər bizi illərçə syryklənməyə məçbur.
Kim joqsa dəzərdi
Dyjadakı bu zylmə, fəsada
Hər mystəbidin kiçrinə,
Hər gücylərin çəbrinə, təhqirinə
Min dərdinə bir qajtarınlıb səjnənən eşqin
Hakimlərin əzqınlıq, utanmazlıqına
Qamundakı gycşyzlyjə,
Ja doqru luquın bir jaramazlıq kibi təqdirinə
Kim? Kim dajandır?
Madam ki, bir xəncər, bir vurqu bizə daimi çan
qurtaracağıms

Kim nifrət ilə, göz yaş təkməklə həjatın
Biri dyrly aqırlıqlarına qatlaşacağı?
Ancaq bir qorqu

Orda nə olaçaqdyr?
Orda, o bilinməz qoça dynjada ki, minklərçə gedən var
Ta indijə dək bir qalıbdan joq.
Sarsıb gedijor bizdə iradə
Hər kəs şu bilinməz şu qaralıq jola qoşmaqdaısa
DyNJada qalıb qatlaşijor gərdiriy çəbrə.
İnsan, təəkkyr bu sajaq etmədə qorraq
Ən qət'i qərarın iki rəngi
Sarıqça xəjalət, daldıqça, dysyndykçə
Solub getmədə hejhat.
Həjçənlə doğan qət'i çəsərət sənijor
Fikr işə kecməjor.

„HAMLET“ KİTABINDA GEDƏN SƏHVLƏRİN
TƏSHİHİ

Səh.	Sətr.	Getmişdir.	Oqunmalıydır.
41	13 juq.	İnanmış?	İnanmış!
47	7 "	işarə vur?	işarə vur!
47	11 "	işləmiş	neçə işləmiş
64	5 aşaq.	buqlar	buq
68	12 "	tələ pozar	tələ pozar
70	6 "	Ənçə sənə	Ənçə səni
89	10 "	fikirilər, aşqındır	fikirilər aşqındır
92	13 juq.	nasıl edir	nasıl təsir edir
100	14 aşaq.	qoynunda	qoynunda
123	5 juq.	Körkəmi	Görkəmi
127	7 "	Anlamazlar. Onun ardınca	Anlamazlar onun ardınca gedirlər.
		gedirlər.	
129	11 "	şəji	şej
132	1 aşaq.	oldunuz.	oldum.
159	11 juq.	edirm. Sevgini	... edilən sevgini
165	8 "	qədri	qədəri
166	17 "	Hər dəqiqə	Hər dərdə

İstehsalata verilmiş 16/VII-35

Çap verilmiş 29/X-35

Çap İstif 5¹/₄

Kağız formatı 72 x 105¹/₂

Bir çap İstində getmiş hyrufat 33.440

Baş mətbuat müdirliyi müvəkkilliyi № 4898

Azərbaycan № 388/88

Tiras 6000. Sifariş № 630

